

การพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

นางรัชณี เกตุประทุม

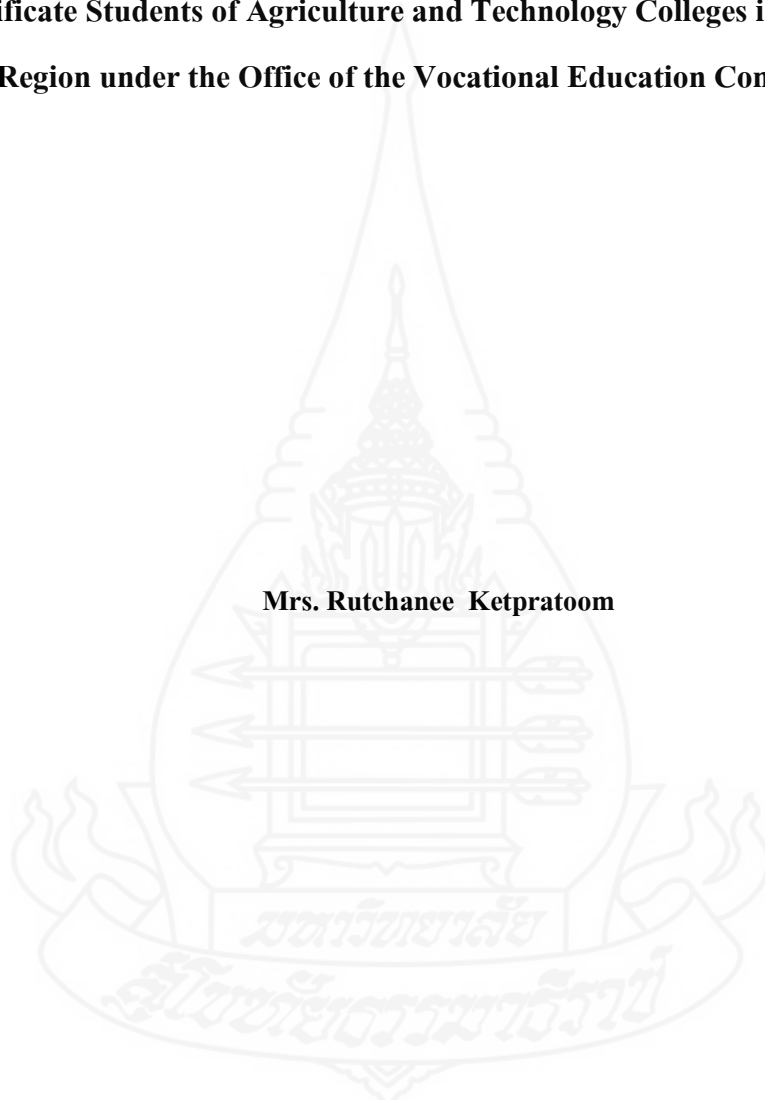

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2555

**The Development of Instruments for Evaluating of Basic Morality of Vocational
Certificate Students of Agriculture and Technology Colleges in the Central
Region under the Office of the Vocational Education Commission**

Mrs. Rutchanee Ketpratoom

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Evaluation

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2012

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ชื่อและนามสกุล นางรัชณี เกตุประทุม

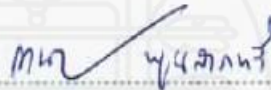
แขนงวิชา การวัดและประเมินผลการศึกษา

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. วรรณดี แสงประทีปทอง
2. อาจารย์ ดร. สุนิสา จุ้ยม่วงศรี

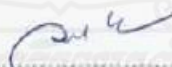
วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตร ระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2556

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. กานดา พูนลาภทวี)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. วรรณดี แสงประทีปทอง)

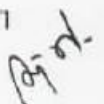
กรรมการ

(อาจารย์ ดร. สุนิสา จุ้ยม่วงศรี)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ผู้วิจัย นางรัชณี เกตุประทุม รหัสนักศึกษา 2502500065 **ปริญญา** ศีษาสาตรมหาบัณฑิต
(การประเมินการศึกษา) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์ ดร. วรณัติ แสงประทีปทอง
(2) อาจารย์ ดร. สุนิสา จุ้ยม่วงศรี **ปีการศึกษา** 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และ (2) ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง ปีการศึกษา 2555 จำนวน 400 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน และ แบบประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในด้าน ความตรง ความเที่ยง และอำนาจจำแนก

ผลการวิจัยพบว่า (1) เครื่องมือที่พัฒนามี 2 ฉบับ คือ แบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โดยครูเป็นผู้สังเกต เป็นแบบมาตราประมาณค่า จำนวน 40 ข้อ และแบบประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โดยนักเรียนประเมินตนเอง เป็นแบบมาตราประมาณค่า จำนวน 40 ข้อ และ (2) ผลการตรวจสอบคุณภาพ แบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานมีความตรงเชิงเนื้อหา ตรวจสอบโดยดัชนีความสอดคล้อง มีค่าระหว่าง .60 ถึง 1.00 ความเที่ยงของผู้สังเกตตรวจสอบโดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน มีค่าเท่ากับ .95 แบบประเมินคุณธรรมพื้นฐานมีความตรงเชิงเนื้อหา ตรวจสอบโดยดัชนีความสอดคล้อง มีค่าระหว่าง .60 ถึง 1.00 อำนาจจำแนก ตรวจสอบด้วยสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม มีค่าระหว่าง .20 ถึง .62 ความเที่ยง ตรวจสอบด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ .91 และความตรงเชิงโครงสร้างตรวจสอบด้วยเทคนิคกลุ่มรู้ซัด มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ การพัฒนาเครื่องมือ คุณธรรมพื้นฐาน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

Thesis title: The Development of Instruments for Evaluating of Basic Morality of Vocational Certificate Students of Agriculture and Technology Colleges in the Central Region under the Office of the Vocational Education Commission

Researcher: Mrs. Rutchanee Ketpratoom; **ID:** 2502500065;

Degree: Master of Education (Educational Evaluation);

Thesis advisors: (1) Dr. Vandee Sangprateetong, Associate Professor;

(2) Dr. Sunisa Juimongsri, **Academic year:** 2012

Abstract

The purposes of this research were (1) to make the instruments to assess virtues and ethics of Certificate level students in Agriculture and Technology Colleges in the central region under the office of the Vocational Education Commission; and (2) to verify quality of the instruments to assess virtues and ethics of Certificate level students in Agriculture and Technology Colleges in the central region under the office of the Vocational Education Commission.

The research sample were 400 certificate level students of Agriculture and Technology Colleges in the central region in academic year 2012, selected by multi-stage sampling. The employed research instruments were 2 assessment forms: (1) a student behavior observation form for teachers. and (2) a self-assessment form for students. Statistics employed for quality verification of the instruments were validity, reliability and discrimination.

The research finding were (1) the 2 assessment forms which were the student behavior observation form for teachers, with 40 items and the self-assessment form for students, with 40 items (2) results of quality verification showed that the content validity of the student behavior observation form for teacher as shown by the IOC index ranges from .60 to 1.00 and the reliability coefficient of the student behavior observation is .95; the self - assessment form for students as shown by the IOC index ranges from .60 to 1.00; the discrimination of the self-assessment form for students is between .20 to .62; the reliability coefficient of the self-assessment form for students is .91; the construct validity was confirmed as verified by known group technique the results of which showed that the test could discriminate significantly at .01 level.

Keywords: Instrument development, Virtue, Ethics, Agriculture and Technology College

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร.วรรณดี แสงประทีปทอง และอาจารย์ ดร.สุนิสา จุ้ยม่วงศรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา และติดตามการทำวิทยานิพนธ์อย่างใกล้ชิดเสมอมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กานดา พูนลาภทวี ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะ ทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สิริรัตน์ วิภาสศิลป์ รองศาสตราจารย์ ดร.สมถวิล วิจิตรวรรณ อาจารย์ ดร.สมภพ สุวรรณรัฐ อาจารย์ ดร.ผ่องศรี แก้วชูเสน และอาจารย์วิทยา ชมโหม ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือประเมินที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ และครู ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี ชัยนาท สุพรรณบุรี ลพบุรี และราชบุรี และขอบขอบคุณนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือตอบแบบประเมินด้วยความตั้งใจ

ผู้วิจัยขอรำลึกและบูชาพระคุณมารดา บิดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณ คุณความดี และประโยชน์จากผลงานวิจัยในครั้งนี้ ขอจงส่งผลเป็นความดีงามให้เกิดขึ้นกับสังคมไทย

รัชณี เกตุประทุม

พฤษภาคม 2556

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม	9
คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ	14
การวัดและประเมินคุณธรรม จริยธรรม	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	33
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	42
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	45

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 2 ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	54
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	60
สรุปการวิจัย	60
อภิปรายผล	63
ข้อเสนอแนะ	65
บรรณานุกรม.....	67
ภาคผนวก	72
ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	73
ข หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญและหนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือ	75
ค ตัวอย่างแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	78
ง เครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา	81
จ คู่มือการใช้เครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลางสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา	96
ประวัติผู้วิจัย	101

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	19
ตารางที่ 2.2	25
ตารางที่ 3.1	35
ตารางที่ 3.2	36
ตารางที่ 3.3	39
ตารางที่ 4.1	46
ตารางที่ 4.2	54
ตารางที่ 4.3	57
ตารางที่ 4.4	59

ญ

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1	กรอบแนวคิดการพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐาน	5
------------	---	---

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คณะรัฐมนตรีในสมัยของ พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรม และกำหนดแนวทางวิธีการ โดยแถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2549 ในด้านสังคมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามีสาระสำคัญให้เร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา ยึดคุณธรรมนำความรู้ มุ่งมั่นที่จะขยายโอกาสทางการศึกษาของประชาชนให้กว้างขวางและทั่วถึง คำนึงถึงการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ เสริมสร้างความตระหนักสำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2545) เป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาของชาติ ที่ให้ความสำคัญในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม โดยมีข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา มีสาระที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในการจัดการศึกษา

เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2545) และตามนโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดแผนปฏิบัติการ โดยยึดคุณธรรมนำความรู้ ในปีงบประมาณ 2550-2551 กำหนดทิศทางและเป้าหมายหลัก เพื่อมุ่งเสริมสร้างคุณธรรมในระบบการศึกษาไทยโดยร่วมคิดร่วมทำ เชื่อมโยงและเสริมสร้างความเข้มแข็งใน 3 สถาบันหลัก คือ สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข การเสริมสร้างคุณธรรมในระบบการศึกษาไทยยังคงมีการดำเนินการในปีต่อๆ มา

การเสริมสร้างคุณธรรมในสถาบันการศึกษาให้มีความชัดเจนเห็นผลสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม กระทรวงศึกษาธิการได้ศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้ ผลงานวิจัย และการประชุมระดมความคิดเห็นจากกลุ่มเป้าหมายในวงกว้าง ทำให้ได้ข้อสรุป “คุณธรรมพื้นฐาน” ที่ควรเร่งรัด

ปลูกฝังรวม 8 ประการ คือ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ เพื่อเป็นแนวทางให้กับสถานศึกษาได้นำไปประยุกต์ใช้ตามเหตุการณ์และปัญหาในท้องถิ่นของตน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นหน่วยงานที่ดูแลการจัดการอาชีวศึกษาของวิทยาลัยในสังกัด ได้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยสารพัดช่าง วิทยาลัยการอาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี และ วิทยาลัยประมง ส่วนใหญ่จัดการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาให้ความสำคัญกับปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนอาชีวศึกษา และได้จัดทำ“โครงการคุณธรรมนำความรู้” ขึ้นในวิทยาลัยในสังกัดจำนวน 404 แห่ง โครงการดังกล่าวดำเนินการมาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2550 จนถึงปัจจุบัน

การดำเนินโครงการคุณธรรมนำความรู้มีการกำหนด 4 ยุทธศาสตร์หลัก เพื่อขับเคลื่อนนโยบายไปสู่เป้าหมาย ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ปลูกจิตสำนึก สร้างเจตคติ ปรับพฤติกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ปรับกระบวนการเรียนรู้ ทัศนแบบสืบทอด

ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างภูมิคุ้มกันโดยเครือข่ายขยายผล บ้าน วัด โรงเรียนและชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 กำกับ ติดตาม และประเมินผล

มีกิจกรรมหรือโครงการย่อยๆ ต่างๆ เป็นโครงการคุณธรรมนำความรู้ในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้แก่ โครงการค่ายปฐมนิเทศคุณธรรมนำวิชาชีพ นักศึกษาใหม่ ค่ายอาสาพัฒนาช่วยเหลือประชาชน การประกวดสื่อการเรียนการสอนด้านคุณธรรม จริยธรรม นิทรรศการคุณธรรมนำความรู้ โครงการปฏิบัติตามวัฒนธรรมเด่นของจังหวัด การประกวดกิจกรรมที่กระตุ้นนักเรียนนักศึกษาเข้าร่วม โครงการงาน เช่น ประกวดสุนทรพจน์, เว็บไซต์, โครงการ-โครงการ การพัฒนาครูที่มุ่งเน้นการบูรณาการคุณธรรมและเศรษฐกิจพอเพียงสอดแทรกในรายวิชาต่างๆ นอกจากนั้นยังมีการจัดทำโครงการเกี่ยวกับคุณธรรมในระดับอาชีวศึกษาระดับต่างๆ

จากการกำหนดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม บุคคลต่างๆ ทุกฝ่ายทุกระดับในสังคมไทยต่างก็ให้ความสำคัญต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมให้กับเยาวชน รวมทั้งนักเรียนนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาทั่วประเทศ ซึ่งเยาวชนเหล่านี้จะเป็นผู้ใหญ่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต หากเยาวชนเหล่านี้เป็นคนดีมีคุณธรรม ก็เชื่อได้ว่าประเทศไทยมีโอกาสจะพัฒนาเจริญก้าวหน้าต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในส่วนของการกำกับ ติดตามและประเมินผล ตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 4 เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็น โดยเฉพาะการจัดทำตัวชี้วัด “คุณธรรม” ให้เห็นผลเป็นรูปธรรมที่

ชัดเจนเป็นที่ยอมรับและวัดพฤติกรรมได้จริง มีผู้พัฒนาวิธีการวัดและประเมินคุณธรรมไว้บ้างแล้ว ได้แก่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำโครงการวิจัย เรื่อง “การประเมินคุณธรรม 8 ประการ” เป็นการประเมินพฤติกรรมและเจตคติต่อคุณธรรม โดยทำการประเมินนักเรียน นิสิต นักศึกษาทั่วประเทศ แบ่งเป็นระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา เพื่อประเมินว่านโยบายคุณธรรมนำความรู้ของกระทรวงศึกษาธิการที่ผ่านมามีผลต่อเจตคติและพฤติกรรมด้านคุณธรรม 8 ประการของผู้เรียนเหล่านี้หรือไม่ คณะผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดพฤติกรรมและแบบวัดเจตคติต่อคุณธรรม การประเมินคุณภาพของแบบวัดพบว่าแบบวัดที่พัฒนาขึ้นนั้นมีค่าความเที่ยงสูงเพียงพอในการประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินโดยรวม แต่ไม่แนะนำให้ใช้ในการประเมินพฤติกรรมคุณธรรมหรือเจตคติต่อคุณธรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคล และควรได้รับการตรวจสอบความตรงภายในและภายนอกเพิ่มเติม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2551: ก)

นอกจากที่กล่าวมาแล้วนั้นยังมีนักวิจัยได้พัฒนาแบบวัดคุณธรรมของผู้เรียนไว้บ้างแล้ว ได้แก่ คมกฤษ ใจคำป็น (2544) สร้างแบบวัดคุณธรรมจริยธรรมพื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมพื้นฐานในด้านความกตัญญูต่อเวทีก การพึ่งตนเอง การรู้จักประมาณตน และด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

เทวินทร์ พิสง (2547) พัฒนาแบบวัดคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี มีกรอบแนวคิดการประเมินจากการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียน ดังนี้ 1) ความมีระเบียบวินัย 2) ความรับผิดชอบ 3) ความซื่อสัตย์ 4) ความเสียสละ 5) ความเมตตา กรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ 6) ความประหยัด

แววมณี บุตรเรืองศักดิ์ (2549) พัฒนาเครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีกรอบแนวคิดของการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ดังนี้ 1) ความมีวินัย ความรับผิดชอบ 2) ความประหยัด 3) ความเมตตา กรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม 4) ความซื่อสัตย์ สุจริต

สุเทพ เบญจวิไลกุล (2550) พัฒนาเครื่องมือประเมินความมีวินัยและความรับผิดชอบต่อสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 4 มีกรอบแนวคิดการสร้างเครื่องมือประเมินความมีวินัยและความรับผิดชอบต่อ ตามตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) ร่วมกับการสังเคราะห์จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และบริบทของโรงเรียน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่าฝ่ายต่างๆ ตั้งแต่รัฐบาลในสมัยที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดีมีคุณธรรม

สุวิมล ว่องวานิช และ เพ็ญใจ สุขโรจน์ (2546: 241) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนากำลังคนทุกระดับ นอกจากเน้นการให้โอกาสทางการศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ความสามารถทางวิชาการแล้ว ยังต้องเน้นการพัฒนาคุณธรรมควบคู่ไปด้วย เพื่อให้บุคคลในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นสุข ไม่เอาเปรียบหรือมุ่งประโยชน์ส่วนตนโดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ในการพัฒนาคุณธรรมควบคู่กับภูมิปัญญา ผู้สอนจำเป็นต้องมีการวัดและประเมินคุณธรรมในตัวผู้เรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการพัฒนานักเรียนต่อไป

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จัดการศึกษาสายอาชีพทางด้านเกษตรกรรมให้กับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เมื่อนักเรียนนักศึกษาสำเร็จการศึกษาออกสู่สังคม ฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต่างก็ให้ความสำคัญและคาดหวังให้ผู้สำเร็จการศึกษาเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพ มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน มีวินัย มีความซื่อสัตย์ มีเมตตา กรุณา ขยัน อดทน มีความเสียสละ ตรงต่อเวลา ดังนั้นสถานศึกษาจำเป็นต้องเร่งพัฒนานักเรียนนักศึกษาให้มีคุณธรรมจริยธรรม ตามความคาดหวังของสังคม รวมทั้งเพื่อเป็นการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา รองรับนโยบายเร่งรัดปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ ในส่วนของการกำกับ ติดตาม และประเมินผู้เรียนด้านคุณธรรมมีความก้าวหน้าหรือได้รับการพัฒนาไปในระดับใด จำเป็นจะต้องมีเครื่องมือหรือแบบประเมินที่มีคุณภาพ การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจึงพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานสำหรับใช้เป็นเครื่องมือกำกับติดตามและประเมินผลด้านคุณธรรมของนักเรียน การพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานเพื่อใช้ประเมินนักเรียนเป็นรายบุคคล ได้มีการพัฒนาไว้บ้างแล้วสำหรับนักเรียนในระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา แต่เท่าที่ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ยังไม่พบว่ามี การสร้างและพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานสำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างและพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เนื่องจากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีทั่วประเทศมีจำนวนมาก การศึกษาครั้งนี้จะเป็นการศึกษาแก่นักเรียนในภาคกลาง โดยกรอบของการพัฒนาเครื่องมือกำหนดตามนโยบายคุณธรรมนำความรู้ที่ใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

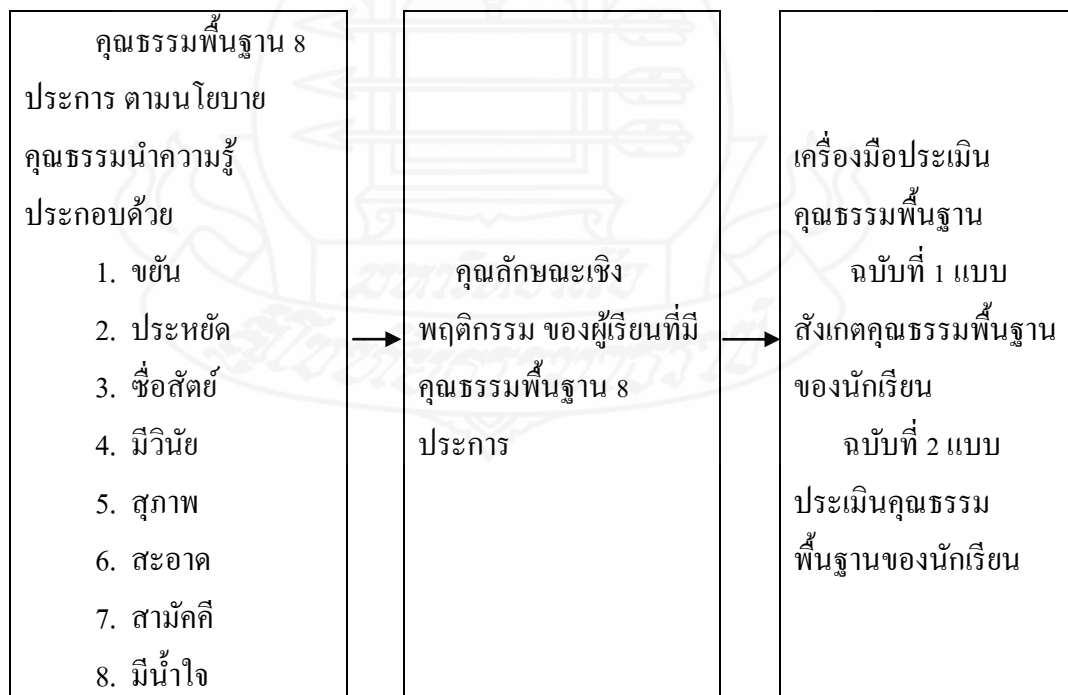
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อสร้างเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการรวบรวมความรู้จากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้นำมากำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา คุณธรรม พื้นฐานในการวิจัยครั้งนี้กำหนดตามนโยบายคุณธรรมนำความรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐาน

4. ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

4.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีการศึกษา 2555 ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 4,194 คน จากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี 12 แห่ง

4.2 เครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐาน พัฒนาขึ้นตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ตามนโยบายคุณธรรมนำความรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ

4.3 เครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยเครื่องมือ 2 ฉบับ คือ แบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โดยครูเป็นผู้สังเกตนักเรียน และแบบประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โดยนักเรียนประเมินตนเอง

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

คำศัพท์บางคำที่กล่าวถึงในการวิจัยมีความหมายดังนี้

5.1 **คุณธรรม** หมายถึง สภาพของคุณงามความดีที่สะสมอยู่ในความรู้สึกนึกคิดจิตใจมนุษย์ เป็นคุณลักษณะ สภาพ สภาวะหรือสิ่งที่สังคมเห็นว่าถูกต้องดีงาม เป็นสิ่งที่ควรกระทำ เมื่อทำแล้วเกิดความชื่นชมยินดี เกิดประโยชน์เป็นที่ยอมรับของสังคม ตนเอง และผู้อื่น

5.2 **คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ** หมายถึง คุณธรรมตามนโยบายคุณธรรมนำความรู้ของกระทรวงศึกษาธิการที่ควรปลูกฝังให้กับนักเรียน ประกอบด้วย ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ

5.2.1 **ขยัน** หมายถึง มีความตั้งใจ เพียรพยายามทำหน้าที่การงานอย่างจริงจังและต่อเนื่องในเรื่องที่ถูกต้องควร สู้งาน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ทำงานโดยเร็วที่สุด การงานไม่คั่งค้าง ไม่เกียจคร้าน

5.2.2 **ประหยัด** หมายถึง มีการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย รู้ฐานะการเงินของตน รู้จักใช้แต่พอควรพอประมาณ ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ฟุ้งเฟ้อ คิดอย่างรอบคอบก่อนใช้ ก่อนซื้อ เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของ เวลา ทรัพยากร บุรณะทรัพย์สิน สิ่งของของตนและส่วนรวมเพื่อให้ใช้งานได้อยู่เสมอ มีการทำบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองอยู่เสมอ

5.2.3 **ซื่อสัตย์** หมายถึง มีความประพฤติตรง มีการปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ตรงต่อหน้าที่และวิชาชีพ รับผิดชอบต่อตนเองและปฏิบัติอย่างเต็มที่และถูกต้อง มีความจริงใจ ไม่ลำเอียง ไม่ใช้เล่ห์กลคดโกงผู้อื่น ไม่หลอกลวง ไม่พูดเท็จ

5.2.4 **มีวินัย** หมายถึง มีการปฏิบัติตนในขอบเขต กฎ ระเบียบ แบบแผน ขนบธรรมเนียม ประเพณี ข้อบังคับ ข้อปฏิบัติของสถานศึกษา สถาบัน องค์กร และประเทศ ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม เคารพเชื่อฟังกฎหมาย

5.2.5 **สุขภาพ** หมายถึง มีกิจกรรมายทที่ดีงาม มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีวาจาไพเราะ มีสัมมาคารวะ เรียบร้อย ไม่ก้าวร้าวรุนแรง โอบอ้อมอารี ไม่วางอำนาจข่มผู้อื่น ไม่อวดความสามารถเกินตัว ไม่แข็งกระด้าง วางตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย

5.2.6 **สะอาด** หมายถึง มีการรักษาร่างกายและสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้องตามสุขลักษณะ มีความแจ่มใสอยู่เสมอ ไม่ขุ่นมัว ไม่มัวหมอง ทั้งกาย ใจ และสภาพแวดล้อม

5.2.7 **สามัคคี** หมายถึง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับผิดชอบของตนทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลังช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้การทำงานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี มีเหตุผล ไม่ทะเลาะวิวาท ไม่เอารัดเอาเปรียบ ยอมรับความมีเหตุผลของผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างความหลากหลายทางความคิด วัฒนธรรม ความเชื่อ พร้อมทั้งจะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติ

5.2.8 **มีน้ำใจ** หมายถึง รู้จักให้รู้จักช่วยเหลือ แบ่งปันเสียสละความสุขส่วนตนเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นที่มีความเดือดร้อน ไม่เห็นแก่ตัว มีความเอื้อเฟื้อเอื้ออาทรในความต้องการ ความทุกข์ ความสุขของผู้อื่น และพร้อมที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ได้เครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานสำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

6.2 ครูสามารถนำเครื่องมือประเมินที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประเมินนักเรียน ได้ข้อมูลคุณธรรมพื้นฐานเป็นแนวทางของการพัฒนาและปลูกฝังสร้างเสริมคุณธรรมให้กับนักเรียนต่อไป

6.3 นักเรียนได้ทราบข้อมูลคุณธรรมพื้นฐานของตนเอง เป็นข้อมูลเพื่อการพัฒนาตนเอง

6.4 วิทยาลัยได้ข้อมูลภาพรวมคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณธรรมระดับสถานศึกษา

6.5 ได้แนวทางการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือประเมินคุณธรรมสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างเครื่องมือประเมินอื่นๆ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการสร้างเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อให้ได้แนวความคิดในการศึกษา ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งจะนำเสนอเป็นลำดับดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม
2. คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ
3. การวัดและประเมินคุณธรรม จริยธรรม
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม

คุณธรรม จริยธรรม มีผู้ให้แนวคิดไว้ดังนี้

1.1 ความหมายของคุณธรรม นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ประกาศรี สีหอำไพ (2535: 66) ให้ความหมายของคุณธรรมว่า หมายถึง สภาพของคุณงามความดีภายในบุคคล ทำให้มีความชื่นชมยินดี มีจิตใจที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความสุขสมบูรณ์ คือ ความสุขใจ

สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (2544: 7) ให้ความหมายของคุณธรรมว่า ธรรม คือ สิ่งที่ควรปฏิบัติคุณ คือ ประโยชน์ต่อตนเอง และประโยชน์ต่อผู้อื่น คุณธรรม จึงหมายถึง สิ่ง que ปฏิบัติแล้วเกิด(คุณ)ประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

อุทุมพร จามรมาน (2545: 27) ให้ความหมายของคุณธรรมว่า หมายถึง คุณงามความดีที่ควรกระทำ และถูกต้อง ที่สะสมไว้ในความรู้สึกนึกคิดทางจิตใจของบุคคลและพฤติกรรม มีลักษณะดังนี้ 1) มีความเมตตากรุณาและช่วยเหลือผู้อื่น 2) ประกอบอาชีพด้วยความสุจริต 3) สำรวมในกาม 4) พุศความจริง ไม่กล่าวร้ายผู้อื่น 5) พิจารณาสิ่งต่างๆ ด้วยความยุติธรรมถูกต้อง

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2548: 7) ให้ความหมายของคุณธรรมว่า หมายถึง สิ่งที่อยู่
ในสังคม สิ่งที่ยืนยันในระเบียบหรือเป็นหลักการทางศาสนา เป็นสิ่งที่ดีงาม สิ่งที่ดีงาม และเป็นสิ่ง
ที่ผู้อื่นและสังคมยอมรับ

พุทธทาสภิกขุ (ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม 2550: 10) ใ้
ความหมายของคุณธรรมว่า หมายถึง คุณสมบัติฝ่ายดีโดยส่วนเดียวเป็นที่ตั้งหรือเป็นประโยชน์แก่
สันติภาพหรือสันติสุข จึงเป็นที่ต้องการของมนุษย์ เป็นสิ่งที่ต้องอบรมโดยเฉพาะเพื่อให้เกิดขึ้น
เหมาะสมกับที่เราต้องการ

จุจเดือน พันธุมนาวิน (2551: 5) ให้ความหมายของคุณธรรมว่า เป็นสิ่งที่บุคคล
เห็นว่าดีงามมาก มีประโยชน์มาก และเวลาน้อยในกาลเทศะหนึ่งๆ เช่น ความเอื้อเฟื้อ ความอดทน
ความขยันขันแข็ง ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบต่อน้ำที่ การมีระเบียบวินัย เป็นต้น โดยส่วนมาก
แล้ว คุณธรรมมักมีความเกี่ยวข้องกับหลักทางศาสนา

นางลักษณ์ วิรัชชัย และคนอื่นๆ (2551: 9) ให้ความหมายของคุณธรรม หมายถึง
คุณลักษณะ สภาวะหรือสภาพของคุณงามความดีที่เป็นไปในทางถูกต้องและดีงาม ทำให้เกิดความ
ชื่นชมยินดี มีจิตใจที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความสุขความยินดี

จากการรวบรวมความหมายของคุณธรรมพอสรุปได้ว่า คุณธรรม หมายถึง สภาวะ
ของคุณงามความดีที่สะสมอยู่ในความรู้สึกนึกคิดจิตใจมนุษย์ เป็นคุณลักษณะ สภาวะ สภาวะหรือ
สิ่งที่สังคมเห็นว่าถูกต้องดีงาม เป็นสิ่งที่ควรกระทำ เมื่อทำแล้วเกิดความชื่นชมยินดี เกิดประโยชน์
เป็นที่ยอมรับของสังคม ตนเอง และผู้อื่น

1.2 ความหมายของจริยธรรม นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ประภาศรี สีหอำไพ (2535: 66) ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า หมายถึง หลัก
ความประพฤติที่อบรมกิริยาและปลูกฝังลักษณะนิสัยให้อยู่ในครรลองของคุณธรรมหรือศีลธรรม

สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (2544: 7) ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า จริย คือ ดี งาม สวย
คือ ดูแล้วดี ดูแล้วงาม ส่วน ธรรม คือ สิ่งที่ดีควรปฏิบัติ ดังนั้น จริยธรรม จึงหมายถึง สิ่งที่ดีปฏิบัติแล้ว
เกิดความดี ความงาม ความสวย

อุทุมพร จามรมาน (2545: 27) ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า หมายถึง ความ
ประพฤติที่ยอมรับในสังคมหนึ่งๆ เป็นการกระทำหรือการแสดงพฤติกรรมของคนในลักษณะ
ต่อไปนี้ 1) การควบคุมตนเอง เช่น การไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มเหล้า ไม่เล่นการพนัน ไม่เที่ยวเตร่ หรือไม่
เสพยาเสพติดทุกประเภท 2) ความซื่อสัตย์ เช่น การไม่พูดเท็จ การรักษาคำมั่นสัญญา การไม่ทุจริต
ในการสอบ หรือ การลอกการบ้านเพื่อน การยอมรับเมื่อทำผิด ไม่ลัทธิขโมย 3) ความเมตตา กรุณา
เช่น ให้ความช่วยเหลือเพื่อนที่เดือดร้อน ไม่ซ้ำเติมเพื่อนเมื่อเพื่อนทำผิด ไม่รังแกเพื่อน 4) มีความ

รับผิดชอบ เช่น ส่งงานตรงเวลา ทำงานสม่ำเสมอ ทำงานที่ได้รับมอบหมาย และส่งทันเวลา รักษาความสะอาดของสถานที่ตามที่ได้รับมอบหมาย เสนอตนเพื่อแก้ไขงานที่กำลังล้มเหลว อุทิศตนเพื่องานตลอดเวลา แต่งกายถูกระเบียบของสถานที่ ทั้งขณะในภาชนะที่จัดไว้ให้ เอาใจใส่ติดตามผลงานให้ลุล่วงด้วยดี 5) ความมีวินัย เช่น ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถาบัน ไม่ไปสาย ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายโดยไม่มีใครบังคับ ไม่นั่งหลับในที่ทำงาน ไม่หนีงาน ไม่ยกพวกตีกัน 6) การพึ่งตนเอง เช่น ซักридเสื้อผ้าเอง ทำงานหารายได้พิเศษในเวลาว่าง ทำงานบ้านเอง ทำงานต่างๆ ที่ตนทำได้เอง รวมทั้งเลี้ยงชีพเองด้วย

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543: 164) ให้ความหมายของจริยธรรมว่า หมายถึง การพิจารณาตัดสินใจประพฤติกหรือกระทำโดยอาศัยหลักของค่านิยมและหลักศีลธรรม เมื่อพบกับสถานการณ์หนึ่งสถานการณ์ใด นั่นคือจริยธรรมเป็นการแสดงพฤติกรรมของคนเมื่อพบสถานการณ์

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 291) ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2548: 8-10) ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า หมายถึง ระบบการทำความดี ละเว้นความชั่ว

จากความหมายของจริยธรรมที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติ หรือการปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องดีงามซึ่งเป็นผลสะท้อนของคุณธรรม หรือคุณงามความดีภายในจิตใจ

1.3 ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สมบุญ ชาติพงศ์ (2544: 7) ให้ความหมายของคุณธรรมจริยธรรมโดยกล่าวว่า คุณธรรม และจริยธรรม ไม่ใช่สิ่งที่ขาดจากกัน เป็นสิ่งที่เกี่ยวเนื่องและซ้อนทับกันอยู่ เมื่อกล่าวถึงคุณธรรมหรือจริยธรรมมักหมายถึงทั้งสองอย่างรวมอยู่ด้วยกันในความหมายแล้ว ส่วนต่างของ 2 คำนี้ อยู่ที่คุณธรรมเน้นที่คุณประโยชน์ที่เกิดขึ้น ส่วนจริยธรรมเน้นที่การกระทำที่แสดงถึง ความดี ความงาม ความสวย ขอบเขตของความหมายจึงซ้อนทับกันอยู่

สุวิมล ว่องวานิช และคนอื่นๆ (2550: 11) ให้ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม โดยกล่าวว่า คำว่า คุณธรรม และ จริยธรรมมีความหมายเกี่ยวข้อสัมพันธ์กัน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 ได้ให้นิยามคำว่าคุณธรรม (virtue) หมายถึง สภาพคุณงามความดี และนิยามคำว่าจริยธรรม (moral or morality or ethics) มีความหมายเช่นเดียวกับศีลธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ความประพฤติหรือหน้าที่ที่ชอบที่ควรปฏิบัติในการครอง

ชีวิต ดังนั้น คุณธรรมจริยธรรม (moral virtue) จึงหมายถึง สภาพคุณงามความดีที่ประพฤติปฏิบัติ หรือหน้าที่ที่ควรปฏิบัติในการครองชีวิต หรือคุณธรรมตามกรอบจริยธรรม

นงลักษณ์ วิรัชชัย นุบผา เมฆศรีทองคำ และธีรวัฒน์ ฆะราช (2551: 9) ให้ความหมายของคุณธรรมจริยธรรมไว้ว่า คุณธรรม ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า virtue ความหมายโดยสรุป หมายถึง คุณลักษณะ สภาวะหรือสภาพของคุณงามความดีที่เป็นไปในทางถูกต้อง ดีงาม ทำให้เกิดความชื่นชมยินดี มีจิตใจที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความสุขความยินดี ส่วนจริยธรรม หมายถึง การแสดง ออกทางการประพฤติปฏิบัติ หรือพฤติกรรมของบุคคลในลักษณะที่ดีงาม ถูกต้อง เหมาะสม โดยสอดคล้องกับกฎเกณฑ์และมาตรฐานของการประพฤติปฏิบัติในทางสังคมซึ่งบุคคลใช้ในการแยกการกระทำที่ถูกต้องออกจากการกระทำที่ผิด เมื่อนำคำว่าคุณธรรมและจริยธรรมมาเชื่อมโยงเข้าด้วยกันเป็นคำว่า คุณธรรมจริยธรรม จึงหมายถึง คุณลักษณะ สภาวะ หรือสภาพของคุณงามความดีที่บุคคลมีอยู่ และแสดงออกทางการประพฤติปฏิบัติในลักษณะที่ดีงาม ถูกต้อง เหมาะสม โดยสอดคล้องกับกฎเกณฑ์และมาตรฐานของการประพฤติปฏิบัติในสังคม

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า คุณธรรมจริยธรรม หมายถึง สภาพของคุณงามความดีที่บุคคลมีอยู่ และแสดงออกทางความคิด จิตใจ หรือการประพฤติปฏิบัติในลักษณะที่ถูกต้องดีงาม

จากการรวบรวมความหมายของคุณธรรม จริยธรรม และคุณธรรมจริยธรรม พอสรุปได้ว่า คุณธรรม คือ สภาพของคุณงามความดีที่สะสมอยู่ในความรู้สึกนึกคิดจิตใจมนุษย์ เป็นคุณลักษณะ สภาพ สภาวะหรือสิ่งที่สังคมเห็นว่าถูกต้องดีงาม เป็นสิ่งที่ควรกระทำ เมื่อทำแล้วเกิดความชื่นชมยินดี เกิดประโยชน์ เป็นที่ยอมรับของสังคม ตนเอง และผู้อื่น จริยธรรม คือ การกระทำ หรือความประพฤติ หรือสิ่งที่ปฏิบัติแล้วเกิดความดี ความงาม ความถูกต้อง ซึ่งเป็นผลสะท้อนของคุณธรรม หรือคุณงามความดีภายในจิตใจ ส่วนคำว่าคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง สภาพของคุณงามความดีที่บุคคลมีอยู่ และแสดงออกทางความคิด จิตใจ หรือการประพฤติปฏิบัติในลักษณะที่ถูกต้องดีงาม จากความหมายของ คุณธรรม จริยธรรม และคุณธรรมจริยธรรม ทั้งสามคำดังกล่าวมาพบว่ามี ความหมายคล้ายหรือใกล้เคียงกันมาก ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้คำว่า คุณธรรมพื้นฐาน ในความหมายของ คุณธรรม จริยธรรม หรือคุณธรรมจริยธรรมที่กล่าวมา โดยคุณธรรมพื้นฐานที่ศึกษาครั้งนี้ใช้ตามนโยบายคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของ กระทรวงศึกษาธิการ

1.4 ความสำคัญของคุณธรรม

คุณธรรมเป็นคุณลักษณะที่มีความสำคัญ บุคคลที่มีคุณธรรมจะประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม เป็นที่ยอมรับของสังคม ตนเองและผู้อื่น คุณธรรมมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ คุณเดือน พันธมนาวิน (2551: 1) กล่าวว่า การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า และมีความสุขสงบสุข ร่มเย็นนั้น มีรากฐานสำคัญมาจากการพัฒนาประชาชนให้เป็นคนดี เก่ง และมีสุข

คุณธรรมมีความสำคัญต่อชีวิตประจำวัน จากข้อมูลข่าวสารในชีวิตประจำวันทางหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และช่องทางข่าวสารต่างๆ พบว่าในสังคมมีปัญหาอาชญากรรม การลักขโมย การฉ้อฉล ปัญหายาเสพติด การทุจริต นักเรียนยกพวกตีกัน และอื่นๆ ปัญหาเหล่านี้ล้วนเกิดจากการที่บุคคลไม่คำนึงถึงความถูกต้องดีงาม ขาดคุณงามความดีในจิตใจ

คุณธรรมมีความสำคัญต่อปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ คนในสังคม ทั้งคนยากจนและคนร่ำรวย ไม่เกรงกลัวกฎหมาย มีการบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อผลประโยชน์ของตนเองโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมของประเทศ

รุ่งทิพย์ กล้าหาญ (2551: 108) กล่าวว่า มิติของกาลเวลาได้ผันแปรความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมจากการเคารพในคุณค่ากลับกลายเป็นเอาชนะเพื่อนำมาตอบสนองการดำรงชีวิต จนกลายเป็นการทำลายและทวีความรุนแรงขึ้นตามพัฒนาการของเทคโนโลยี การออกกฎหมายห้ามและการลงโทษเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ การแก้ไขที่ต้นเหตุต้องรีบเร่งดำเนินการ คือ การปลูกฝังสร้างเสริมจริยธรรมของผู้คน

คุณธรรมมีความสำคัญต่อสังคม ชีระ วรรณเกตุศิริ (2551: 228) กล่าวว่า สังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปจากสภาพสังคมเกษตรกรรมไปสู่สังคมอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้สังคมไทยกลายเป็นสังคมบริโภคนิยม ความต้องการทางด้านวัตถุและชีวิตที่หรูหราฟุ่มเฟือย ทำให้ความเจริญทางด้านวัตถุและความเจริญทางด้านจิตใจเป็นไปอย่างขาดความสมดุลและก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมา ความเสื่อมทางคุณธรรมของผู้คนในสังคมเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดความวุ่นวายและปัญหาต่างๆ ในสังคม ดังนั้นการจะแก้ปัญหาหรือพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน จึงไม่ใช่การพัฒนาความรู้ทางวิชาการเท่านั้น แต่จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม อย่างจริงจัง

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าคุณธรรมมีความสำคัญต่อชีวิตประจำวัน และมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า หากประเทศมีความเจริญทางวิชาการสมัยใหม่ในแขนงวิชาการต่างๆ แล้ว แต่คนในสังคมยังขาดคุณธรรม สังคมก็จะไม่สงบร่มเย็นเป็นปัญหาสำคัญ การบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งปัญหาสังคมบริโภคนิยม ส่งผลทำให้มนุษย์ต้องประสบกับความวุ่นวายและภัยธรรมชาติ ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ล้วนมีต้นเหตุของปัญหามาจากการขาดคุณงามความดีในจิตใจของผู้คนนั่นเอง ดังนั้นการพัฒนาคุณธรรมให้กับเยาวชนจึงเป็นเรื่องรีบด่วนที่ทุกคนควรต้องช่วยกันแก้ไข

2. คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

2.1 ความหมายของคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ เป็นนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อพัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมนำความรู้ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ประกอบด้วย ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ คุณธรรมพื้นฐานดังกล่าวมีความหมายดังนี้

2.1.1 ขยัน นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

กรมสามัญศึกษา (2529: 2) ให้ความหมายของขยันไว้ว่า หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่การทำงาน และการประกอบอาชีพที่สุจริตอย่างกระตือรือร้น และตั้งใจจริง ทำให้สำเร็จด้วยความมานะอดทน สำหรับการปลูกฝังและสร้างเสริมความขยันให้กับนักเรียน มุ่งเน้นให้นักเรียนมุ่งมั่นทำงานในหน้าที่ของตนให้ประสบความสำเร็จโดยเร็วที่สุด มีความอดทน ไม่ย่อท้อต่อความยาก ลำบาก หรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น รู้จักใช้เวลาว่างศึกษาหาความรู้อยู่เป็นเนืองนิตย์ ฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถและความชำนาญในงานที่สุจริต เป็นประโยชน์ต่อสังคม

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 166) ให้ความหมายของขยันไว้ว่า หมายถึง การทำงานอย่างแข็งขัน ไม่ปล่อยปะละเลย ทำหรือประพฤติเป็นปกติ สม่าเสมอ ไม่เกรียจคร้าน ผู้ที่มีความขยันจะมีความตั้งใจทำกิจกรรมต่างๆ ที่สมควรอย่างจริงจังต่อเนื่อง ไม่ทอดยอย ไม่ต้องให้ผู้อื่นมาบังคับควบคุม บุคคลเหล่านี้มีความพยายาม กล้าเผชิญอุปสรรคต่างๆ และใช้สติปัญญาแก้ปัญหาจนเกิดผลงานสำเร็จตามความมุ่งหมาย

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552: 3) ให้ความหมายของขยันไว้ว่า หมายถึง มีความตั้งใจเพียรพยายามทำหน้าที่การทำงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ในเรื่องที่ถูกที่ควร สู้งาน มีความพยายาม ไม่ทอดยอย กล้าเผชิญอุปสรรค รั้งงานที่ทำ ตั้งใจทำหน้าที่อย่างจริงจัง

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า ขยัน หมายถึง มีความตั้งใจ เพียรพยายาม ทำหน้าที่การทำงานอย่างจริงจังและต่อเนื่องในเรื่องที่ถูกที่ควร สู้งาน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ทำงานโดยเร็วที่สุด การงานไม่คั่งค้าง ไม่เกรียจคร้าน

2.1.2 ประหยัด นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

กรมสามัญศึกษา (2529: 2) ให้ความหมายของประหยัดไว้ว่า หมายถึง การรู้จักออมทรัพย์สิน เวลา ทรัพยากร ทั้งส่วนตนและสังคมตามความจำเป็นให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด รวมทั้งการรู้จักดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพฐานะความเป็นอยู่ส่วนตนและสังคม สำหรับการปลูกฝังและสร้างเสริมเรื่องการประหยัด ต้องการมุ่งเน้นให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาและ

ทรัพย์สินอย่างเหมาะสมและได้ประโยชน์มากที่สุด รู้จักดูแลรักษาและบูรณะทรัพย์สินทั้งของส่วนตนและส่วนรวม ระมัดระวังยับยั้งความต้องการของตนให้อยู่ในขอบเขตที่พอเหมาะพอควร วางแผนการ ใช้จ่ายอย่างมีสัดส่วน และมีการเก็บออม

อุทุมพร จามรมาน (2545: 26) ให้ความหมายของประหยัดไว้ว่า หมายถึง การแสดงออกในการใช้ทรัพย์สินสิ่งของอย่างพอเหมาะพอควรให้ได้ประโยชน์มากที่สุด ไม่ยอมให้มีส่วนเกินมากนัก รวมทั้งการรู้จักระมัดระวัง รู้จักยับยั้งความต้องการให้อยู่ในกรอบและขอบเขตที่พอเหมาะพอควร พฤติกรรมการประหยัดได้แก่ ไม่เลียนแบบความฟุ้งเฟ้อ ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า เก็บสะสม ไม่ฟุ่มเฟือย ใช้จ่ายทรัพย์สินเท่าที่จำเป็น ให้สมควรแก่อัตภาพ

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 667) ให้ความหมายของ ประหยัด ไว้ว่า หมายถึง การยับยั้ง ระมัดระวัง ใช้จ่ายแต่พอควรแก่ฐานะ ผู้ที่มีความประหยัดจะดำเนินชีวิตในรูปแบบที่เรียบง่าย ประมาณ ได้ถึงฐานะการเงินของตน ถนอมใช้จ่ายตามฐานะานุรูปที่มี

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552: 3) ให้ความหมายของ ประหยัดไว้ว่า หมายถึง การดำเนินชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย รู้จักฐานะการเงินของตน คิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สินสิ่งของอย่างคุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ รู้จักทำบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองอยู่เสมอ

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า ประหยัด หมายถึง มีการดำเนินชีวิต ความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย ฐานะการเงินของตน รู้จักใช้แต่พอควร พอประมาณ ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ฟุ้งเฟ้อ คิดอย่างรอบคอบก่อนใช้ ก่อนซื้อ เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของ เวลา ทรัพยากร บูรณะทรัพย์สินสิ่งของของตนและส่วนรวม เพื่อให้ใช้งาน ได้อยู่เสมอ มีการทำบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองอยู่เสมอ

2.1.3 **ข้อสัจย์** นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

อุทุมพร จามรมาน (2545: 26) กล่าวว่า ข้อสัจย์ หมายถึง ความรู้สึกเชื่ออย่างฝังใจ ที่ได้รับการปลูกฝังมา และทำให้การแสดงออกเป็นการประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสม และตรงต่อความเป็นจริง คือประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมาทั้งกาย วาจา ใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น พฤติกรรมความซื่อสัตย์ได้แก่ ประพฤติตามที่พูด ไม่คดโกงผู้อื่น ไม่ทำการหรือไม่ร่วมมือกับการกระทำใดๆที่ผิดกฎหมาย มั่นคงต่อการกระทำดีของตนโดยไม่คล้อยตามผู้อื่นไปในทางที่เสื่อมเสีย

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 382) ให้ความหมายของข้อสัจย์ หมายถึง การประพฤติ ตรงและจริงใจ ไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกง และไม่หลอกลวง ผู้ที่มีความซื่อสัตย์จะประพฤติตรง กล่าวคือ ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม มีความจริงใจ ปลอดจากความรู้สึกลำเอียงอคติต่อผู้อื่น ต่อ

หน้าที่ หรือต่อวิชาชีพของตน อีกทั้งยังไม่ใช้เล่ห์กลคดโกงทั้งทางตรงหรือทางอ้อมอันนำมาซึ่งประโยชน์ที่ไม่สมควร

สุวิมล ว่องวานิช และเพียงใจ สุขโรจน์ (2546: 245) ให้ความหมายของ ชื่อสัตย์ไว้ว่า หมายถึง ไม่พูดโกหก หรือพูดเกินความเป็นจริง ยอมรับเมื่อกระทำผิด

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552: 3) ให้ความหมายของ ชื่อสัตย์ไว้ว่า หมายถึง มีความประพฤติตรงทั้งต่อเวลา ต่อหน้าที่ และต่อวิชาชีพ มีความจริงใจ ปราศจากความรู้สึกลำเอียง หรืออคติ ไม่ใช้เล่ห์กล คดโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง ปฏิบัติอย่างเต็มที่ ตรงไปตรงมา

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า ชื่อสัตย์ หมายถึง มีความประพฤติตรง มีการปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ตรงต่อหน้าที่ และวิชาชีพ รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติอย่างเต็มที่และถูกต้อง มีความจริงใจ ไม่ลำเอียง ไม่ใช้เล่ห์กลคดโกงผู้อื่น ไม่หลอกลวง ไม่พูดเท็จ

2.1.4 มีวินัย นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

กรมสามัญศึกษา (2529: 2) ให้ความหมายของ มีวินัย ไว้ว่า หมายถึง การประพฤติ ปฏิบัติตนตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม เพื่อความสงบสุขในชีวิตของตนและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

การมีวินัยในการศึกษาเล่าเรียน หมายถึง การที่นักเรียนควบคุมตนเอง ประพฤติปฏิบัติตนอย่างมีระเบียบแบบแผน มีเหตุผลและเป้าหมายในการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถเพื่อพัฒนาตนเอง ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เตรียมตัวอ่านบทเรียนมาก่อนถึงเวลาเรียนและ ทบทวนบทเรียนหลังจากการเรียน เข้าเรียนตรงเวลา ไม่ลอกคำตอบของเพื่อน และไม่เปิดโอกาสหรือยินยอมให้เพื่อนลอกคำตอบในเวลาสอบ เตรียมเครื่องใช้ในการเรียนไว้ให้ครบ และพร้อมที่จะใช้งานอยู่ตลอดเวลา

การมีระเบียบวินัยในสังคม หมายถึง การที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติอย่างมี ระเบียบแบบแผน ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม เคารพเชื่อฟังกฎหมาย ข้อบังคับของ สังคม รู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ ละเว้นการใช้อิทธิพล รับบริการตามลำดับก่อนหลัง สนับสนุนและ ส่งเสริมประชาชน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติตามกฎหมาย มีมารยาทในการใช้ถนน การจับจ่ายพาหนะ โดยปฏิบัติตามกฎจราจร แจ้งต่อเจ้าหน้าที่เมื่อรู้เห็นการกระทำผิดระเบียบวินัยและกฎหมาย

พระธรรมโกศาจารย์ หลวงพ่อปัญญา นันทภิกขุ (ม.ป.ป.: 41) กล่าวว่า วินัย หมายถึง ขนบธรรมเนียมที่ตั้งไว้สำหรับคณะ บุคคลผู้อยู่ในคณะใดต้องรักษาวินัยแห่งคณะนั้นให้ เสร็จครัด อาทิ บรรพชิตต้องรักษาวินัยแห่งบรรพชิต ทหารต้องรักษาวินัยแห่งทหาร วินัยที่ดีย่อมทำ

ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ความประจวบคองไม้ที่ช่างร้อยให้เป็นพวงมาลัย หรือจัดวางไว้บนพาน ย่อมเป็นของงามตาเพราะระเบียบนั่นเอง

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552: 3) ให้ความหมายของวินัย หมายถึง มีการปฏิบัติตนในขอบเขต กฎ ระเบียบ ของสถานศึกษา สถาบัน องค์กร และประเทศ โดยที่ตนยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและตั้งใจยึดมั่นในระเบียบแบบแผนข้อบังคับและข้อปฏิบัติ รวมถึงการมีวินัยทั้งต่อตนเองและสังคม

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า มีวินัย หมายถึง มีการปฏิบัติตนในขอบเขต กฎ ระเบียบ แบบแผน ขนบธรรมเนียม ประเพณี ข้อบังคับ ข้อปฏิบัติของสถานศึกษา สถาบัน องค์กร และประเทศ ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม เคารพเชื่อฟังกฎหมาย

2.1.5 สุภาพ นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1205) ให้ความหมายของ สุภาพ หมายถึง เรียบร้อย อ่อน โยน ละมุนละม่อม เช่น แต่งกายสุภาพตามกาลเทศะและความนิยม ผู้ที่มีความสุภาพ จะประพฤติตนอย่างอ่อนน้อมถ่อมตน เหมาะสมกับสถานภาพ กาลเทศะ และวัฒนธรรมไทย แม้จะมีความมั่นใจในตนเอง แต่บุคคลเหล่านี้ไม่แสดงพฤติกรรม ก้าวร้าว รุนแรง หรือวางอำนาจข่มผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นทางวาจาหรือท่าทาง

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552: 3) ให้ความหมายของสุภาพ หมายถึง มีความอ่อนน้อมถ่อมตนตามสภาพและกาลเทศะ มีสัมมาคารวะ เรียบร้อย ไม่ก้าวร้าว รุนแรง หรือวางอำนาจข่มผู้อื่นทั้งโดยวาจาและท่าทาง เป็นผู้มีการยาทดีงาม วางตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย

พระธรรมโกศาจารย์ หลวงพ่อปัญญานันทภิกขุ (ม.ป.ป.: 102) ใน 38 มงคลชีวิต หลักปฏิบัติมงคลของกนติ มงคลที่ 23 ความถ่อมตน กล่าวว่าลักษณะของความถ่อมตน มี 3 อย่าง คือ 1) กิริยาอ่อนน้อม ผู้แสดงกิริยาถ่อมตนออกมา ไม่ลดคัวจนเกินควร และไม่ถือคัวจนเกินงาม 2) วาจาอ่อนหวาน คำพูดไพเราะเสนาะหู พูดออกมาจากใจที่สะอาดคุดน้ำใสสะอาด คำพูดที่หวานหู บำรุงกำลังใจผู้ฟังให้ชื่นบาน เป็นประโยชน์แก่จิตใจ ทำให้จิตใจของผู้พูดอ่อนโยน รัก ระเบียบ เชื่อว่าให้ทั้งคุณแก่ผู้พูดและให้ทั้งประโยชน์แก่ผู้ฟัง 3) ใจอ่อนโยน คือ ใจนอบน้อม ละมุนละม่อม ถ่อมตน สงบเสงี่ยมสุภาพ เรียบร้อย มีเมตตา กรุณา โอบอ้อมอารี เป็นใจที่เข้มแข็ง แต่มีใจแข็งกระด้าง ไม่อวดยศศักดิ์ความสามารถให้เกินตัว

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า สุภาพ หมายถึง มีกิริยามารยาทที่ดีงาม มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีวาจาไพเราะ มีสัมมาคารวะ เรียบร้อย ไม่ก้าวร้าว รุนแรง โอบอ้อมอารี ไม่วางอำนาจข่มผู้อื่น ไม่อวดความสามารถเกินตัว ไม่แข็งกระด้าง วางตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย

2.1.6 สะอาด นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1155) ให้ความหมายของสะอาดว่ามีความหมาย 2 ลักษณะ ลักษณะที่หนึ่ง คือ ลักษณะทางกาย หมายถึง ไม่สกปรก เช่น เสื้อผ้าสะอาด บ้านเรือนสะอาด น้ำสะอาด และลักษณะที่สอง คือ ลักษณะทางใจ หมายถึง มีความโปร่งใสเป็นที่เจริญตา ทำให้เกิดความสุขใจแก่ผู้พบเห็น ในความหมายที่สอง มุ่งเน้นลักษณะทางจิตใจ เช่น จิตใจสะอาด คือ การมีจิตใจบริสุทธิ์ ผู้ที่มีคุณธรรมในด้านความสะอาดจะดูแลตนเองให้ปราศจากความมัวหมองทั้งกายและใจ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552: 3) ให้ความหมายของสะอาด หมายถึง มีการรักษาร่างกาย และรักษาสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้องตามสุขลักษณะ ผีกลิ่นจืดไม่ให้ขุ่นมัว มีความแจ่มใสอยู่เสมอ ปราศจากความมัวหมอง

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า สะอาด หมายถึง มีการรักษาร่างกาย และสิ่งแวดล้อม ได้อย่างถูกต้องตามสุขลักษณะ มีความแจ่มใสอยู่เสมอ ไม่ขุ่นมัว ไม่มัวหมอง ทั้งกายใจ และสภาพแวดล้อม

2.1.7 สามัคคี นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1178) ให้ความหมายของ สามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียง ความปรองดอง สมานฉันท์ ร่วมมือร่วมใจกัน ผู้ที่มีความสามัคคีจะได้รับการปลุกฝังให้มุ่งมั่นในการรวมพลังช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้การงานสำเร็จลุล่วง แก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้งได้ บุคคลเหล่านี้เป็นผู้มีเหตุผล มีใจเปิดกว้าง ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ พร้อมทั้งจะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552: 3) ให้ความหมายของสามัคคี หมายถึง เปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้บทบาทของตนทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลัง ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้การงานสำเร็จลุล่วง มีเหตุผล ยอมรับความแตกต่าง ความหลากหลายทางวัฒนธรรมความคิดและความเชื่อ พร้อมทั้งจะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติและสมานฉันท์

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า สามัคคี หมายถึง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้บทบาทของตนทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลัง ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้การงานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี มีเหตุผล ไม่ทะเลาะวิวาท ไม่เอารัดเอาเปรียบ ยอมรับความมีเหตุผลของผู้อื่น ยอมรับความแตกต่าง ความหลากหลายทางความคิด วัฒนธรรม ความเชื่อ พร้อมทั้งจะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติ

2.1.8 มีน้ำใจ นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 580) ให้ความหมายของ มีน้ำใจ หมายถึง ความเอื้อเฟื้อ อุดหนุน เจือจาน หรือแสดงน้ำใจดีแก่ผู้อื่น ผู้ที่มีน้ำใจจะได้รับการปลุกฝังให้ไม่มุ่งเน้นแต่เพียงประโยชน์ส่วนตัว หากแต่มีความเห็นอกเห็นใจ เห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ มีความเอื้ออาทร เอาใจใส่ในความสนใจ ความต้องการ ความจำเป็น หรือความทุกข์สุขของผู้อื่น และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่นตามความเหมาะสม

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552: 3) ให้ความหมายของ มีน้ำใจ หมายถึง เป็นผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น เห็นใจ และเห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์และผู้ที่มีความเดือดร้อน มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกายและสติปัญญา ลงมือปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า มีน้ำใจ หมายถึง รู้จักให้ รู้จักช่วยเหลือ แบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตนเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นที่มีความเดือดร้อน ไม่เห็นแก่ตัว มีความเอื้อเฟื้อเอื้ออาทรในความต้องการ ความทุกข์ ความสุขของผู้อื่น และพร้อมที่จะช่วยเหลือแก่ผู้อื่น

2.2 ตัวบ่งชี้คุณธรรม

จากการศึกษาความหมายของคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการที่กล่าวมา พอสรุปตัวบ่งชี้คุณธรรมได้ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 ตัวบ่งชี้คุณธรรมพื้นฐาน

คุณธรรม	ความหมาย	ตัวบ่งชี้
ขยัน	มีความตั้งใจ เพียรพยายามทำหน้าที่การทำงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ในเรื่องที่ถูกที่ควร สู้งานไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทำงานโดยเร็วที่สุด การงานไม่คั่งค้าง ไม่เกียจคร้าน	<ul style="list-style-type: none"> - ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจ - ปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจังและต่อเนื่อง - สู้งาน ไม่ท้อถอย ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค - ทำงานโดยเร็ว การงานไม่คั่งค้าง - ไม่เกียจคร้าน

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

คุณธรรม	ความหมาย	ตัวบ่งชี้
ประหยัด	มีการดำเนินชีวิต ความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย รู้ฐานะการเงินของตน รู้จักใช้แต่พอควร พอประมาณ ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ฟุ้งเฟ้อ คิดอย่างรอบคอบก่อนใช้ก่อนซื้อ เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของ เวลา ทรัพยากร บุรณะทรัพย์สิน สิ่งของของตนและส่วนรวม เพื่อให้ใช้งานได้อยู่เสมอ มีการทำบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองอยู่เสมอ	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้ชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย - ใช้จ่ายแต่พอควร พอประมาณ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ฟุ้งเฟ้อ - เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของ เวลา ทรัพยากร - ซ่อมแซม บุรณะทรัพย์สิน สิ่งของ เพื่อให้ใช้ให้คุ้มค่า - ทำบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเอง
ซื่อสัตย์	มีความประพฤติตรง มีการปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ตรงต่อหน้าที่และวิชาชีพ รับรู้หน้าที่ของตน และปฏิบัติอย่างเต็มที่ และถูกต้อง มีความจริงใจ ไม่ลำเอียง ไม่ใช้เล่ห์กลคดโกงผู้อื่น ไม่หลอกลวง ไม่พูดเท็จ	<ul style="list-style-type: none"> - ปฏิบัติตรงไปตรงมา - ตรงต่อหน้าที่ - ตรงต่อวิชาชีพ - รู้หน้าที่ของตน - จริงใจ ไม่อคติ ไม่ลำเอียง
มีวินัย	มีการปฏิบัติตามในขอบเขต กฎ ระเบียบ แบบแผน ขนบธรรมเนียม ประเพณี ข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ ของสถานศึกษา สถาบัน องค์กร และประเทศ ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม เคารพเชื่อฟังกฎหมาย	<ul style="list-style-type: none"> - ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติของห้องเรียน - ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของสถานศึกษา - ปฏิบัติตามแบบแผน ขนบธรรมเนียม ประเพณีของสถานศึกษา - ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของสังคม - เคารพเชื่อฟังกฎหมาย
สุภาพ	มีกิริยามารยาทที่ดีงาม มีความอ่อนน้อม ถ่อมตน มีวาจาไพเราะ มีสัมมาคารวะ เรียบร้อย ไม่ก้าวร้าว รุนแรง โอบอ้อมอารี ไม่วางอำนาจข่มผู้อื่น ไม่อวดความสามารถเกินตัว ไม่แข็งกระด้าง วางตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย	<ul style="list-style-type: none"> - มีกิริยา มารยาทดี - มีความอ่อนน้อม ถ่อมตน - มีสัมมาคารวะ วาจาไพเราะ - ไม่ก้าวร้าว ไม่วางอำนาจข่มผู้อื่น - ปฏิบัติตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย

ตารางที่ 2.1 ตัวอย่างคุณธรรมพื้นฐาน

คุณธรรม	ความหมาย	ตัวอย่าง
สะอาด	มีการรักษาร่างกาย และสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้องตามสุขลักษณะ มีความแจ่มใสอยู่เสมอ ไม่ขุ่นมัว ไม่มีหมอง ทั้งกายใจ และสภาพแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> - รักษาร่างกายให้สะอาด - รักษาเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายให้สะอาด - รักษาสภาพแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะ - รักษาสิ่งของเครื่องใช้ให้สะอาด - มีความแจ่มใส ไม่ขุ่นมัว ไม่มีหมอง
สามัคคี	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับผิดชอบต่อตนเองในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลังช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้การงานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี มีเหตุผล ไม่ทะเลาะวิวาท ไม่เอาัดเอาเปรียบ ยอมรับความมีเหตุผลของผู้อื่น ยอมรับความแตกต่าง ความหลากหลายทางความคิด วัฒนธรรม ความเชื่อ พร้อมทั้งจะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติ	<ul style="list-style-type: none"> - ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น - รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี - รู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลกันเพื่อให้การงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี - ไม่ทะเลาะวิวาท ไม่เอาัดเอาเปรียบผู้อื่น - ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิด และความเชื่อของผู้อื่น
มีน้ำใจ	รู้จักให้ รู้จักช่วยเหลือ แบ่งปัน เสียสละ ความสุขส่วนตนเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นที่มีความเดือดร้อน ไม่เห็นแก่ตัว มีความเอื้อเฟื้อเอื้ออาทรในความต้องการ ความทุกข์ความสุขของผู้อื่น และพร้อมที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลกัน	<ul style="list-style-type: none"> - แบ่งปัน ทรัพย์สิน สิ่งของให้ผู้อื่น - ช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกาย - อาสาช่วยเหลือผู้อื่นด้วยสติปัญญา - เห็นอกเห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน - เอื้ออาทรในความสุข ความทุกข์ของผู้อื่น

3. การวัดและประเมินคุณธรรม จริยธรรม

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการวัดและประเมินคุณธรรม จริยธรรม

คุณธรรม จริยธรรม เป็นคุณลักษณะด้านเจตพิสัย เป็นคุณลักษณะทางด้านจิตใจ อารมณ์หรือความรู้สึกของบุคคล การวัดและประเมินคุณธรรม จริยธรรม จึงมีวิธีการวัดและประเมิน เช่นเดียวกับการวัดด้านเจตพิสัย ธรรมชาติของการวัดผลด้านเจตพิสัยมีผู้กล่าวไว้ ดังนี้

ภัทรา นิคมานนท์ (2538: 151) กล่าวว่า การวัดด้านเจตพิสัยมีธรรมชาติของการวัด ดังนี้

1. เป็นการวัดทางอ้อม ไม่สามารถวัดได้โดยตรงจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 จำเป็นต้องวัดทางอ้อม โดยอาศัยการสังเกตพฤติกรรมทางกาย และวาจา ที่คาดว่าเป็นผลสะท้อนให้เห็นถึงอารมณ์ความรู้สึก
2. มีคุณลักษณะเป็นนามธรรม ไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง เช่น ความคิดสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ ความสนใจ ทำให้เกิดความลำบากในการอธิบายในแง่ของปริมาณ และคุณภาพ จึงต้องมีการพัฒนาเทคนิควิธีในการวัดและประเมินผล
3. การวัดด้านเจตพิสัยมีความคลาดเคลื่อนได้ง่าย เนื่องจากอารมณ์หรือความรู้สึก อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ เงื่อนไข วุฒิภาวะ และประสบการณ์ของผู้ที่ถูกวัด การวัดด้านเจตพิสัยจึงต้องการเครื่องมือที่มีความเที่ยงสูง
4. การวัดด้านเจตพิสัยไม่มีถูก-ผิด เหมือนข้อสอบด้านพุทธิพิสัย คำตอบของผู้ที่ถูกวัดเพียงแต่บอกให้ทราบว่าถ้าผู้ถูกวัดได้ประสบกับเหตุการณ์ หรือสถานการณ์อย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กำหนดให้ ผู้ถูกวัดจะตัดสินใจเลือกกระทำอย่างไร
5. แหล่งข้อมูลในการวัดด้านเจตพิสัยสามารถวัดได้จากหลายฝ่าย ได้แก่ จากบุคคลที่ต้องการวัด จากบุคคลผู้ใกล้ชิด และจากการสังเกตของผู้วัดเอง
6. การวัดด้านเจตพิสัยต้องใช้สถานการณ์จำลองเป็นเงื่อนไขให้ผู้ถูกวัดตอบปัญหาจึงอยู่ที่ว่าทำอะไรจึงจะทำให้แบบวัดมีผลการวัดตรงกับพฤติกรรมที่แสดงออกในสภาพที่เป็นปกติของบุคคลนั้น ฉะนั้นแบบวัดเจตพิสัยจึงต้องการคุณลักษณะด้านความตรงตามสภาพ
7. แบบวัดด้านเจตพิสัยมีจุดอ่อนที่ผู้ตอบสามารถบิดเบือน หรือหลอกผู้ถามได้ โดยผู้ตอบมักตอบในลักษณะให้ดูเหมือนตนเองมีคุณลักษณะที่ดีในสายตาของผู้วัด ทำให้ได้ผลการวัดที่ไม่เที่ยงตรง
8. พฤติกรรมการแสดงออกของคุณลักษณะด้านเจตพิสัย มีทิศทางในการแสดงออกได้สองทางในทางตรงกันข้าม เช่น รัก-เกลียด ชอบ-ไม่ชอบ ขยัน-เกียจคร้าน ฯลฯ และมีความเข้ม

ของระดับความรู้สึก เช่น สนใจมากที่สุด ก่อนข้างสนใจ เลขๆ ไม่ใคร่สนใจ ไม่สนใจเลย หรือชอบมาก-ชอบน้อย หรือไม่ชอบเลย

สำหรับวิธีการ วัดและประเมินคุณธรรม จริยธรรม มีวิธีการดังนี้

1. วัดให้ครอบคลุมคุณลักษณะที่ต้องการวัด เนื่องจากคุณลักษณะด้านเจตพิสัย เป็นลักษณะส่วนตัว ฉะนั้นพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงเหมือนกัน ไม่จำเป็นว่าเป็นผลมาจาก อารมณ์หรือความรู้สึกอย่างเดียวกัน ขณะเดียวกันผู้ที่มีอารมณ์หรือความรู้สึกอย่างเดียวกันก็ ไม่แน่ว่าจะแสดงพฤติกรรมอย่างเดียวกัน ฉะนั้นการวัดคุณลักษณะของบุคคลหนึ่งควรวัดให้ครอบคลุมคุณลักษณะที่ต้องการวัด บางครั้งอาจจำเป็นต้องใช้เครื่องมือวัดผลหลายๆ อย่างเพื่อวัดคุณลักษณะเดียวกัน

2. วัดหลายๆ ครั้ง ลักษณะด้านอารมณ์และจิตใจของบุคคลนั้นอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ เวลาที่เปลี่ยนไป บางครั้งในสถานการณ์เดียวกันแต่ต่างเวลาก็อาจมีความรู้สึกไม่เหมือนกัน การวัดผลจึงไม่ควรสรุปจากการวัดเพียงครั้งเดียว แต่ควรวัดหลายๆ ครั้ง โดยมีการสุ่มทั้งสถานที่ สุ่มเวลาให้แตกต่างกัน จึงจะทำให้ผลการวัดเชื่อถือได้มากขึ้น

3. วัดผลอย่างต่อเนื่อง การวัดที่ดีไม่ควรเชื่อข้อมูลที่ได้จากการวัดเพียงครั้งเดียว แต่ควรวัดอย่างต่อเนื่องกันหลายๆ ครั้งด้วยเทคนิควิธีหลายๆ วิธี จึงจะเชื่อได้ว่าคุณลักษณะด้านจิตใจและอารมณ์นั้นเป็นลักษณะถาวรของบุคคลนั้น

4. ความร่วมมือจากผู้ที่ถูกวัดเป็นสิ่งสำคัญ การวัดด้านเจตพิสัยเป็นการวัดเรื่องส่วนตัวของบุคคล ซึ่งบางคนอาจไม่ต้องการเปิดเผยความจริง เพราะเกรงว่าจะเกิดผลเสียต่อตนเอง ดังนั้นการวัดผลโดยให้ผู้ถูกวัดเป็นผู้ตอบเอง จึงไม่ควรมั่นใจได้ว่าจะได้รับความร่วมมือจากผู้ตอบ ในการให้ข้อมูลที่แท้จริง ผู้วัดควรหาเทคนิควิธีที่จะทำให้ผู้ตอบตอบด้วยความสบายใจและมั่นใจในความปลอดภัยของตนเอง

9. q5. ใช้ผลการวัดให้ถูกต้อง เนื่องจากการวัดผลด้านเจตพิสัยไม่มีถูก-ผิด เหมือนแบบทดสอบทั่วไป ฉะนั้นคะแนนจากการวัดไม่สามารถนำไปใช้ตัดสินได้-ตก แต่การวัดทางเจตพิสัยเป็นการวัดเพื่อต้องการทราบข้อมูลสำหรับนำไปใช้ในการพัฒนาบุคคล ไม่ใช่เพื่อการตัดสิน ฉะนั้นควรนำผลจากการวัดมาเป็นข้อมูลที่ทำให้ครูรู้จักนักเรียนดีขึ้น และหาทางช่วยเหลือต่อไป

ณัฐภรณ์ หลาวทอง (2546: 199) กล่าวว่า วิธีการวัดด้านเจตพิสัย แบ่งออกได้ 5 วิธี ดังนี้

1. การรายงานตนเอง (Self-report) เป็นการให้ผู้รับการทดสอบแสดงความรู้สึกของตนเองตามสิ่งเร้าที่ได้สัมผัส อาจเป็นข้อความหรือสถานการณ์ต่างๆ โดยผู้ตอบมีโอกาสตอบได้

ตามความรู้สึกรู้สึกของตนเอง (คำตอบแบบปลายเปิด) หรือเลือกคำตอบที่มีการจัดเตรียมไว้แล้ว จากมาตรวัดต่างๆ

2. การสังเกตพฤติกรรม (Observation) เป็นการใช้ประสาทสัมผัสโดยเฉพาะตา และหู ในการบันทึกจดจำพฤติกรรมอย่างมีจุดมุ่งหมาย แล้วจดลงในแบบบันทึกที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) หรือแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale)

3. การสังเกตร่องรอยของพฤติกรรม (Obtrusive) เป็นการตรวจสอบข้อมูลย้อนหลังจากหลักฐานอื่นที่ใช้อ้างอิงถึงความถี่ของพฤติกรรม เช่น ร่องรอยการยืมหนังสือจากห้องสมุด ประเภทของหนังสือที่มีการยืมอ่านมากที่สุด ร่องรอยของการใช้อุปกรณ์กีฬา การบำรุงรักษา เป็นต้น

4. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นวิธีวัดที่เกิดการปฏิสัมพันธ์พูดคุยระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้รับการสัมภาษณ์ โดยอาจเป็นการสัมภาษณ์เป็นกลุ่มหรือรายบุคคลก็ได้ สำหรับรูปแบบของการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างซึ่งมีข้อคำถามเตรียมไว้เรียบร้อยแล้ว เหมือนกับแบบสอบถามปลายเปิด หรือสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง มีเพียงแต่ประเด็นในการสัมภาษณ์ การซักถามจึงมีความยืดหยุ่น และข้อคำถามที่หลากหลาย ผู้สัมภาษณ์จึงต้องอาศัยความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่มากพอ เพื่อให้ผู้รับการสัมภาษณ์เกิดความไว้วางใจ เชื่อถือ และอยากตอบคำถามตามความเป็นจริง

5. เทคนิคการจินตนาการ (Projective Techniques) เป็นการใช้องคภูมิจินตนาการหรือสิ่งเร้า ไปกระตุ้นให้ผู้ทดสอบแสดงพฤติกรรมหรือความคิดจินตนาการของตนออกมา เช่น การเติมประโยคหรือเรื่องให้สมบูรณ์ การสร้างความคิดบรรยายความรู้สึกจากภาพ การโยงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกกับคำต่าง ๆ เป็นต้น

สมบุรณ์ ชิตพงศ์ (2544: 1) กล่าวว่า การวัด (Measurment) ด้านคุณธรรมจริยธรรม เป็นกระบวนการที่ทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่แสดงถึงคุณธรรมจริยธรรมของแต่ละบุคคลว่ามีลักษณะทางคุณธรรมจริยธรรมเป็นอย่างไร ส่วนการประเมิน (Assessment) ด้านคุณธรรมจริยธรรม เป็นการนำข้อมูลที่แสดงถึงคุณธรรมจริยธรรมจากการวัดมาพิจารณาลงสรุปเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรมต่อไป สำหรับสิ่งที่วัดในด้านคุณธรรม มี 4 ประการ ดังนี้ 1) วัดความรู้ (Knowledge) เป็นการวัดความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม 2) วัดเจตคติเชิงจริยธรรม (Attitude) คือ ความโน้มเอียงทางจิตใจอันเนื่องมาจากการมองเห็นคุณประโยชน์ และโทษของสิ่งนั้น 3) วัดเหตุผลเชิงจริยธรรม (Moral reasoning) คือ การวัดเหตุผลที่มาสนับสนุนให้ผู้เรียนกระทำหรือไม่กระทำ 4) พฤติกรรมการแสดงออก (Action) เป็นการแสดงออกของนักเรียนในการกระทำดี ละเว้นชั่ว การวัดและประเมินด้านคุณธรรมจริยธรรมสามารถวัดได้ทั้งการกระทำหรือการแสดงออก

สำหรับการพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือเพื่อประเมินพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนที่ครูสามารถสังเกตเห็นได้เป็นฉบับหนึ่ง และเครื่องมือสำหรับให้นักเรียนประเมินตนเองอีกฉบับหนึ่ง

3.2 เครื่องมือวัดและประเมินคุณธรรม จริยธรรม

เครื่องมือวัดและประเมินคุณธรรม จริยธรรมมีหลายประเภทที่แตกต่างกัน โกศลมีคุณ(2533: 97-98) กล่าวว่า เครื่องมือหรือเทคนิคการวัดจริยธรรมกับคุณลักษณะทางจริยธรรม แต่ละคุณลักษณะสามารถวัดได้หลายวิธี การเลือกใช้เครื่องมือใดขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ความพร้อม และความเหมาะสมในขณะนั้น เครื่องมือหรือเทคนิควิธีการวัดมีรายละเอียดดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 เครื่องมือหรือเทคนิคการวัดคุณลักษณะทางจริยธรรม

คุณลักษณะทางจริยธรรม	เครื่องมือหรือเทคนิควิธีการวัด
1. ลักษณะด้านความรู้ความคิด	1. ข้อสอบ หรือแบบทดสอบ 2. การซัก-ถาม หรือสัมภาษณ์ 3. สถานการณ์ หรืองานแก้ปัญหา
2. ลักษณะด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	1. แบบทดสอบที่เป็นสถานการณ์ 2. การสัมภาษณ์โดยใช้สถานการณ์ ให้ทำงานแก้ปัญหาที่เป็นสถานการณ์
3. ลักษณะด้านความรู้สึก	1. การสังเกตพฤติกรรม 2. แบบสำรวจ 3. แบบสอบถาม 4. การสัมภาษณ์
4. ลักษณะด้านพฤติกรรม	1. การสังเกต 2. การใช้สถานการณ์ย่อย 3. การตรวจสอบผลงาน 4. การรายงานพฤติกรรม

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543: 188-192) กล่าวว่า รูปแบบการวัดจริยธรรมประกอบด้วย 1) วัดเนื้อหาจริยธรรม 2) วัดความรู้สึกทางจริยธรรม 3) วัดพฤติกรรมการแสดงออกทางจริยธรรม วิธีการวัดสามารถทำได้หลายแบบ ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์ การใช้ข้อความแสดงพฤติกรรมให้เลือกตอบ การใช้สถานการณ์ย่อยๆ ให้เขียนตอบ การใช้สถานการณ์ย่อยๆ แล้วเขียนตัวเลือกให้ตอบ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสังเกตเป็นเครื่องมือวัดคุณลักษณะด้านพฤติกรรมสำหรับครูเป็นผู้สังเกตนักเรียน และแบบประเมินพฤติกรรมสำหรับนักเรียนประเมินตนเอง โดยสร้างเครื่องมือเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) อุษาวดี จันทรสนธิ และคนอื่นๆ (2552: 11-19) กล่าวว่า มาตราประมาณค่า เป็นกระบวนการอย่างมีระบบที่ใช้รายงานการประเมินของผู้สังเกต โดยทั่วไปประกอบด้วย ชุดของคุณลักษณะที่จะให้ประเมินและสเกลที่ให้ระดับของคุณลักษณะต่างๆ มาตราประมาณค่าเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสังเกตพฤติกรรมต่างๆ ได้โดยตรงและยังสามารถนำไปใช้เปรียบเทียบคุณลักษณะต่างๆ ของผู้ถูกสังเกตด้วยกันได้ นอกจากนี้ยังเป็นวิธีการที่ผู้สังเกตสามารถนำไปใช้ในการบันทึกข้อมูลได้สะดวกด้วย

สำหรับขั้นตอนวิธีการสร้างแบบสังเกต สมคิด พรหมจ้อย (2554: 209-214) กล่าวว่า การสร้างแบบสังเกตมีขั้นตอนการสร้างที่สำคัญ 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนวางแผนสร้างแบบสังเกต 2) ขั้นตอนดำเนินการสร้างแบบสังเกต 3) ขั้นตอนตรวจสอบคุณภาพแบบสังเกตก่อนนำไปใช้ แต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนวางแผนสร้างแบบสังเกต มีดังนี้

1.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของการสร้างเครื่องมือ กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนว่าต้องการสร้างแบบสังเกตเพื่อวัตถุประสงค์ใด การทราบวัตถุประสงค์ของการสร้างเครื่องมือ ทำให้สามารถกำหนดลักษณะของแบบสังเกต หรือข้อคำถามที่จะใช้ได้เหมาะสม

1.2 กำหนดสิ่งที่ต้องการวัดหรือสังเกต การสร้างเครื่องมือวัดจำเป็นต้องกำหนดสิ่งที่ต้องการวัด หรือกำหนดคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการวัดให้ได้ หากไม่สามารถกำหนดคุณลักษณะที่จะวัดได้ สิ่งนั้นก็ไม่สามารถสร้างเครื่องมือวัดได้เช่นกัน

1.3 นิยามสิ่งที่ต้องการวัด เมื่อกำหนดสิ่งที่ต้องการวัดได้แล้วว่าคืออะไร จะต้องให้ความหมาย หรือนิยามสิ่งที่ต้องการวัดให้ชัดเจนว่าคืออะไร มีขอบเขตกว้างขวางมากน้อยเพียงไร การให้นิยามสิ่งที่ต้องการวัดได้ชัดเจน จะช่วยให้สร้างเครื่องมือวัดได้ตรงและครอบคลุมสิ่งที่ต้องการวัดได้มากขึ้นเพียงนั้น

1.4 ลักษณะของเครื่องมือ เนื่องจากเครื่องมือแบบสังเกตที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลมีหลายชนิดด้วยกัน จำเป็นต้องเลือกใช้ให้เหมาะสม ได้แก่ เครื่องมือต่างๆ ดังนี้

1.4.1 แบบสังเกตและบันทึกที่กระเบียนพฤติกรรม เป็นการเขียนบันทึกจากการสังเกตแบบสั้นๆ โดยบรรยายเหตุการณ์พฤติกรรมของผู้ถูกสังเกต ในทางการศึกษาส่วนมากเป็นพฤติกรรมที่ครูพยายามทำความเข้าใจนักเรียน และเป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดได้โดยตรง

1.4.2 การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมแบบสุ่มเหตุการณ์ เป็นการสังเกตเฉพาะพฤติกรรมที่ต้องการสังเกตในช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้น ด้วยการบันทึกจำนวนครั้งหรือความถี่ของพฤติกรรมที่ต้องการสังเกตว่าเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใดในเวลาที่กำหนด

1.4.3 แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมด้วยแบบตรวจสอบรายการ เป็นการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมที่มีจำนวนหลายรายการด้วยการจดบันทึกหรือตรวจสอบรายการพฤติกรรมที่กำหนดไว้

1.4.4 แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมด้วยมาตรฐานค่า เป็นการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมต่างๆ พร้อมทั้งคุณภาพของระดับพฤติกรรมที่แสดงออกเหมาะสำหรับการสังเกตพฤติกรรมที่ไม่สามารถบรรยายหรือพรรณนาได้ชัดเจน

1.5 กำหนดโครงสร้างของแบบสังเกต กำหนดว่าประกอบด้วยโครงสร้างอะไรบ้าง มีประเด็นหลักกี่ประเด็นที่จะสังเกต ในแต่ละประเด็นหลักมีประเด็นย่อยอะไรบ้าง

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนการสร้างแบบสังเกต

การสร้างแบบสังเกต ควรทราบหลักปฏิบัติในการดำเนินการสร้าง ต้องสร้างตามสิ่งที่ต้องการสังเกตตามนิยามสิ่งที่ต้องการวัด และตามโครงสร้างของแบบสังเกต เพราะจะทำให้ออกแบบสังเกตได้ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการวัด ขั้นตอนการสร้างแบบสังเกตมีดังนี้

2.1 เขียนข้อคำถาม

2.2 จัดทำต้นร่างแบบสังเกต เมื่อสร้างข้อคำถามได้ครบถ้วนแล้วควรนำมาจัดทำต้นร่างแบบสังเกต ซึ่งพร้อมที่จะนำไปทดลองใช้ การจัดทำต้นร่างแบบสังเกตควรดำเนินการดังนี้

2.2.1 แบ่งเป็นตอน คำถามที่อยู่ในตอนเดียวกันควรเป็นประเภทเดียวกัน

2.2.2 ควรมีคำชี้แจงรายละเอียดในแต่ละตอนเพื่อให้ผู้สังเกตและผู้ถูกสังเกตเข้าใจตรงกัน

2.2.3 ควรแบ่งแบบสังเกตเป็นส่วนนำและส่วนเนื้อหา โดยส่วนนำประกอบด้วย ผู้สังเกต ผู้ถูกสังเกต สถานที่สังเกต วันเวลาที่สังเกต และส่วนเนื้อหา เป็นการบรรยายพฤติกรรม ที่ต้องการสังเกตในแต่ละประเด็น

2.2.4 แบบสังเกตในแต่ละตอนควรจัดเรียงตามลำดับความยากง่ายของ การสังเกต โดยอาจเรียงจากประเด็นที่สังเกตง่ายไปหาประเด็นที่ยากตามลำดับ

2.3 กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจนและมีความเป็นปรนัย
 ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตรวจสอบคุณภาพแบบสังเกตก่อนนำไปใช้ เมื่อสร้างแบบสังเกตแล้ว ควรนำไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบคุณภาพ มีรายละเอียดดังนี้

3.2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบสังเกต

3.1.1 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสังเกต โดยให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องตามหลักวิชาและตรวจสอบความเป็นปรนัยของข้อคำถาม

3.1.2 ตรวจสอบความเที่ยงของแบบสังเกต โดยให้ผู้สังเกต 2 คน สังเกตนักเรียนกลุ่มเดียวกัน เพื่อนำผลการสังเกตมาหาค่าความเที่ยง

3.3 การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมิน

ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินพฤติกรรมของนักเรียนเป็นแบบมาตรฐานค่ามีขั้นตอนวิธีการสร้างเช่นเดียวกับการสร้างแบบสังเกตที่กล่าวมา การตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินดำเนินการดังนี้

3.2.1 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมิน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณาตรวจสอบ ดำเนินการเช่นเดียวกันกับแบบสังเกต

3.2.2 ตรวจสอบความเที่ยงของแบบประเมิน ใช้วิธีการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

3.2.3 ตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกของแบบประเมิน ใช้วิธีวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม

3.2.4 ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้เทคนิคกลุ่มรู้จัก (Known Group Technique) และการทดสอบค่าที (t-test)

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐาน มีผู้ศึกษาไว้ดังนี้
 สุรชาติ วงศ์อารีย์ (2535) ได้สร้างแบบสังเกตคุณธรรมด้านความขยัน ความมีวินัย และ
 ความรับผิดชอบ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2534 สังกัดกรมสามัญศึกษา
 จังหวัดอุดรธานี เครื่องมือที่สร้างเป็นแบบสังเกตพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมของนักเรียนในรูป
 สถานการณ์ มีสถานการณ์ที่ใช้สังเกต 4 สถานการณ์ แบบสังเกตแต่ละด้านมีพฤติกรรมที่จะสังเกต
 ด้านละ 10 พฤติกรรม ผลการวิจัยพบว่า แบบสังเกตที่สร้างมีความตรงเชิงโครงสร้างซึ่งหาโดยการ
 พิจารณาตัดสินของผู้เชี่ยวชาญ มีความตรงเชิงสภาพ โดยใช้เทคนิคกลุ่มรู้ชัดแล้วทดสอบค่าที มี
 ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าความเที่ยงหาโดยคำนวณสัมประสิทธิ์
 แอลฟา มีค่าตั้งแต่ .79 ถึง .91

สุนันทา ประเสริฐศรี (2540) ได้สร้างแบบทดสอบวัดความมีวินัยในตนเองชนิด
 สถานการณ์ที่เป็นภาพการ์ตูน โดยแบ่งเป็น 6 ด้าน คือ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง
 ความซื่อสัตย์ ความตรงต่อเวลา ความเป็นผู้นำ และความอดทน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2539 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
 สระแก้ว จำนวน 942 คน ตรวจสอบอำนาจจำแนกของข้อสอบโดยการทดสอบค่าที พบว่ามีค่าตั้งแต่
 2.71 ถึง 10.67 ทุกค่ามีนัยสำคัญ ตรวจสอบความเที่ยงของแบบทดสอบโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์
 แอลฟา พบว่ามีค่าตั้งแต่ .63 ถึง .93 ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบโดยหา
 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแต่ละด้านของแบบทดสอบ และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แต่ละ
 ด้านกับแบบทดสอบทั้งฉบับ มีความตรงเชิงโครงสร้างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

พรทิพย์ ศิระวงษ์ (2540) ได้สร้างแบบสังเกตด้านความสนใจ ความตั้งใจ และความ
 รับผิดชอบ ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบบสังเกตที่สร้างเป็น
 แบบสังเกตพฤติกรรมบ่งชี้เจตพิสัยของนักเรียนในรูปสถานการณ์ โดยพฤติกรรมที่สังเกตด้านละ
 10 สถานการณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา
 จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2539 จำนวน 100 คน มีการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง โดย
 วิธีการพิจารณาตัดสินโดยผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความตรงเชิงสภาพ โดยใช้เทคนิคกลุ่มรู้ชัด และ
 ตรวจสอบความเที่ยงของแบบสังเกตทั้ง 3 ด้าน โดยหาค่าความสอดคล้องของผู้สังเกต ได้ค่า .94 .86
 และ .88 ตามลำดับ

คมกฤษ ใจคำปิ่น (2544) ได้พัฒนาแบบวัดคุณธรรมจริยธรรมพื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดเชียงใหม่ โดยสร้างแบบวัดคุณธรรมจริยธรรมด้านความกตัญญู กตเวทิตะ การพึ่งตนเอง การรู้จักประมาณตนเอง และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โดยใช้คำถามแบบสถานการณ์ชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ และเป็นนักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกรมสามัญศึกษา และสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2543 ตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกด้วยการทดสอบค่าที และคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขึ้นไป แล้วนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ และคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าน้ำหนักถ่วงตั้งแต่ .30 ขึ้นไปในแต่ละคุณธรรมที่อยู่ในองค์ประกอบเดียวกันได้จำนวนทั้งสิ้น 39 ข้อ แยกเป็นด้านความกตัญญูกตเวทิตะ จำนวน 11 ข้อ การพึ่งตนเอง จำนวน 8 ข้อ การรู้จักประมาณตน จำนวน 8 ข้อ และด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ จำนวน 12 ข้อ ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .36 ถึง .48 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการตรวจสอบค่าความเที่ยงของแบบวัดคุณธรรมจริยธรรมทั้ง 4 ด้าน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าตั้งแต่ .43 ถึง .77 และตรวจสอบความตรงเชิงสภาพโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนที่ได้จากนักเรียนประเมินตนเองกับคะแนนที่ได้จากการประเมินโดยเพื่อนสนิทและผู้ปกครอง มีค่าตั้งแต่ .36 ถึง .48 ซึ่งทุกค่ามีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เทวินทร์ พิศวง (2547) ได้พัฒนาแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี โดยวัดคุณลักษณะ 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ความมีระเบียบวินัย 2) ความรับผิดชอบ 3) ความเสียสละ 4) ความซื่อสัตย์ 5) ความเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และ 6) ความประหยัด ด้านละ 10 ข้อ รวม 6 ด้าน จำนวน 60 ข้อ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 1,566 คน แบบวัดที่พัฒนาขึ้นเป็นแบบสถานการณ์ง่ายๆ ในเรื่องต่างๆ ไป มี 4 ตัวเลือก และมีการวาดภาพการ์ตูนประกอบเหตุการณ์เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ เมื่อนักเรียนอ่านแล้วให้พิจารณาเลือกคำตอบที่ตรงกับความรู้สึก ความคิดเห็น หรือตรงกับการปฏิบัติในชีวิตประจำวันของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า แบบวัดมีความตรง โดยการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องมีค่าอยู่ระหว่าง .57 ถึง 1.00 และมีความตรงเชิงโครงสร้างซึ่งตรวจสอบโดยเทคนิคกลุ่มรู้งัด แบบวัดมีความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .94 โดยความเที่ยงด้านความมีระเบียบวินัยเท่ากับ .94 ด้านความรับผิดชอบเท่ากับ .84 ด้านความเสียสละเท่ากับ .87 ด้านความซื่อสัตย์เท่ากับ .96 ด้านความเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เท่ากับ .94 และด้านความประหยัดเท่ากับ .92 แบบวัดมีอำนาจจำแนกทุกข้อซึ่งตรวจสอบโดยใช้เทคนิค 25 % ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

แววมณี บุตรเรืองศักดิ์ (2549) ได้พัฒนาเครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยวัดคุณลักษณะ 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ความมีวินัย มีความรับผิดชอบ 2) ความประหยัด 3) ความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม และ 4) ความซื่อสัตย์ สุจริต เครื่องมือที่พัฒนาขึ้นมีจำนวน 3 ฉบับ คือ 1) แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนโดยครู 2) แบบประเมินตนเองของนักเรียน และ 3) แบบประเมินนักเรียนโดยผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนโรงเรียนวัดสมัยสุวรรณ จำนวน 2 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 200 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 200 คน ผลการวิจัยพบว่า เครื่องมือทั้ง 3 ฉบับมีคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหาทุกฉบับ โดยการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามมีค่าระหว่าง .60 ถึง 1.00 คุณภาพด้านความเที่ยงโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ของแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนโดยครู แบบประเมินตนเองของนักเรียน และแบบประเมินนักเรียนโดยผู้ปกครอง มีค่า .83 .94 และ .81 ตามลำดับ

สุเทพ เบ็ญจวิไลกุล (2550) ได้พัฒนาเครื่องมือประเมินความมีวินัยและความรับผิดชอบสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 4 กลุ่มตัวอย่างเป็นครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต 4 ในปีการศึกษา 2550 จำนวน 10 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต 4 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 400 คน เครื่องมือที่พัฒนาขึ้นมี 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 เป็นแบบสังเกตความมีวินัยและความรับผิดชอบของนักเรียน (ฉบับครู) ฉบับที่ 2 เป็นแบบวัดความมีวินัยและความรับผิดชอบ (ฉบับนักเรียน) ผลการวิจัยพบว่า แบบสังเกตความมีวินัยและความรับผิดชอบของนักเรียน (ฉบับครู) และแบบวัดความมีวินัยและความรับผิดชอบ (ฉบับนักเรียน) มีความตรงเชิงเนื้อหา โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง .66 ถึง 1.00 เท่ากันทั้งสองฉบับ มีค่าความตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งตรวจสอบโดยใช้เทคนิคกลุ่มรู้งัด มีค่าความเที่ยงโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เท่ากับ .89 และ .87 ตามลำดับ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551) ได้พัฒนาแบบวัดพฤติกรรมและแบบวัดเจตคติต่อคุณธรรมสำหรับนักเรียน นิสิต นักศึกษา และเพื่อประเมินผลโครงการเสริมสร้างคุณธรรมตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในปีงบประมาณ พ.ศ.2550-2551 การพัฒนาแบบวัดพฤติกรรมและแบบวัดเจตคติต่อคุณธรรม ได้อ้างอิงตามนโยบายคุณธรรม 8 ประการจากการสัมมนาทางวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการ ในปี พ.ศ.2550 คือ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ การสร้างแบบวัดในงานวิจัยนี้ไม่ได้ตรวจสอบความตรงภายในเนื่องจากจะต้องอ้างอิง คุณธรรม 8 ประการ ที่ได้จากการสัมมนาทางวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการ แต่มีการตรวจสอบความเที่ยงในระดับสถานศึกษา และระดับผู้เรียน ในระดับสถานศึกษา แบบวัดพฤติกรรม

คุณธรรมที่พัฒนาขึ้น พบว่า ความเที่ยงของเครื่องมือรวมเท่ากับ .79 ความเที่ยงรายด้านเท่ากับ .70 ถึง .86 และแบบวัดเจตคติต่อคุณธรรม ความเที่ยงรวมเท่ากับ .81 ความเที่ยงรายด้านเท่ากับ .68 ถึง .80 ซึ่งมีค่าสูงเพียงพอในการประเมินระดับสถานศึกษา ส่วนการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงในระดับผู้เรียน แบบวัดพฤติกรรมคุณธรรม พบว่าความเที่ยงรวมเท่ากับ .86 ความเที่ยงรายด้านเท่ากับ .49 ถึง .89 และแบบวัดเจตคติต่อคุณธรรม ความเที่ยงรวมเท่ากับ .50 ความเที่ยงรายด้านเท่ากับ .44 ถึง .68 ความเที่ยงของการวัดคุณธรรมในบางด้าน มีค่าไม่สูงเพียงพอ จึงไม่แนะนำให้ใช้ประเมินในระดับผู้เรียน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีผู้พัฒนาเครื่องมือประเมินคุณธรรมไว้หลายท่าน สำหรับการประเมินเกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ซึ่งประกอบด้วย ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ยังไม่พบว่ามีใครสร้างไว้ ผู้วิจัยจึงมีความคิดที่จะสร้างและพัฒนาให้เป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพ ผู้วิจัยพัฒนาแบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โดยครูเป็นผู้สังเกต และแบบประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน สำหรับให้นักเรียนประเมินตนเอง แล้วพัฒนาให้มีคุณภาพตามเกณฑ์การสร้างเครื่องมือต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา วิธีดำเนินการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2555 จำนวน 4,194 คน จากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง 12 แห่ง

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2555 จำนวน 400 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน กำหนดกลุ่มตัวอย่างสำหรับตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1.2.1 กลุ่มตัวอย่างสำหรับตรวจสอบความเที่ยงของแบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐาน โดยผู้สังเกต 2 คน ใช้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างสำหรับตรวจสอบอำนาจจำแนกและความเที่ยงของแบบประเมินคุณธรรมพื้นฐาน ใช้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน

1.2.3 กลุ่มตัวอย่างสำหรับตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้เทคนิคกลุ่มรู้จัก (Known Group Technique) ใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่มีคุณธรรมสูง และกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่มีคุณธรรมต่ำ กลุ่มละ 100 คน รวมเป็น 200 คน

สำหรับวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สำหรับทดลองใช้เครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐาน จำนวน 5 แห่ง จากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง ทั้งหมดจำนวน 12 แห่งโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

ขั้นที่ 2 สุ่มวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี จำนวน 3 แห่ง จากวิทยาลัย 5 แห่ง ในขั้นที่ 1 โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย สำหรับทดลองใช้แบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐาน ส่วนการทดลองใช้แบบประเมินคุณธรรมพื้นฐาน ใช้กลุ่มตัวอย่างจากวิทยาลัยทั้ง 5 แห่ง

ขั้นที่ 3 สุ่มห้องเรียนและนักเรียนตามจำนวนที่ใช้ ดังนี้

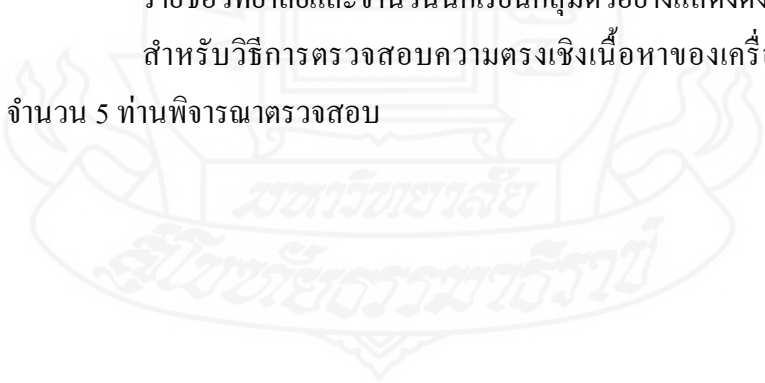
สุ่มห้องเรียนและนักเรียน สำหรับทดลองใช้แบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐาน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงของแบบสังเกตโดยผู้ประเมิน 2 คน ใช้ห้องเรียนจำนวน 1 ห้อง หรือมากกว่า 1 ห้อง ขึ้นอยู่กับจำนวนนักเรียนในแต่ละห้อง สุ่มห้องเรียนจากห้องเรียนทั้งหมดในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ห้องเรียนสุดท้ายจะมีนักเรียนเกินจำนวนที่จะใช้ ให้สุ่มนักเรียนห้องเรียนสุดท้ายให้ครบจำนวนที่จะใช้ วิธีการสุ่มห้องเรียนและนักเรียนใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

สุ่มห้องเรียนและนักเรียน สำหรับทดลองใช้แบบประเมินคุณธรรมพื้นฐาน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงและอำนาจจำแนก ใช้วิธีการเช่นเดียวกันกับการสุ่มห้องเรียนและนักเรียน สำหรับทดลองใช้แบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐาน

สำหรับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่จะทดลองใช้แบบประเมินคุณธรรมพื้นฐาน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างโดยเทคนิคกลุ่มรู้จัก กลุ่มตัวอย่างจากวิทยาลัยแต่ละแห่งเป็นนักเรียนที่มีคุณธรรมสูง 20 คน และคุณธรรมต่ำ 20 คน รวมเป็น 40 คน รวมทั้งหมดจาก 5 วิทยาลัย เป็น 200 คน วิธีการแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ใช้วิธีการขอความอนุเคราะห์จากครูผู้สอน พิจารณานักเรียนร่วมกับดูจากผลการประเมินคุณธรรมของนักเรียนที่ผ่านมา

รายชื่อวิทยาลัยและจำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างแสดงดังตารางที่ 3.1

สำหรับวิธีการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ ใช้วิธีการให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านพิจารณาตรวจสอบ

ตารางที่ 3.1 รายชื่อวิทยาลัย และจำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

รายชื่อวิทยาลัย	จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ (คน)		
	แบบสังเกต คุณธรรมพื้นฐาน	แบบประเมินคุณธรรมพื้นฐาน	
	ความเที่ยง	อำนาจจำแนก และความเที่ยง	ความตรงเชิง โครงสร้าง
1. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี	33	20	40
2. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี	33	20	40
3. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยนาท	34	20	40
4. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลพบุรี		20	40
5. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุพรรณบุรี		20	40
รวม	100	100	200

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนที่พัฒนาขึ้นใช้ในการวิจัยนี้ มีจำนวน 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน เป็นเครื่องมือสำหรับครูสังเกตนักเรียน สร้างขึ้นตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ เป็นเครื่องมือแบบมาตราประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 40 ข้อ

ฉบับที่ 2 แบบประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน เป็นเครื่องมือสำหรับนักเรียนประเมินตนเอง สร้างขึ้นตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ เป็นเครื่องมือแบบมาตราประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 40 ข้อ

รายละเอียดการสร้างเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐาน มีดังนี้

2.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.1.1 เพื่อสร้างเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.1.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.2 กำหนดสิ่งที่ต้องการวัด

ผู้วิจัยกำหนดสิ่งที่ต้องการวัด คือ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ประกอบด้วย ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ

2.3 นิยามสิ่งที่ต้องการวัด

สิ่งที่ต้องการวัดในงานวิจัยนี้ คือ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ เป็นคุณลักษณะที่เป็นนามธรรม มีขอบเขตกว้างขวาง ผู้วิจัยจึงได้กำหนดคตินิยามสิ่งที่ต้องการวัด โดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง กำหนดตัวบ่งชี้ และจัดทำแผนผังการสร้างเครื่องมือ ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แผนผังการสร้างเครื่องมือ

คุณธรรม	นิยาม	ตัวบ่งชี้	จำนวนข้อคำถาม
ขยัน	มีความตั้งใจ เพียรพยายามทำหน้าที่	- ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจ	1
	การทำงานอย่างจริงจังและต่อเนื่องใน	- ปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจังและต่อเนื่อง	1
	เรื่องที่ถูกที่ควร สู้งาน ไม่ย่อท้อต่อ	- สู้งาน ไม่ท้อถอย ไม่ย่อท้อต่อ	1
	อุปสรรค ทำงานโดยเร็วที่สุดการงาน	อุปสรรค	
	ไม่คั่งค้าง ไม่เกียจคร้าน	- ทำงานโดยเร็ว การงานไม่คั่งค้าง	1
		- ไม่เกียจคร้าน	1
ประหยัด	มีการดำเนินชีวิต ความเป็นอยู่อย่าง	- ใช้ชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย	1
	เรียบง่าย รู้ฐานะการเงินของตน รู้จัก	- ใช้จ่ายแต่พอควร พอประมาณ ไม่	1
	ใช้แต่พอควร พอประมาณ ใช้จ่าย	ฟุ่มเฟือย ไม่ฟุ้งเฟ้อ	
	อย่างคุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ฟุ้งเฟ้อ คิด	- เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของ	1
	อย่างรอบคอบก่อนใช้ก่อนซื้อ เก็บ	เวลา ทรัพยากร	
	ออมถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของ เวลา	- ซ่อมแซม บูรณะทรัพย์สิน สิ่งของ	1
	ทรัพยากร บูรณะทรัพย์สิน สิ่งของ	เพื่อใช้ให้คุ้มค่า	
ของคุณและส่วนรวม เพื่อให้ใช้งานได้	- ทำบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเอง	1	
อยู่เสมอ มีการทำบัญชีรายรับ รายจ่าย			
ของตนเองอยู่เสมอ			

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

คุณธรรม	นิยาม	ตัวบ่งชี้	จำนวน ข้อคำถาม
ซื่อสัตย์	มีความประพฤติตรง มีการปฏิบัติ อย่างตรงไปตรงมา ตรงต่อหน้าที่ และ วิชาชีพ รับผิดชอบต่อตนเอง และปฏิบัติ อย่างเต็มที่และถูกต้อง มีความจริงใจ ไม่ลำเอียง ไม่ใช้เล่ห์กลคดโกงผู้อื่น ไม่หลอกลวง ไม่พูดเท็จ	- ปฏิบัติตรงไปตรงมา	1
		- ตรงต่อหน้าที่	1
		- ตรงต่อวิชาชีพ	1
		- รับผิดชอบต่อตนเอง	1
		- จริงใจ ไม่อคติ ไม่ลำเอียง	1
มีวินัย	มีการปฏิบัติตามในขอบเขต กฎ ระเบียบ แบบแผน ขนบธรรมเนียม ประเพณี ข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ ของ สถานศึกษา สถาบัน องค์กร และ ประเทศ ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง เหมาะสม เคารพเชื่อฟังกฎหมาย	- ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติของห้องเรียน	1
		- ปฏิบัติตามกฎระเบียบของ สถานศึกษา	1
		- ปฏิบัติตามแบบแผน ขนบธรรมเนียม ประเพณีของสถานศึกษา	1
		- ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของ สังคม	1
		- เคารพเชื่อฟังกฎหมาย	1
สุขภาพ	มีกิจกรรมยามว่างที่ดีงาม มีความอ่อน น้อมถ่อมตน มีวาจาไพเราะ มีสัมมา การะเวร เรียบร้อย ไม่ก้าวร้าวรุนแรง โอบอ้อมอารี ไม่วางอำนาจข่มผู้อื่น ไม่อวดความสามารถเกินตัว ไม่แข็ง กระด้าง วางตนเหมาะสมกับ วัฒนธรรมไทย	- มีกิจยามว่างที่ดี	1
		- มีความอ่อนน้อม ถ่อมตน	1
		- มีสัมมาการะเวร วาจาไพเราะ	1
		- ไม่ก้าวร้าว ไม่วางอำนาจ ข่มผู้อื่น	1
		- ปฏิบัติตนเหมาะสมกับวัฒนธรรม ไทย	1
สะอาด	มีการรักษาร่างกาย และสิ่งแวดล้อม ได้อย่างถูกต้องตามสุขลักษณะ มี ความแจ่มใสอยู่เสมอ ไม่ขุ่นมัว ไม่มี หมอง ทั้งกาย ใจ และสภาพแวดล้อม	- รักษาร่างกาย ให้สะอาด	1
		- รักษาเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายให้ สะอาด	1
		- รักษาสภาพแวดล้อม ให้ถูก สุขลักษณะ	1
		- รักษาสิ่งของเครื่องใช้ ให้สะอาด	1
		- มีความแจ่มใส ไม่ขุ่นมัว ไม่มีหมอง	1

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

คุณธรรม	นิยาม	ตัวบ่งชี้	จำนวน ข้อคำถาม
สามัคคี	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	1
	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รื้อบทบาท ของตนทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี	- รื้อบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะ ผู้นำและผู้ตามที่ดี	1
	มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลัง ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้การงาน สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี มีเหตุผลไม่	- รู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลกันเพื่อการ งานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี	1
	ทะเลาะวิวาท ไม่เอาัดเอาเปรียบ	- ไม่ทะเลาะวิวาท ไม่เอาัดเอาเปรียบ	1
	ยอมรับความมีเหตุผลของผู้อื่น	- ยอมรับความแตกต่างหลากหลาย	1
	ยอมรับความแตกต่าง ความ หลากหลายทางความคิด วัฒนธรรม	ทางวัฒนธรรม ความคิด และความ	
	ความเชื่อ พร้อมทั้งจะปรับตัวเพื่ออยู่ ร่วมกันอย่างสันติ	เชื่อ	
	มีน้ำใจ	รู้จักให้ รู้จักช่วยเหลือ แบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตนเพื่อ	- แบ่งปัน ทรัพย์สิน สิ่งของให้ผู้อื่น - ช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกาย
ประโยชน์แก่ผู้อื่น มีความ เห็นอกเห็น ใจผู้อื่นที่มีความเดือดร้อน ไม่เห็นแก่	- อาสาช่วยเหลือผู้อื่นด้วยสติปัญญา - เห็นอกเห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน	1 1	
ตัว มีความเอื้อเฟื้อเอื้ออาทรในความ ต้องการ ความทุกข์ สุขของผู้อื่น และพร้อมที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลกัน	- เอื้ออาทร ในความสุข ความทุกข์ ของผู้อื่น	1	

2.4 เลือกเครื่องมือและออกแบบเครื่องมือวัด

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐาน สำหรับครูสังเกตนักเรียน และแบบประเมินคุณธรรมพื้นฐาน สำหรับนักเรียนประเมินตนเอง ออกแบบเครื่องมือเป็นแบบมาตรประมาณค่า 4 ระดับ แบ่งระดับคะแนนตามการปฏิบัติของนักเรียน ดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	หมายถึง	ปฏิบัติร้อยละ	76-100	ให้	4 คะแนน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	หมายถึง	ปฏิบัติร้อยละ	51-75	ให้	3 คะแนน
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	หมายถึง	ปฏิบัติร้อยละ	26-50	ให้	2 คะแนน
ปฏิบัติน้อยครั้ง	หมายถึง	ปฏิบัติร้อยละ	0-25	ให้	1 คะแนน

สำหรับการให้น้ำหนักคะแนนของเครื่องมือที่พัฒนา ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ งานวิจัยของ แวมมณี บุตรเรืองศักดิ์ (2549: 54) พัฒนาเครื่องมือวัดคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสุราษฎร์ธานี เครื่องมือมี 3 ฉบับ เป็นแบบสังเกตนักเรียนโดยครู แบบประเมินตนเองของนักเรียน และแบบประเมินนักเรียนโดยผู้ปกครอง กำหนดน้ำหนักคะแนนโดยสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ได้น้ำหนักคะแนนเครื่องมือทั้งสามฉบับเป็น 80: 10: 10 ตามลำดับ สุเทพ เบญจวิไลกุล (2550: 75) พัฒนาเครื่องมือประเมินความมีวินัยและความรับผิดชอบสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 4 พัฒนาเครื่องมือสองฉบับ เป็นแบบสังเกตนักเรียนโดยครู และแบบประเมินตนเองของนักเรียน กำหนดน้ำหนักคะแนนจากการสอบถามคณะกรรมการประกันคุณภาพของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน กำหนดน้ำหนักคะแนน 80: 20 ตามลำดับ และ วันวิสาข์ ครองสิน (2552: 66) พัฒนาเครื่องมือประเมินคุณลักษณะซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการทำงาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดยโสธร พัฒนาเครื่องมือสองฉบับ เป็นแบบสังเกตนักเรียนโดยครู และแบบประเมินตนเองของนักเรียน กำหนดน้ำหนักคะแนนจากการสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ได้น้ำหนักคะแนน 80: 20 ตามลำดับ จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่าการให้น้ำหนักคะแนนโดยครู คิดเป็นร้อยละ 80 และน้ำหนักคะแนนจากการประเมินตนเองหรือจากส่วนอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 20 การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจึงกำหนดน้ำหนักคะแนนของแบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานซึ่งประเมิน โดยครู และแบบประเมินคุณธรรมพื้นฐานซึ่งนักเรียนประเมินตนเอง เป็นร้อยละ 80: 20 ตามลำดับ รายละเอียดการให้น้ำหนักคะแนนดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 น้ำหนักคะแนนของเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับ

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

เครื่องมือ	น้ำหนักคะแนน (ร้อยละ)	ผู้ประเมิน/ผู้ให้ข้อมูล
ฉบับที่ 1 แบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน	80	ครูประเมินนักเรียน
ฉบับที่ 2 แบบประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน	20	นักเรียนประเมินตนเอง
รวม	100	

จากตารางที่ 3.3 เครื่องมือฉบับที่ 1 แบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโดยครูเป็นผู้สังเกต ให้น้ำหนักคะแนนร้อยละ 80 และฉบับที่ 2 แบบประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโดยนักเรียนประเมินตนเอง ให้น้ำหนักคะแนนร้อยละ 20 อัตราส่วนน้ำหนักคะแนนของเครื่องมือ ฉบับที่ 1: ฉบับที่ 2 เท่ากับ 80 : 20

2.5 สร้างเครื่องมือฉบับร่าง

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือฉบับร่างตามขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ตามองค์ประกอบของคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ จัดทำคำชี้แจงในการตอบ กำหนดระดับคะแนนเพื่อเป็นแนวทางในการให้คะแนนจากผลการตอบแต่ละข้อคำถาม ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในเบื้องต้นด้วยตนเอง แล้วนำไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อช่วยพิจารณาตรวจสอบในเบื้องต้นอีกครั้งก่อนที่จะนำไปขอให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยพิจารณาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในประเด็นต่างๆ

2.6 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.6.1 แบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐาน นำไปตรวจสอบคุณภาพในเรื่องความตรงเชิงเนื้อหา และความเที่ยง มีรายละเอียดดังนี้

1) ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตรวจสอบโดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องตามหลักวิชา และตรวจสอบความเป็นปรนัยของข้อคำถาม นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruency: IOC) และปรับปรุงตามคำแนะนำ

2) ความเที่ยง (Reliability) ตรวจสอบโดยวิธีการให้ผู้สังเกต 2 คน สังเกตนักเรียนกลุ่มเดียวกัน เพื่อนำผลการสังเกตมาหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Product Moment ของ Pearson)

2.6.2 แบบประเมินคุณธรรมพื้นฐาน เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียน ใช้ประเมินตนเอง ตรวจสอบคุณภาพในเรื่อง ความตรงเชิงเนื้อหา อำนาจจำแนก ความเที่ยง และความตรงเชิงโครงสร้าง ดังนี้

1) ความตรงเชิงเนื้อหา ตรวจสอบโดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ดำเนินการเช่นเดียวกับแบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน

2) อำนาจจำแนก (Discrimination) ตรวจสอบโดยนำแบบประเมินไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง นำผลการตอบของนักเรียนไปวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation)

3) ความเที่ยง ตรวจสอบโดยนำผลการตอบแบบประเมินฉบับเดิมที่วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกไปวิเคราะห์ค่าความเที่ยงโดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Coefficient - α)

4) ความตรงเชิงโครงสร้าง ตรวจสอบโดยใช้เทคนิคกลุ่มรู้จัก (Known Group Technique) และการทดสอบค่าที (t-test)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่พัฒนา ดำเนินการดังนี้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้าง เสนอการให้คะแนน และหนังสือขอความอนุเคราะห์จากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือแล้วนำผลการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือให้สมบูรณ์ขึ้น

3.2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูล และติดต่อประสานงานขอความร่วมมือจากครูผู้สอนเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.2.1 แบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐาน ขอความร่วมมือครูผู้สอน 2 คน ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี ราชบุรี และชัยนาท สังเกตนักเรียนกลุ่มเดียวกัน จำนวน 33, 33 และ 34 คน ตามลำดับ รวมนักเรียนที่ถูกสังเกตจำนวน 100 คน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ มาวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของผู้สังเกต

3.2.2 แบบประเมินคุณธรรมพื้นฐาน ขอความร่วมมือครูผู้สอนให้การดูแลนักเรียนให้ประเมินตนเอง ดังนี้

1) กลุ่มที่ 1 นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี ราชบุรี ชัยนาท ลพบุรี และสุพรรณบุรี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 แห่ง แห่งละ 20 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 100 คน ให้นักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามและวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบประเมิน

2) กลุ่มที่ 2 แต่ละวิทยาลัยจัดจำแนกกลุ่มนักเรียนโดยครูที่เคยสอนพิจารณา ร่วมกับผลการประเมินคุณธรรมที่ผ่านมาแล้วแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มที่มีคุณธรรมสูง 20 คน และกลุ่มที่มีคุณธรรมต่ำ 20 คน รวมเป็นนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจากวิทยาลัย 5 แห่ง แห่งละ 40 คน

รวมกลุ่มตัวอย่าง 200 คน ให้นักเรียนประเมินตนเองเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของเครื่องมือ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

4.1 แบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1.1 ความตรงเชิงเนื้อหา วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC แทน ดัชนีของความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

IOC ที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 แสดงว่าข้อคำถามวัดได้ตรงวัตถุประสงค์ ถ้าต่ำกว่า 0.5 แสดงว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงวัตถุประสงค์ (วรรณดี แสงประทีปทอง 2544: 230)

4.1.2 ความเที่ยง ของแบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โดยผู้สังเกต 2 คน สังเกตนักเรียนกลุ่มเดียวกัน นำผลการสังเกตมาวิเคราะห์ค่าความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน มีสูตรคำนวณดังนี้ (วรรณดี แสงประทีปทอง 2544: 234)

$$r_{xy} = \frac{n\sum xy - (\sum x)(\sum y)}{\sqrt{[n\sum x^2 - (\sum x)^2][n\sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน ความเที่ยงของผู้สังเกต

x แทน คะแนนของผู้สังเกตคนที่ 1

y แทน คะแนนของผู้สังเกตคนที่ 2

n แทน จำนวนนักเรียน

4.2 แบบประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน นำผลการประเมินตนเองของนักเรียน มาวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.2.1 ความตรงเชิงเนื้อหา วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือ ดำเนินการเช่นเดียวกับการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน

4.2.2 อำนาจจำแนก วิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) สูตรการคำนวณมีดังนี้ (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ 2545: 84)

$$r_{xy} = \frac{n\sum xy - (\sum x)(\sum y)}{\sqrt{[n\sum x^2 - (\sum x)^2][n\sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน ค่าสหสัมพันธ์คะแนน x และ y
 x แทน คะแนนของข้อคำถาม
 y แทน คะแนนผลรวมของข้ออื่นๆ ที่เหลือทุกข้อ
 n แทน จำนวนคนในกลุ่ม

4.2.3 ความเที่ยง วิเคราะห์โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีสูตรการคำนวณดังนี้ (วรรณดี แสงประทีปทอง 2544: 239-240)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_k^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ความเที่ยงของเครื่องมือ
 k แทน จำนวนข้อคำถามของเครื่องมือ
 S_i^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 S_k^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

4.2.4 ความตรงเชิงโครงสร้าง โดยใช้เทคนิคกลุ่มรู้งัด และการทดสอบค่าที (t-test) มีสูตรการคำนวณดังนี้ (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ 2545: 101)

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

\bar{x}_1	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนของกลุ่มที่ 1
\bar{x}_2	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนของกลุ่มที่ 2
S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1
S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 2
n_1	แทน	จำนวนคนของกลุ่มที่ 1
n_2	แทน	จำนวนคนของกลุ่มที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานมีรายละเอียดที่จะนำเสนอแบ่งเป็น 2 ตอน ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับ

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

เครื่องมือที่พัฒนามีจำนวน 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 แบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนสำหรับครูประเมินนักเรียน เป็นแบบมาตราประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 40 ข้อ และ ฉบับที่ 2 แบบประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน เป็นเครื่องมือสำหรับนักเรียนประเมินตนเอง เป็นแบบมาตราประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 40 ข้อ

เครื่องมือทั้ง 2 ฉบับวัดคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ เกณฑ์การให้คะแนน กำหนดตามระดับการปฏิบัติของนักเรียน ดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	หมายถึง	ปฏิบัติร้อยละ 76-100	ให้ 4 คะแนน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	หมายถึง	ปฏิบัติร้อยละ 51-75	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	หมายถึง	ปฏิบัติร้อยละ 26-50	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติน้อยครั้ง	หมายถึง	ปฏิบัติร้อยละ 0-25	ให้ 1 คะแนน

รายการประเมินของแบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานและแบบประเมินคุณธรรมพื้นฐาน และเกณฑ์การให้คะแนนแบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐาน รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 รายการประเมินและเกณฑ์การให้คะแนนของเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
คุณธรรมที่ 1 ขยัน				
1. ตั้งใจเรียน ตั้งใจทำงาน	ตั้งใจเรียน และตั้งใจทำงานเป็นประจำ	ตั้งใจเรียน และตั้งใจทำงาน บ่อยครั้ง	ตั้งใจเรียน หรือ ตั้งใจทำงาน เป็นบางครั้ง	ตั้งใจเรียน หรือตั้งใจทำงาน น้อยครั้ง
2. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่ ความสำเร็จ	ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่ ความสำเร็จเป็นประจำ	ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่ ความสำเร็จบ่อยครั้ง	ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่ ความสำเร็จเป็นบางครั้ง	น้อยครั้งที่ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ด้วยความเอาใจใส่ ความสำเร็จ
3. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ ไม่ทอดทิ้งเมื่อพบปัญหา	ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ ไม่ทอดทิ้งเมื่อพบปัญหาเป็นประจำ	ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ ไม่ทอดทิ้งเมื่อพบปัญหาบ่อยครั้ง	ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ ไม่ทอดทิ้งเมื่อพบปัญหาเป็นบางครั้ง	น้อยครั้งที่ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ โดยไม่ทอดทิ้งเมื่อพบปัญหา
4. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายโดยเร็ว ส่งงานภายในเวลาที่กำหนด	ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายโดยเร็ว ส่งงานภายในเวลาที่กำหนดเป็นประจำ	ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายโดยเร็ว ส่งงานภายในเวลาที่กำหนดบ่อยครั้ง	ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายโดยเร็ว ส่งงานภายในเวลาที่กำหนด เป็นบางครั้ง	ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย และน้อยครั้งที่ส่งงานภายในเวลาที่กำหนด
5. ไม่เกียจคร้าน ไม่เบื่องาน	ไม่เกียจคร้าน ไม่เบื่องานเป็นประจำ	ไม่เกียจคร้าน ไม่เบื่องานบ่อยครั้ง	เกียจคร้าน เบื่องานเป็นบางครั้ง	เกียจคร้าน เบื่องานบ่อยครั้ง

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
คุณธรรมที่ 2 ประหยัด				
6. ใช้ชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย	ใช้ชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย เป็นประจำ	ใช้ชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย บ่อยครั้ง	ใช้ชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย เป็นบางครั้ง	น้อยครั้งที่ใช้ชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย
7. ใช้จ่ายเหมาะสม กับฐานะของตน ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ฟุ้งเฟ้อ	ใช้จ่ายเหมาะสมกับฐานะของตน ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ฟุ้งเฟ้อเป็นประจำ	ใช้จ่ายเหมาะสมกับฐานะของตน ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ฟุ้งเฟ้อ บ่อยครั้ง	ใช้จ่ายไม่เหมาะสมกับฐานะของตน ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อเป็นบางครั้ง	ใช้จ่ายไม่เหมาะสมกับฐานะของตน ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ บ่อยครั้ง
8. เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของ เวลา ทรัพยากร เพื่อให้เกิดประโยชน์ อย่างคุ้มค่า	เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของ เวลา ทรัพยากร เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าเป็นประจำ	เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของ เวลา ทรัพยากร เพื่อให้เกิดประโยชน์ อย่างคุ้มค่า บ่อยครั้ง	เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของ เวลา ทรัพยากร เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า เป็นบางครั้ง	น้อยครั้งที่เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของ เวลา ทรัพยากร เพื่อให้เกิดประโยชน์ อย่างคุ้มค่า
9. ซ่อมแซม บูรณะทรัพย์สิน สิ่งของ เพื่อให้ใช้งานได้อย่างคุ้มค่า	ซ่อมแซม บูรณะทรัพย์สิน สิ่งของ เพื่อให้ใช้งานได้อย่างคุ้มค่าเป็นประจำ	ซ่อมแซม บูรณะทรัพย์สิน สิ่งของ เพื่อให้ใช้งานได้อย่างคุ้มค่า บ่อยครั้ง	ซ่อมแซม บูรณะทรัพย์สิน สิ่งของ เพื่อให้ใช้งานได้อย่างคุ้มค่า เป็นบางครั้ง	น้อยครั้งที่ซ่อมแซม บูรณะทรัพย์สิน สิ่งของ เพื่อให้ใช้งานได้อย่างคุ้มค่า
10. ทำบัญชีรายรับ รายจ่ายของตนเอง	ทำบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองเป็นประจำ	ทำบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองบ่อยครั้ง	ทำบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองเป็นบางครั้ง	ทำบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองน้อยครั้ง หรือ ไม่ได้ทำ

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
คุณธรรมที่ 3 ซื่อสัตย์				
11. ประพฤติปฏิบัติตรงไปตรงมา	ปฏิบัติตรงไปตรงมาเป็นประจำ	ปฏิบัติตรงไปตรงมา บ่อยครั้ง	ปฏิบัติไม่ตรงไปตรงมา เป็นบางครั้ง	ปฏิบัติไม่ตรงไปตรงมา บ่อยครั้ง
12. ปฏิบัติตามหน้าที่ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้อง	ปฏิบัติตามหน้าที่ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน หรือพวกพ้องเป็นประจำ	ปฏิบัติตามหน้าที่ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน หรือพวกพ้องบ่อยครั้ง	ปฏิบัติตามหน้าที่ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน หรือพวกพ้องเป็นบางครั้ง	ปฏิบัติตามหน้าที่ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน หรือพวกพ้องน้อยครั้ง
13. ปฏิบัติงานด้วยตนเอง ไม่นำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน	ปฏิบัติงานด้วยตนเอง ไม่นำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน	ปฏิบัติงานด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ นำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเป็นบางครั้ง	ปฏิบัติงานด้วยตนเอง เป็นบางครั้ง นำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนบ่อยครั้ง	ไม่ได้ปฏิบัติงานด้วยตนเองนำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน
14. ปฏิบัติหน้าที่ของตนเต็มที่เต็มความสามารถ	ปฏิบัติหน้าที่ของตนเต็มที่เต็มความสามารถเป็นประจำ	ปฏิบัติหน้าที่ของตนเต็มที่เต็มความสามารถ บ่อยครั้ง	ปฏิบัติหน้าที่ของตนเต็มที่เต็มความสามารถ เป็นบางครั้ง	น้อยครั้งที่ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองเต็มที่เต็มความสามารถ
15. ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างจริงใจ ไม่อคติ ไม่ลำเอียง	ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างจริงใจ ไม่อคติ ไม่ลำเอียงเป็นประจำ	ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างจริงใจ ไม่อคติ ไม่ลำเอียงบ่อยครั้ง	ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างจริงใจ ไม่อคติ ไม่ลำเอียง เป็นบางครั้ง	น้อยครั้งที่ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างจริงใจ โดยไม่อคติ ไม่ลำเอียง

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
คุณธรรมที่ 4 มีวินัย				
16. ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติ หรือ ข้อตกลงของห้องเรียน	ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติ หรือ ข้อตกลงของห้องเรียน เป็น ประจำ	ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติ หรือ ข้อตกลงของห้องเรียน บ่อยครั้ง	ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติ หรือ ข้อตกลงของห้องเรียนเป็น บางครั้ง	น้อยครั้งที่ปฏิบัติตามข้อ ปฏิบัติ หรือข้อตกลงของ ห้องเรียน
17. ปฏิบัติตามระเบียบของ สถานศึกษา	ปฏิบัติตามระเบียบของ สถานศึกษาเป็นประจำ	ปฏิบัติตามระเบียบของ สถานศึกษาบ่อยครั้ง	ปฏิบัติตามระเบียบของ สถานศึกษาเป็นบางครั้ง	น้อยครั้งที่ปฏิบัติตามระเบียบ ของสถานศึกษา
18. ปฏิบัติตามแบบแผน ขนบธรรมเนียม ประเพณี ของ สถานศึกษา	ปฏิบัติตามแบบแผน ขนบ ธรรมเนียม ประเพณี ของ สถานศึกษาเป็นประจำ	ปฏิบัติตามแบบแผน ขนบ ธรรมเนียม ประเพณี ของ สถานศึกษาบ่อยครั้ง	ปฏิบัติตามแบบแผน ขนบ ธรรมเนียม ประเพณี ของ สถานศึกษาเป็นบางครั้ง	น้อยครั้งที่ปฏิบัติตาม แบบ แผน ขนบ ธรรมเนียม ประเพณี ของสถานศึกษา
19. ปฏิบัติตาม แบบแผนของสังคม	ปฏิบัติตามแบบแผนของ สังคมเป็นประจำ	ปฏิบัติตามแบบแผนของ สังคมบ่อยครั้ง	ปฏิบัติตามแบบแผนของ สังคมเป็นบางครั้ง	น้อยครั้งที่ปฏิบัติตามแบบ แผนของสังคม
20. ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของ สังคม	ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของ สังคมเป็นประจำ	ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของ สังคมบ่อยครั้ง	ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของ สังคมเป็นบางครั้ง	ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของ สังคมน้อยครั้ง
คุณธรรมที่ 5 สุภาพ				
21. มีกิริยา มารยาทดี	มีกิริยา มารยาทดี เป็นประจำ	มีกิริยา มารยาทดี บ่อยครั้ง	มีกิริยา มารยาทดี เป็นบางครั้ง	มีกิริยา มารยาทดี น้อยครั้ง

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
22. มีความอ่อนน้อม ถ่อมตน	มีความอ่อนน้อม ถ่อมตนเป็นประจำ	มีความอ่อนน้อม ถ่อมตนบ่อยครั้ง	มีความอ่อนน้อม ถ่อมตนเป็นบางครั้ง	มีความอ่อนน้อม ถ่อมตนน้อยครั้ง
23. มีสัมมาคารวะ วาจาไพเราะ	มีสัมมาคารวะ วาจาไพเราะเป็นประจำ	มีสัมมาคารวะ วาจาไพเราะบ่อยครั้ง	มีสัมมาคารวะ วาจาไพเราะเป็นบางครั้ง	มีสัมมาคารวะ วาจาไพเราะน้อยครั้ง
24. ไม่ก้าวร้าว ไม่วางอำนาจข่มผู้อื่น	ไม่ก้าวร้าว ไม่วางอำนาจข่มผู้อื่นเป็นประจำ	ไม่ก้าวร้าว ไม่วางอำนาจข่มผู้อื่นบ่อยครั้ง	ไม่ก้าวร้าว ไม่วางอำนาจข่มผู้อื่นเป็นบางครั้ง	น้อยครั้งที่ไม่ก้าวร้าว ไม่วางอำนาจข่มผู้อื่น
25. ปฏิบัติตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย	ปฏิบัติตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทยเป็นประจำ	ปฏิบัติตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทยบ่อยครั้ง	ปฏิบัติตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทยเป็นบางครั้ง	น้อยครั้งที่ปฏิบัติตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย
คุณธรรมที่ 6 สะอาด				
26. รักษาความสะอาดของร่างกาย	รักษาความสะอาดของร่างกายเป็นประจำ	รักษาความสะอาดของร่างกายบ่อยครั้ง	รักษาความสะอาดของร่างกายเป็นบางครั้ง	รักษาความสะอาดของร่างกายน้อยครั้ง
27. รักษาเสื้อผ้า และเครื่องแต่งกายให้สะอาด	รักษาเสื้อผ้า และเครื่องแต่งกายให้สะอาดเป็นประจำ	รักษาเสื้อผ้า และเครื่องแต่งกายให้สะอาดบ่อยครั้ง	รักษาเสื้อผ้า และเครื่องแต่งกายให้สะอาดเป็นบางครั้ง	น้อยครั้งที่รักษาเสื้อผ้า และเครื่องแต่งกายให้สะอาด

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
28. รักษาสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยให้ถูกสุขลักษณะ	รักษาสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยให้ถูกสุขลักษณะเป็นประจำ	รักษาสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยให้ถูกสุขลักษณะบ่อยครั้ง	รักษาสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยให้ถูกสุขลักษณะเป็นบางครั้ง	น้อยครั้งที่รักษาสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยให้ถูกสุขลักษณะ
29. รักษาสิ่งของเครื่องใช้ของตนเองและส่วนรวมให้สะอาด	รักษาสิ่งของเครื่องใช้ของตนเอง และส่วนรวมให้สะอาดเป็นประจำ	รักษาสิ่งของเครื่องใช้ของตนเอง และส่วนรวมให้สะอาดบ่อยครั้ง	รักษาสิ่งของเครื่องใช้ของตนเอง และส่วนรวมให้สะอาดเป็นบางครั้ง	รักษาสิ่งของเครื่องใช้ของตนเอง และส่วนรวมให้สะอาด น้อยครั้ง
30. เป็นผู้ที่ยิ้มแย้มแจ่มใส	เป็นผู้ที่ยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นประจำ	เป็นผู้ที่ยิ้มแย้มแจ่มใสบ่อยครั้ง	เป็นผู้ที่ยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นบางครั้ง	เป็นผู้ที่ยิ้มแย้มแจ่มใสน้อยครั้ง
คุณธรรมที่ 7 สามัคคี				
31. รับฟังความคิดเห็น เหตุผลของผู้อื่น	รับฟังความคิดเห็น เหตุผลของผู้อื่นเป็นประจำ	รับฟังความคิดเห็น เหตุผลของผู้อื่นบ่อยครั้ง	รับฟังความคิดเห็น เหตุผลของผู้อื่นเป็นบางครั้ง	รับฟังความคิดเห็น เหตุผลของผู้อื่นน้อยครั้ง
32. ปฏิบัติตนในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี	ปฏิบัติตนในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดีเป็นประจำ	ปฏิบัติตนในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดีบ่อยครั้ง	ปฏิบัติตนในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดีเป็นบางครั้ง	ปฏิบัติตนในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดีน้อยครั้ง
33. ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น เพื่อปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ	ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น เพื่อปฏิบัติ งานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จเป็นประจำ	ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น เพื่อปฏิบัติ งานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จบ่อยครั้ง	ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น เพื่อปฏิบัติ งานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จเป็นบางครั้ง	ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น เพื่อปฏิบัติ งานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ น้อยครั้ง

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
34. ไม่ทะเลาะวิวาท ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น	ไม่ทะเลาะวิวาท ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่นเป็นประจำ	ไม่ทะเลาะวิวาท ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่นบ่อยครั้ง	ไม่ทะเลาะวิวาท ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่นเป็นบางครั้ง	น้อยครั้งที่จะไม่ทะเลาะวิวาท ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น
35. ยอมรับในความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิด และความเชื่อของผู้อื่น	ยอมรับในความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิด และความเชื่อของผู้อื่นเป็นประจำ	ยอมรับในความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิด และความเชื่อของผู้อื่นบ่อยครั้ง	ยอมรับในความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิด และความเชื่อของผู้อื่นเป็นบางครั้ง	น้อยครั้งที่ยอมรับในความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิด และความเชื่อของผู้อื่น
คุณธรรมที่ 8 มีน้ำใจ				
36. บริจาคทรัพย์สิน สิ่งของ ให้ผู้ที่เดือดร้อนหรือขาดแคลน	บริจาคทรัพย์สิน สิ่งของ ให้ผู้ที่เดือดร้อนหรือขาดแคลนเป็นประจำ	บริจาคทรัพย์สิน สิ่งของ ให้ผู้ที่เดือดร้อนหรือขาดแคลนบ่อยครั้ง	บริจาคทรัพย์สิน สิ่งของ ให้ผู้ที่เดือดร้อนหรือขาดแคลนเป็นบางครั้ง	บริจาคทรัพย์สิน สิ่งของ ให้ผู้ที่เดือดร้อนหรือขาดแคลนน้อยครั้ง
37. เมื่อมีโอกาสช่วยเหลือด้วยแรงกายเพื่อพัฒนาวิทยาลัย ชุมชน หรือสังคม	เมื่อมีโอกาส ช่วยเหลือด้วยแรงกายเพื่อพัฒนาวิทยาลัย ชุมชน หรือสังคมเป็นประจำ	เมื่อมีโอกาส ช่วยเหลือด้วยแรงกายเพื่อพัฒนาวิทยาลัย ชุมชน หรือสังคม บ่อยครั้ง	เมื่อมีโอกาส ช่วยเหลือด้วยแรงกายเพื่อพัฒนาวิทยาลัย ชุมชน หรือสังคม เป็นบางครั้ง	เมื่อมีโอกาส ช่วยเหลือด้วยแรงกายเพื่อพัฒนาวิทยาลัย ชุมชน หรือสังคม น้อยครั้ง

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
38. ช่วยแนะนำความรู้ ความคิด ที่เป็นประโยชน์ เพื่อผู้อื่นที่ไม่รู้ เมื่อมีโอกาสนี้	แนะนำความรู้ ความคิด ที่เป็นประโยชน์ เพื่อผู้อื่นที่ไม่รู้ เมื่อมีโอกาสนี้เป็นประจำ	แนะนำความรู้ ความคิด ที่เป็นประโยชน์ เพื่อผู้อื่นที่ไม่รู้ เมื่อมีโอกาสน้อยครั้ง	แนะนำความรู้ ความคิด ที่เป็นประโยชน์ เพื่อผู้อื่นที่ไม่รู้ เมื่อมีโอกาสนี้เป็นบางครั้ง	แนะนำความรู้ ความคิด ที่เป็นประโยชน์ เพื่อผู้อื่นที่ไม่รู้ เมื่อมีโอกาสน้อยครั้ง
39. ปลอดภัย ให้กำลังใจ ผู้ที่มีความเดือดร้อน	ปลอดภัย ให้กำลังใจ ผู้ที่มีความเดือดร้อนเป็นประจำ	ปลอดภัย ให้กำลังใจ ผู้ที่มีความเดือดร้อนน้อยครั้ง	ปลอดภัย ให้กำลังใจ ผู้ที่มีความเดือดร้อนเป็นบางครั้ง	น้อยครั้งที่ปลอดภัย ให้กำลังใจ ผู้ที่มีความเดือดร้อน
40. ยินดีในความ สุข ความสำเร็จ และความทุกข์ของผู้อื่น	ยินดีในความ สุข ความสำเร็จ และเห็นใจในความทุกข์ของผู้อื่นเป็นประจำ	ยินดีในความ สุข ความสำเร็จ และเห็นใจในความทุกข์ของผู้อื่นน้อยครั้ง	ยินดีในความ สุข ความสำเร็จ และเห็นใจในความทุกข์ของผู้อื่นเป็นบางครั้ง	ยินดีในความ สุข ความสำเร็จ และเห็นใจในความทุกข์ของผู้อื่นน้อยครั้ง

**ตอนที่ 2 ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา**

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 เครื่องมือนับที่ 1 แบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ตรวจสอบความตรง
เชิงเนื้อหา และความเที่ยงมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1.1 ความตรงเชิงเนื้อหา ตรวจสอบโดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้อง
ของข้อความกับตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การให้คะแนน แล้วนำผลการลงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญมา
วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่าเครื่องมือฉบับที่ 1 มีค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อ
ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 รายละเอียดดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ดัชนีความสอดคล้องของแบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐาน

ข้อความ	ดัชนีความสอดคล้อง
คุณธรรมที่ 1 ขยัน	
1. ตั้งใจเรียน ตั้งใจทำงาน	1
2. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่ จนงานสำเร็จ	1
3. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ ไม่ทอดทิ้งเมื่อพบปัญหา	1
4. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายโดยเร็ว ส่งงานภายในเวลาที่กำหนด	1
5. ไม่เกียจคร้าน ไม่เบื่องาน	0.6
คุณธรรมที่ 2 ประหยัด	
6. ใช้ชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย	1
7. ใช้จ่ายเหมาะสมกับฐานะของตน ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ฟุ้งเฟ้อ	0.8
8. เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของ เวลา ทรัพยากร เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า	0.8
9. ซ่อมแซม บูรณะทรัพย์สิน สิ่งของ เพื่อให้ใช้งาน ได้อย่างคุ้มค่า	1
10. ทำบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเอง	1

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อความ	ดัชนีความสอดคล้อง
คุณธรรมที่ 3 ซื่อสัตย์	
11. ปฏิบัติตรงไปตรงมา	1
12. ปฏิบัติตามหน้าที่ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน หรือพวกพ้อง	0.8
13. ปฏิบัติงานด้วยตนเอง ไม่นำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน	0.8
14. ปฏิบัติหน้าที่ของตนเต็มที่ เพิ่มความสามารถ	1
15. ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างจริงจัง ไม่อคติ ไม่ลำเอียง	1
คุณธรรมที่ 4 มีวินัย	
16. ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติหรือข้อตกลงของห้องเรียน	1
17. ปฏิบัติตามระเบียบของสถานศึกษา	0.8
18. ปฏิบัติตามแบบแผน ขนบธรรมเนียม ประเพณี ของสถานศึกษา	0.8
19. ปฏิบัติตามแบบแผนของสังคม	0.6
20. ปฏิบัติตามกฎหมายของสังคม	0.6
คุณธรรมที่ 5 สุภาพ	
21. มีกิริยา มารยาทดี	1
22. มีความอ่อนน้อม ถ่อมตน	1
23. มีสัมมาคารวะ วาจาไพเราะ	1
24. ไม่ก้าวร้าว ไม่วางอำนาจ ข่มผู้อื่น	1
25. ปฏิบัติตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย	1
คุณธรรมที่ 6 สะอาด	
26. รักษาความสะอาดของร่างกาย	0.8
27. รักษาเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย ให้สะอาด	0.8
28. รักษาสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยให้ถูกสุขลักษณะ	0.6
29. รักษาสิ่งของเครื่องใช้ของตนเองและส่วนรวมให้สะอาด	1
30. เป็นผู้ที่ยิ้มแย้มแจ่มใส	0.8
คุณธรรมที่ 7 สามัคคี	
31. รับฟังความคิดเห็น เหตุผล ของผู้อื่น	1
32. ปฏิบัติตนในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี	1

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อความ	ดัชนีความสอดคล้อง
33. ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น เพื่อปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ	1
34. ไม่ทะเลาะวิวาท ไม่เอาใจเอาเปรียบผู้อื่น	1
35. ยอมรับในความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิด และความเชื่อของผู้อื่น	1
คุณธรรมที่ 8 มีน้ำใจ	
36. บริจาคทรัพย์สิน สิ่งของให้ผู้ที่เดือดร้อนหรือขาดแคลน	0.8
37. เมื่อมีโอกาส ช่วยเหลือด้วยแรงกาย เพื่อพัฒนาวิทยาลัย ชุมชน หรือสังคม	1
38. ช่วยแนะนำความรู้ ความคิด ที่เป็นประโยชน์ เพื่อผู้ที่ไม่รู้ เมื่อมีโอกาส	1
39. ปลอดภัย ให้กำลังใจ ผู้ที่มีความเดือดร้อน	1
40. ยินดีในความสุข ความสำเร็จ และเห็นใจในความทุกข์ของผู้อื่น	1

จากตารางที่ 4.2 ดัชนีความสอดคล้องของแบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีค่าระหว่าง .60 ถึง 1.00 สรุปได้ว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องตาม

2.1.2 ความเที่ยง ตรวจสอบโดยให้ครู 2 คน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเดียวกัน แล้วนำคะแนนผลการสังเกตมาวิเคราะห์ค่าความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่า แบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .95 สรุปได้ว่าแบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนที่พัฒนามีความเที่ยงสูง สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้

2.2 เครื่องมือฉบับที่ 2 แบบประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา อำนาจจำแนก ความเที่ยง และความตรงเชิงโครงสร้าง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.2.1 ความตรงเชิงเนื้อหา การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือที่พัฒนาในครั้งนี้ เครื่องมือทั้งสองฉบับที่พัฒนาใช้ข้อความในรายการประเมินเหมือนกัน ดังนั้นการ

ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจึงได้ดำเนินการพร้อมกัน ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าอยู่ระหว่าง .60 ถึง 1.00 แสดงว่าเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนมีความตรงเชิงเนื้อหา

2.2.2 อำนาจจำแนก ตรวจสอบโดยวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อ กับคะแนนรวม (Item Total Correlation) รายละเอียดดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 อำนาจจำแนกของแบบประเมินคุณธรรมพื้นฐาน

คุณธรรมที่	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1. ขยัน	1	0.46
	2	0.41
	3	0.45
	4	0.43
	5	0.42
2. ประหยัด	6	0.38
	7	0.43
	8	0.45
	9	0.48
	10	0.37
3. ซื่อสัตย์	11	0.41
	12	0.44
	13	0.55
	14	0.57
	15	0.44
4. มีวินัย	16	0.49
	17	0.49
	18	0.62
	19	0.50
	20	0.56

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

คุณธรรมที่	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
5. สุภาพ	21	0.45
	22	0.44
	23	0.48
	24	0.41
	25	0.59
6. สะอาด	26	0.42
	27	0.24
	28	0.44
	29	0.43
	30	0.20
7. สามัคคี	31	0.43
	32	0.40
	33	0.53
	34	0.27
	35	0.39
8. มีน้ำใจ	36	0.31
	37	0.44
	38	0.34
	39	0.40
	40	0.45

จากตารางที่ 4.3 ค่าอำนาจจำแนกของแบบประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีค่าอยู่ระหว่าง .20 ถึง .62 แสดงว่าทุกข้อคำถามมีอำนาจจำแนก

2.2.3 ความเที่ยง ตรวจสอบโดยนำแบบประเมินคุณธรรมพื้นฐานไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน แล้วนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ค่าความเที่ยงโดยใช้สูตร

สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงเท่ากับ .91 เป็นค่าความเที่ยงที่สูง แสดงว่าแบบประเมินคุณธรรมพื้นฐานที่พัฒนาสามารถนำไปใช้ประเมินนักเรียนได้

2.2.4 ความตรงเชิงโครงสร้าง ตรวจสอบโดยใช้เทคนิคกลุ่มรู้จัก โดยแบ่งนักเรียน ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีคุณธรรมสูง และกลุ่มที่มีคุณธรรมต่ำ กลุ่มละ 100 คน รวม กลุ่ม ตัวอย่าง 200 คน ให้นักเรียนตอบแบบประเมินตนเอง รวมคะแนนแล้วนำมาวิเคราะห์ความแตกต่าง โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างมีรายละเอียดดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ความตรงเชิงโครงสร้างของแบบประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา

กลุ่ม	n	\bar{X}	S.D.	t
กลุ่มสูง	100	133.66	73.96	13.86**
กลุ่มต่ำ	100	113.13	145.31	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.4 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของแบบประเมิน คุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน พบว่า ค่าที จากการคำนวณเท่ากับ 13.86 มากกว่าค่าที จากเกณฑ์ซึ่งมี ค่าเท่ากับ 2.33 ที่นัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 แสดงว่าคะแนนที่ได้จากนักเรียนสองกลุ่ม มีความแตกต่างกัน เป็นหลักฐานแสดงความตรงเชิงโครงสร้างของแบบประเมิน

จากนั้นผู้วิจัยได้จัดทำคู่มือการใช้เครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 1) วัตถุประสงค์ของเครื่องมือ 2) ลักษณะของ เครื่องมือ 3) โครงสร้างของเครื่องมือ 4) คุณภาพของเครื่องมือ 5) วิธีการนำเครื่องมือไปใช้ 6) เกณฑ์ การให้คะแนน 7) การแปลผลคะแนน

รายละเอียดของคู่มือการใช้เครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา แสดงไว้ในภาคผนวก จ

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้เป็นการพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยได้สรุปการวิจัย อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อสร้างเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.1.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากร เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัย เกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2555 จำนวน 4,194 คน จากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง 12 แห่ง

1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัย เกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2555 จำนวน 400 คน จากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง 5 แห่ง ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

1.2.3 เครื่องมือที่พัฒนา เป็นเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐาน ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 แบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน

จำนวน 40 ข้อ สำหรับครูประเมินนักเรียน และฉบับที่ 2 แบบประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน จำนวน 40 ข้อ สำหรับนักเรียนประเมินตนเอง

1.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดำเนินการ ดังนี้

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พร้อมเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนที่สร้าง และเกณฑ์ การให้คะแนน ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ

2) การขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงาน ผู้วิจัยขออนุญาตหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

3) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยขอความร่วมมือและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสังเกตและการประเมินคุณธรรมพื้นฐานให้ครูผู้สอนนักเรียนในวิทยาลัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้ทราบและช่วยดำเนินการประเมินนักเรียน และดูแลนักเรียนให้ประเมินตนเอง โดยใช้แบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐาน และแบบประเมินคุณธรรมพื้นฐานที่สร้างพร้อมจัดส่งเครื่องมือกลับถึงผู้วิจัย

1.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1) เครื่องมือฉบับที่ 1 แบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และความเที่ยง

(1) ความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ ตรวจสอบโดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

(2) ความเที่ยง ตรวจสอบโดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างผลการสังเกตของครู 2 คน สังเกตนักเรียนกลุ่มเดียวกัน จำนวน 100 คน

2) เครื่องมือฉบับที่ 2 แบบประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ อำนาจจำแนก ความเที่ยง และความตรงเชิงโครงสร้าง

(1) ความตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินคุณธรรมพื้นฐาน ตรวจสอบโดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ดำเนินการเช่นเดียวกับเครื่องมือฉบับที่ 1

(2) อำนาจจำแนกของแบบประเมินคุณธรรมพื้นฐาน ตรวจสอบโดยวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม

(3) ความเที่ยง ของแบบประเมินคุณธรรมพื้นฐาน ตรวจสอบโดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค จากผลการประเมินตนเองของนักเรียน จำนวน 100 คน

(4) ความตรงเชิงโครงสร้างของแบบประเมินคุณธรรมพื้นฐาน ตรวจสอบโดยใช้เทคนิคกลุ่มผู้จัดและการทดสอบค่าที จากผลการประเมินตนเองของนักเรียนกลุ่มที่มีคุณธรรมสูง และกลุ่มที่มีคุณธรรมต่ำ กลุ่มละ 100 คน

1.3 ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ผลการวิจัยดังนี้

1.3.1 ผลการพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐาน ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้เครื่องมือวิจัย จำนวน 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 แบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน เป็นเครื่องมือที่กำหนดข้อคำถามตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ เป็นเครื่องมือแบบมาตราประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 40 ข้อ สำหรับครูประเมินนักเรียน

ฉบับที่ 2 แบบประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน เป็นเครื่องมือที่กำหนดข้อคำถามตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 40 ข้อ สำหรับนักเรียนประเมินตนเอง

1.3.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐาน ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ปรากฏผลดังนี้

1) ฉบับที่ 1 แบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และตรวจสอบความเที่ยง

(1) ความตรงเชิงเนื้อหา โดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามมีค่าอยู่ระหว่าง .60 ถึง 1.00 เป็นค่าที่มากกว่า .50 แสดงว่าทุกข้อคำถามมีความสอดคล้องตามนิยาม แบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนมีความตรงเชิงเนื้อหา

(2) ความเที่ยง โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ระหว่างผลการสังเกตของครู 2 คน สังเกตนักเรียนกลุ่มเดียวกัน พบว่ามีค่าความเที่ยงเท่ากับ .95 เป็นค่าความเที่ยงที่สูง แสดงว่าแบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานที่พัฒนามีความเที่ยง

2) ฉบับที่ 2 แบบประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา อำนาจจำแนก ความเที่ยง และความตรงเชิงโครงสร้าง

(1) ความตรงเชิงเนื้อหา ตรวจสอบโดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .60 ถึง 1.00 แสดงว่าทุกข้อคำถามมีความสอดคล้องตามนิยาม แบบประเมินคุณธรรมพื้นฐานมีความตรงเชิงเนื้อหา

(2) อำนาจจำแนกของเครื่องมือประเมิน โดยวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม พบว่าค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .20 ถึง .62 แสดงว่าแบบประเมินที่พัฒนามีอำนาจจำแนกทุกข้อ

(3) ความเที่ยง โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่าค่าความเที่ยงเท่ากับ .91 เป็นค่าความเที่ยงที่สูง แบบประเมินที่พัฒนามีความเที่ยง

(4) ความตรงเชิงโครงสร้างของเครื่องมือ ตรวจสอบโดยใช้เทคนิคกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและการทดสอบค่าที พบว่าเครื่องมือที่พัฒนามีความตรงเชิงโครงสร้าง ผลการทดสอบค่าที มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. อภิปรายผล

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

2.1 การสร้างเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน

2.1.1 **ขั้นการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง** ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และคุณธรรมจริยธรรม ทำให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับความหมายของคุณธรรม จริยธรรม และคุณธรรมจริยธรรม และศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ซึ่งประกอบด้วย ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ เกี่ยวกับความหมาย ซึ่งได้นำมาใช้ประโยชน์ในการกำหนดนิยามและพฤติกรรมบ่งชี้

2.1.2 **ขั้นการเลือกเครื่องมือและออกแบบเครื่องมือ** ผู้วิจัยใช้เครื่องมือจำนวน 2 ฉบับ คือ แบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานสำหรับครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และ แบบประเมิน

คุณธรรมพื้นฐานสำหรับนักเรียนประเมินตนเอง และออกแบบเครื่องมือเป็นแบบมาตราประมาณค่า เพื่อให้เหมาะสมกับคุณธรรมซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ไม่สามารถบรรยายหรือพรรณนาได้ชัดเจน และสร้างชุดของคุณลักษณะที่จะประเมินหรือเกณฑ์การให้คะแนน เพื่อช่วยทำให้การสังเกตหรือการประเมินทำได้ง่ายขึ้น

2.1.3 ขั้นตอนการให้นำหนักคะแนนผลการประเมิน จากเครื่องมือที่พัฒนาในครั้งนี้ คือ แบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานโดยครูประเมินนักเรียน และแบบประเมินคุณธรรมพื้นฐานโดยนักเรียนประเมินตนเอง ผู้วิจัยกำหนดน้ำหนักคะแนนจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดน้ำหนักคะแนนเป็นร้อยละ 80: 20 โดยให้น้ำหนักผลการประเมินโดยครูร้อยละ 80 และน้ำหนักผลการประเมินตนเองของนักเรียนร้อยละ 20 การให้น้ำหนักผลการประเมินโดยครูมากกว่านักเรียน ทั้งนี้เพราะว่าการให้นักเรียนประเมินตนเอง อาจมีความคลาดเคลื่อนจากการที่นักเรียนจะประเมินตนเองสูง จึงให้น้ำหนักผลการประเมินของครูมากกว่านักเรียน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ แวมมณี บุตรเรืองศักดิ์ (2549: 54) สุเทพ เบญจวิไลกุล (2550: 75) และ วันวิสาห์ ครองสิน (2552: 66)

2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน

เครื่องมือที่สร้างมีคุณภาพตามเกณฑ์การวัดและประเมินผลการศึกษา เนื่องจากผู้วิจัยดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือตามขั้นตอน ได้แก่ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาแล้วดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จนเครื่องมือที่สร้างมีข้อคำถามที่สอดคล้องตามนิยามและพฤติกรรมบ่งชี้ หลังจากนั้นดำเนินการตรวจสอบคุณภาพอื่นๆ ตามประเภทของเครื่องมือ ได้แก่

2.2.1 ฉบับที่ 1 แบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐาน ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และความเที่ยง

ความเที่ยง ตรวจสอบโดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ระหว่างผลการสังเกตของครู 2 คน สังเกตนักเรียนกลุ่มเดียวกัน ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยอธิบายวิธีการใช้แบบสังเกตกับครูจนเข้าใจเป็นอย่างดีแล้วจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ได้ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงเท่ากับ .95 เป็นค่าความเที่ยงที่สูง แบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานที่พัฒนา มีความเที่ยง

2.2.2. ฉบับที่ 2 แบบประเมินคุณธรรมพื้นฐาน ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา อำนาจจำแนก ความเที่ยง และความตรงเชิงโครงสร้าง

อำนาจจำแนก ตรวจสอบโดยวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม ผลการตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกรายข้อมีค่าระหว่าง .20 ถึง .62 แสดงว่าแบบประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนมีค่าอำนาจจำแนกทุกข้อ

ความเที่ยง ดำเนินการตรวจสอบ โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .91 เป็นค่าความเที่ยงที่สูง แสดงว่าเครื่องมือที่พัฒนานั้นมีความเที่ยง สามารถนำไปใช้ในการประเมินนักเรียนได้

ความตรงเชิงโครงสร้าง ดำเนินการตรวจสอบ โดยเปรียบเทียบผลการตอบแบบประเมินของนักเรียนกลุ่มที่มีคุณธรรมสูงกับกลุ่มที่มีคุณธรรมต่ำ กลุ่มละ 100 คน พบว่าผลการตอบแบบประเมินมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าเครื่องมือประเมินที่พัฒนาขึ้นนี้มีความตรงเชิงโครงสร้าง สามารถที่จะนำไปใช้ประเมินนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลางได้

ผลการพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาดังที่กล่าวมา มีคุณภาพตามเกณฑ์การวัดและประเมินผล คุณภาพของเครื่องมือแต่ละประเภทมาจากการประเมินโดยใช้เครื่องมือมากกว่า 1 ฉบับ โดยมีผู้ประเมินหรือผู้ให้ข้อมูล 2 แหล่ง คือ ครูซึ่งเป็นผู้ที่ใกล้ชิดนักเรียน และตัวนักเรียนประเมินตนเอง ข้อมูลที่ได้จึงมีความน่าเชื่อถือ ผลการวิจัยที่ได้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ คมกฤษ ใจคำปัน (2544) เทวินทร์ พิศวง (2547) แวมณีนี บุตรเรืองศักดิ์ (2549) และ สุเทพ เบญจวิไลกุล (2550)

3. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 เครื่องมือที่พัฒนานี้ เป็นเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานสำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา การนำเครื่องมือไปใช้ครูควรจะปฏิบัติตามคำแนะนำในคู่มือการใช้เครื่องมือและศึกษาเกณฑ์การให้คะแนนให้เข้าใจ

3.1.2 เครื่องมือที่พัฒนาครั้งนี้ สร้างขึ้น โดยใช้ประชากรเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา การนำไปใช้สำหรับวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอื่นๆ ควรตรวจสอบค่าความเที่ยงและค่าอำนาจจำแนกใหม่ เนื่องจากนักเรียนต่างพื้นที่อาจมีบริบทไม่เหมือนกัน

3.1.3 เครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานที่พัฒนาครั้งนี้ควรใช้เพื่อนำผลที่ได้ไปเป็นข้อมูลเพื่อการส่งเสริม พัฒนา หรือปรับปรุงคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษาโดยภาพรวม

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 การสร้างเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ข้อคำถามจำนวน 5 ข้อต่อคุณธรรมแต่ละประการ ในครั้งต่อไปหากเพิ่มจำนวนข้อต่อคุณธรรมแต่ละประการ จะทำให้การวัดพฤติกรรมของนักเรียนวัดได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

3.2.2 การรวบรวมพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมครั้งนี้ ผู้วิจัยรวบรวมจากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ นอกจากนี้แล้วยังสามารถรวบรวมได้จากผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ได้แก่ เพื่อนนักเรียน ผู้ปกครอง ครูที่ปรึกษา หรือตัวนักเรียนเอง การรวบรวมพฤติกรรมบ่งชี้ที่หลากหลายจะช่วยทำให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายครอบคลุมคุณธรรมด้านนั้นๆ มากที่สุด

3.2.3 ผู้สังเกตหรือผู้ประเมินนักเรียนครั้งนี้ ผู้วิจัยให้ครูผู้สอนประเมินนักเรียนและตัวนักเรียนประเมินตนเอง นอกจากนี้แล้วยังมีผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ที่สามารถให้มีส่วนร่วมในการประเมินนักเรียนได้ ได้แก่ เพื่อนนักเรียน ผู้ปกครอง ครูที่ปรึกษา เป็นต้น ผู้ประเมินที่หลากหลายมากขึ้นจะทำให้ผลการประเมินมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา (2529) *ชุดการสอนการปลูกฝังและสร้างเสริมค่านิยมพื้นฐาน ความขยันหมั่นเพียร*
กรุงเทพมหานคร ม.ป.ท.
- _____. (2529) *ชุดการสอนการปลูกฝังและสร้างเสริมค่านิยมพื้นฐาน ความประหยัด*
กรุงเทพมหานคร ม.ป.ท.
- _____. (2529) *ชุดการสอนการปลูกฝังและสร้างเสริมค่านิยมพื้นฐาน ความมีวินัย*
กรุงเทพมหานคร ม.ป.ท.
- กานดา พูนลาภทวี (2545) "แบบวัดเจตคติ" ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือสำหรับ*
การประเมินการศึกษา หน้าที่ 12 หน้า 199-277 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- โกศล มีคุณ (2533) *การวัดจริยธรรม* ราชบุรี วิทยาลัยครูบ้านจอมบึง
- คมกฤษ ใจคำปั้น (2544) "การสร้างแบบวัดคุณธรรม จริยธรรมพื้นฐาน สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนต้น" *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและ*
ประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ณัฐภรณ์ หลาวทอง (2546) "การประเมินจิตพิสัย" ใน *สุวิมล ว่องวานิช รวบรวมบทความการ*
ประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่ หน้า 199-201 กรุงเทพมหานคร ศูนย์ตำราและเอกสาร
ทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ดวงเดือน พันธมนาวิน (2548) *การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย*
กรุงเทพมหานคร พริกหวานกราฟฟิค
- ดวงเดือน พันธมนาวิน (2551) *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในประเทศไทย*
และต่างประเทศ กรุงเทพมหานคร พริกหวานกราฟฟิค
- เทวินทร์ พิศวง (2547) "การพัฒนาแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี" *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร*
มหาบัณฑิต แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ธีระ วรณเกตุศิริ (2551) "การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ของผู้เรียนในรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศพื้นฐาน" ใน *เอกสาร*
ประกอบการประชุมวิชาการ เปิดขอบฟ้าคุณธรรมจริยธรรม กรุงเทพมหานคร ศูนย์
ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม

- นงลักษณ์ วิรัชชัย บุปผา เมฆศรีทองคำ และธีรวัฒน์ ฆะราช (2551) การวิจัยนำร่องการใช้ตัวบ่งชี้
คุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา กรุงเทพมหานคร
ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม
- บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์ (2545) "คุณภาพเครื่องมือวัด" ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนา
เครื่องมือสำหรับการประเมินการศึกษา* หน้าที่ 3 หน้า 65-154 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ประภาศรี สีอำไพ (2535) *พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม* กรุงเทพมหานคร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พรทิพย์ ศิระวงษ์ (2540) “การสร้างแบบสังเกตด้านความสนใจ ความตั้งใจ และความรับผิดชอบ
ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3” *วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*
- พระธรรมโกศาจารย์ หลวงพ่อปัญญานันทภิกขุ (ม.ป.ป.) 38 *มงคลชีวิต หลักปฏิบัติมงคลของคนดี*
กรุงเทพมหานคร ม.ป.ท.
- “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2545” (2542, 19 สิงหาคม) *ราชกิจจานุเบกษาฉบับ
กฤษฎีกา เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก หน้า 1-23*
- ภัทรา นิคมานนท์ (2538) *การประเมินผลการเรียน* กรุงเทพมหานคร อักษราพัฒนา
ราชบัณฑิตยสถาน (2546) *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542* กรุงเทพมหานคร นาน
มีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์
- รุ่งทิพย์ กล้าหาญ (2551) “การพัฒนาจริยธรรมต่อสิ่งแวดล้อมโดยกระบวนการสร้างอนาคต
ร่วมกัน” ใน *เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ เปิดขอบฟ้าคุณธรรมจริยธรรม
กรุงเทพมหานคร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม*
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543) *การวัดด้านจิตพิสัย* กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น
วรรณดี แสงประทีปทอง (2544) “การพัฒนาเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมิน”
ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการประเมินและการจัดการโครงการประเมิน* หน้าที่ 5
หน้า 191- 257 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- วันวิสาข์ ครองสิน (2552) "การพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณลักษณะข้อัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้
และมุ่งมั่นในการทำงาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดยโสธร"
*วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการวัดและประเมินผล
การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช*

- แวมณี บุตรเรืองศักดิ์ (2549) "การพัฒนาเครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสุราษฎร์ธานี" วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (2550) *การสังเคราะห์ภาพรวม โครงการจัดการความรู้และการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของเครือข่ายคุณธรรม กรุงเทพมหานคร พริกหวานกราฟฟิค*
- สมคิด พรหมจ้อย (2554) "แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวิจัย" *ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่องการสร้างเครื่องมือวิจัย* หน้า 1- 16 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- _____ (2554) "แบบสังเกต" *ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การสร้างเครื่องมือวิจัย* หน้า 194-240 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (2552) "การวัดด้านเจตพิสัยและคุณลักษณะที่พึงประสงค์" ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการประเมินและวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน* หน่วยที่ 4 หน้า 1-42 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- _____ (2544) *การวัดและประเมินด้านคุณธรรมจริยธรรม กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี (2544) *การวัดและประเมินผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552) *คู่มือดำเนินงาน โครงการคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรุงเทพมหานคร ม.ป.ท.*
- _____ (ม.ป.ป.) *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กรุงเทพมหานคร ม.ป.ท.*
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2551) *รายงานการวิจัยประเมินผลคุณธรรม 8 ประการของผู้เรียน:เจตคติและพฤติกรรม กรุงเทพมหานคร เพลินสตูดิโอ*
- สุเทพ เบญจวิไลกุล (2550) "การพัฒนาเครื่องมือประเมินความมีวินัยและความรับผิดชอบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 4" ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สุนันทา ประเสริฐศรี (2540) *การวัดผลการศึกษา กรุงเทพมหานคร มหามกุฏราชวิทยาลัย*

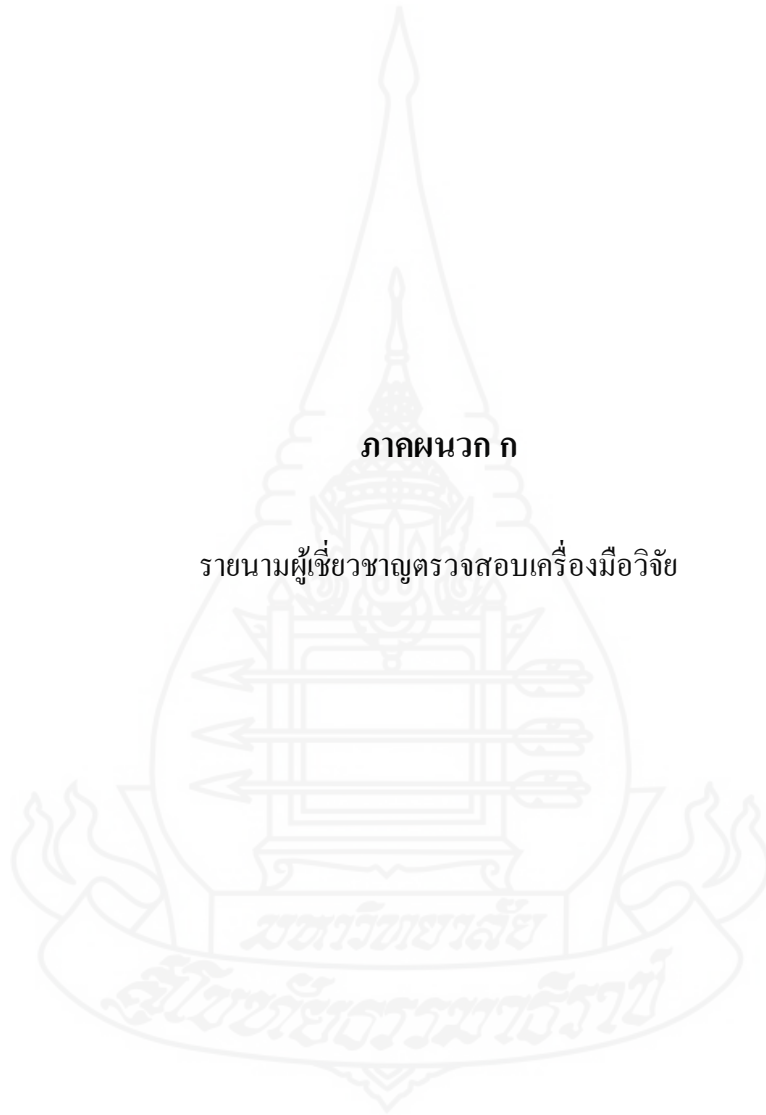
- สุรชาติ วงศ์อารีย์ (2535) "การสร้างแบบสังเกตคุณธรรมด้านความขยัน ความมีวินัยและความ
รับผิดชอบ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดอุดรธานี" วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สุวิมล ว่องวานิช (2546) *รวมบทความการประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่* กรุงเทพมหานคร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุวิมล ว่องวานิช และคณะ (2550) *รายงานการวิจัยโครงการเร่งสร้างคุณลักษณะที่ดีของเด็กและ
เยาวชนไทย พิมพ์ครั้งที่ 2* กรุงเทพมหานคร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิง
คุณธรรม
- สุวิมล ว่องวานิช และเพียงใจ สุขโรจน์ (2546) "การประเมินพฤติกรรมที่เกี่ยวกับคุณธรรมของ
ผู้เรียน" ใน สุวิมล ว่องวานิช (บรรณาธิการ) *รวมบทความการประเมินผลการเรียนรู้
แนวใหม่* หน้า 241-253 กรุงเทพมหานคร ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุ
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อุทุมพร จามรมาน (2545) *การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบเพื่อคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน*
กรุงเทพมหานคร เอช อาร์ เซ็นเตอร์
- อุษาวดี จันทรสนธิ และคณะ (2552) "แบบบันทึกการสังเกต" ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการ
ประเมินและวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน* หน่วยที่ 11 หน้า 11-19 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

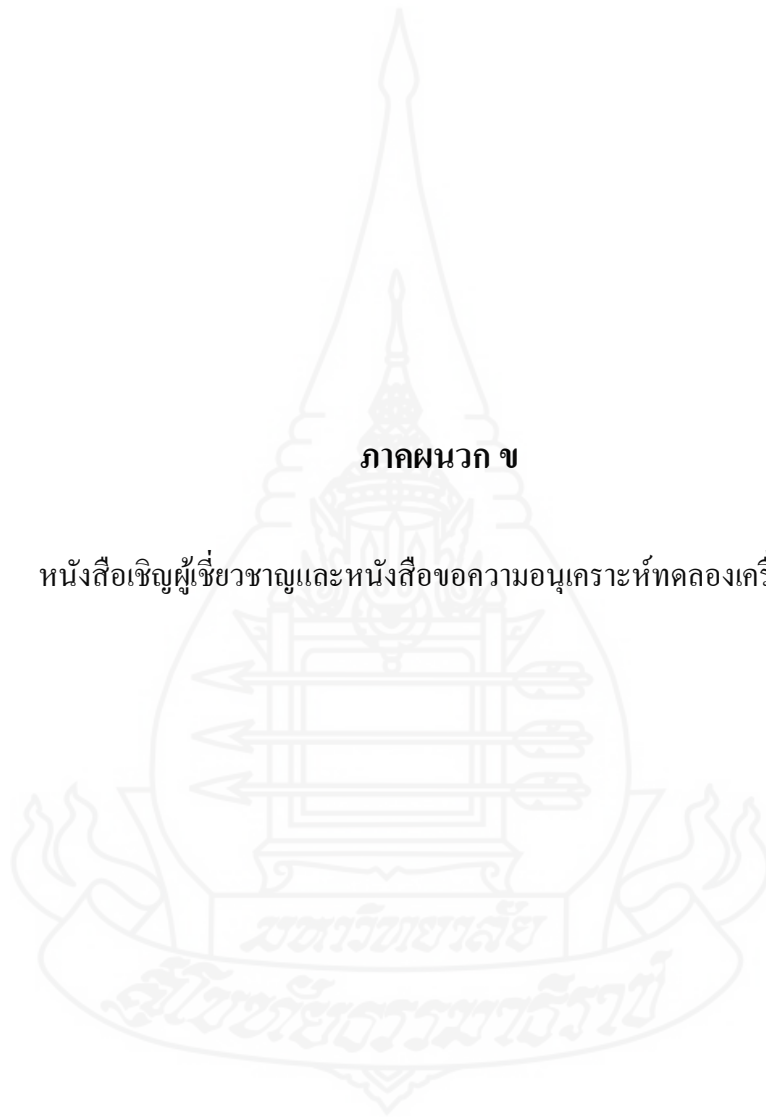

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ชื่อ รองศาสตราจารย์ ดร.สิริรัตน์ วิภาสศิลป์
 สถานที่ทำงาน สำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 วุฒิการศึกษา กศ.ค.(การทดสอบและวัดผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสบการณ์ สอนวัดผลและวิจัยการศึกษา ระดับปริญญาโท และเอก
2. ชื่อ รองศาสตราจารย์ ดร.สมถวิล วิจิตรวรรณ
 สถานที่ทำงาน สำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 วุฒิการศึกษา ค.ค.(การวัดและประเมินผลการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ประสบการณ์ สอนวัดผลและวิจัยการศึกษา ระดับปริญญาโท และเอก
3. ชื่อ อาจารย์ ดร.สมภพ สุวรรณรัฐ
 สถานที่ทำงาน ภาควิชาอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 วุฒิการศึกษา ศศ.ค.(อาชีวศึกษา) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 ประสบการณ์ สอนการออกแบบการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล การบริหารระบบ
 สารสนเทศ ระดับปริญญาโท และเอก ภาควิชาอาชีวศึกษา
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. ชื่อ อาจารย์วิทยา ชมโณม
 สถานที่ทำงาน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
 วุฒิการศึกษา ศศ.ม.(บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยปทุมธานี
 ประสบการณ์ รองผู้อำนวยการ ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
5. ชื่อ อาจารย์ ดร.ผ่องศรี แก้วชูเสน
 สถานที่ทำงาน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตรัง
 วุฒิการศึกษา วท.ม.(เกษตรศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 ประสบการณ์ สอนวิชาสถิติและการวางแผนการทดลอง และวิชาโครงการ
 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตรัง

ภาคผนวก ข

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญและหนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือ

ที่ ศษ 0522.16 (ป)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

19 เมษายน 2555

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางรัชณี เกตุประทุม นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐาน ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักการและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบ และให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่นๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญศรี พรหมมาพันธุ์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566

ที่ ศษ 0522.16 (บ)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

17 ตุลาคม 2555

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

ด้วย นางรัชณี เกตุประทุม นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการวัดและประเมินผล การศึกษา วิชาเอกการประเมินการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำ วิทยานิพนธ์ เรื่องการพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย จากนักเรียนระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ และครู ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูล เพื่อการวิจัย ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญศรี พรหมมาพันธุ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

ภาคผนวก ค

ตัวอย่าง แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

(ตัวอย่าง)

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
ฉบับที่ 1 แบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน
(สำหรับครูสังเกตนักเรียน)

คำชี้แจง โปรดพิจารณาความสอดคล้องของรายการประเมินกับนิยามตัวบ่งชี้และเกณฑ์การให้คะแนน ของแบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากนั้นใส่เครื่องหมาย ✓ ตามระดับความคิดเห็น ดังนี้

- + 1 หมายถึง รายการประเมินมีความสอดคล้องกับนิยามและตัวบ่งชี้
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ารายการประเมินมีความสอดคล้องกับนิยามและตัวบ่งชี้
- 1 หมายถึง แน่ใจว่ารายการประเมินไม่สอดคล้องกับนิยามและตัวบ่งชี้

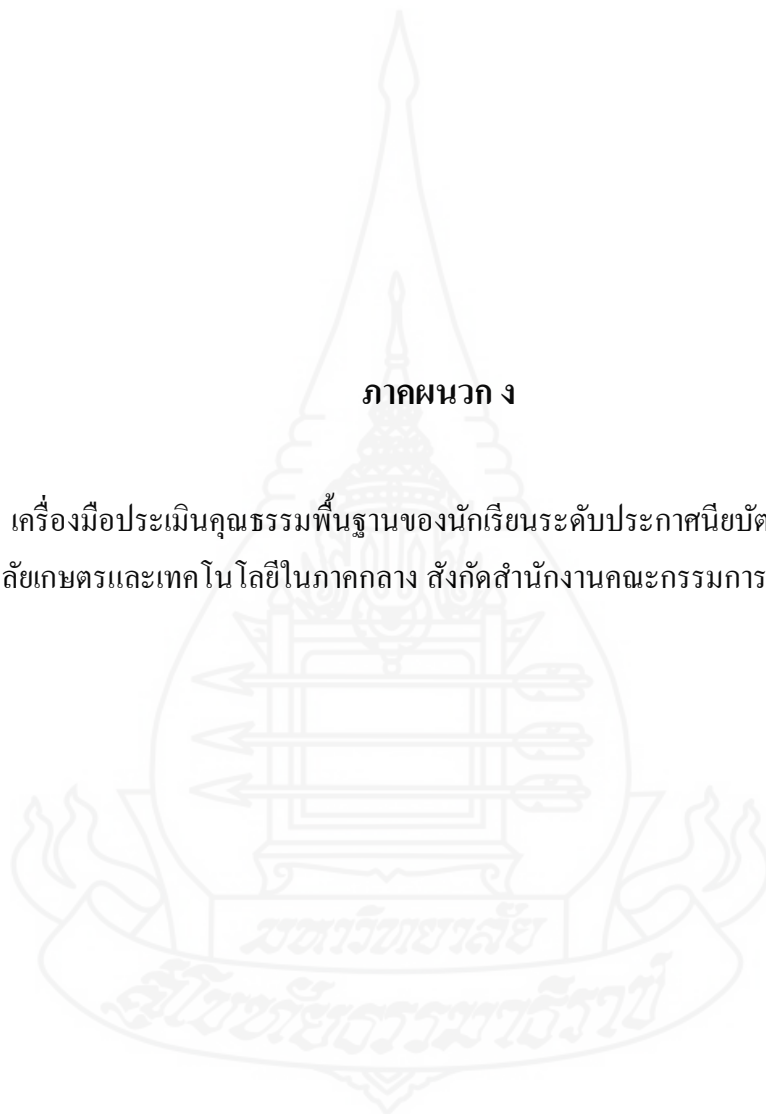
คุณธรรม	นิยาม	ตัวบ่งชี้	รายการประเมิน	ความสอดคล้อง			หมายเหตุ
				+1	0	-1	
ขยัน	มีความตั้งใจ เพียรพยายามทำหน้าที่การทำงานอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง ในเรื่องที่ถูกที่ควร สู้งาน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ทำงานโดยเร็วที่สุด การงานไม่คั่งค้าง ไม่เกียจคร้าน	- ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจ	1. ตั้งใจเรียน ตั้งใจทำงาน				
		- ปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจังและต่อเนื่อง	2. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่ จนงานสำเร็จ				
		- สู้งาน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค	3. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ ไม่ย่อท้อเมื่อพบปัญหา				
		- ทำงานโดยเร็ว การงานไม่คั่งค้าง	4. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายโดยเร็วส่งงานภายในเวลาที่กำหนด				
		- ไม่เกียจคร้าน ไม่เบื่องาน	5. ไม่เกียจคร้าน ไม่เบื่องาน				

รายการประเมินและเกณฑ์การให้คะแนนแบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
1. ตั้งใจเรียน ตั้งใจทำงาน	ตั้งใจเรียน ตั้งใจทำงาน เป็นประจำ	ตั้งใจเรียน ตั้งใจทำงาน บ่อยครั้ง	ตั้งใจเรียน ตั้งใจทำงาน เป็นบางครั้ง	ตั้งใจเรียน ตั้งใจทำงาน น้อยครั้ง
2. ปฏิบัติงาน ที่ได้รับมอบหมายด้วย ความเอาใจใส่ จนงาน สำเร็จ	ปฏิบัติงานที่ได้รับ มอบหมาย ด้วย ความเอาใจใส่ จนงานสำเร็จ เป็นประจำ	ปฏิบัติงานที่ได้รับ มอบหมาย ด้วย ความเอาใจใส่ จนงานสำเร็จ บ่อยครั้ง	ปฏิบัติงานที่ได้รับ มอบหมาย ด้วย ความเอาใจใส่ จนงานสำเร็จ เป็นบางครั้ง	ปฏิบัติงานที่ได้รับ มอบหมาย ด้วย ความเอาใจใส่ จนงานสำเร็จ น้อยครั้ง
3. ปฏิบัติงานที่ได้รับ มอบหมายอย่างเต็มที่ ไม่ทอดทิ้งเมื่อพบปัญหา	ปฏิบัติงานที่ได้รับ มอบหมายอย่าง เต็มที่ ไม่ทอดทิ้งเมื่อ พบปัญหา เป็นประจำ	ปฏิบัติงานที่ได้รับ มอบหมายอย่าง เต็มที่ ไม่ทอดทิ้งเมื่อ เมื่อพบปัญหา บ่อยครั้ง	ปฏิบัติงานที่ได้รับ มอบหมายอย่าง เต็มที่ ไม่ทอดทิ้งเมื่อ เมื่อพบปัญหาเป็น บางครั้ง	น้อยครั้งที่จะ ปฏิบัติงานที่ได้รับ มอบหมาย อย่าง เต็มที่ โดย ไม่ทอดทิ้ง เมื่อพบปัญหา
4. ปฏิบัติงานที่ได้รับ มอบหมายโดยเร็ว ส่ง งานภายในเวลา ที่กำหนด	ปฏิบัติงานที่ได้รับ มอบหมายโดยเร็ว ส่งงานภายในเวลาที่ กำหนด เป็นประจำ	ปฏิบัติงานที่ได้รับ มอบหมายโดยเร็ว ส่งงานภายในเวลาที่ กำหนดบ่อยครั้ง	ปฏิบัติงานที่ได้รับ มอบหมาย ส่งงาน ภายในเวลาที่กำหนด เป็นบางครั้ง	ปฏิบัติงานที่ได้รับ มอบหมาย ส่งงาน ภายในเวลา ที่กำหนด น้อยครั้ง
5. ไม่เกียจคร้าน ไม่เบื่อง่าย หน้า การทำงาน	ไม่เกียจคร้าน ไม่เบื่อง่าย การทำงานเป็นประจำ	ไม่เกียจคร้าน ไม่เบื่อง่าย การทำงานบ่อยครั้ง	เกียจคร้าน เบื่อง่ายการทำงาน เป็นบางครั้ง	เกียจคร้าน เบื่อง่ายการทำงาน บ่อยครั้ง

ภาคผนวก ง

เครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

แบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐาน

(ฉบับครู)

ชื่อผู้สังเกต

ชื่อผู้ถูกสังเกต นาย/นางสาว

นักเรียนชั้น วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องเกณฑ์การให้คะแนนที่ตรงกับระดับพฤติกรรมของนักเรียนมากที่สุด

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
คุณธรรมที่ 1 ขยัน				
1. ตั้งใจเรียน ตั้งใจทำงาน				
2. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่ จนงานสำเร็จ				
3. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ ไม่ทอดทิ้งเมื่อพบปัญหา				
4. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายโดยเร็ว ส่งงานภายในเวลาที่กำหนด				
5. ไม่เกียจคร้าน ไม่เบื่องาน				
คุณธรรมที่ 2 ประหยัด				
6. ใช้ชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย				
7. ใช้จ่ายเหมาะสมกับฐานะของตน ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ฟุ้งเฟ้อ				
8. เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของ เวลา ทรัพยากร เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า				
9. ซ่อมแซม บูรณะทรัพย์สิน สิ่งของ เพื่อให้ใช้งานได้อย่างคุ้มค่า				
10. ทำบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเอง				
คุณธรรมที่ 3 ซื่อสัตย์				
11. ปฏิบัติตรงไปตรงมา				
12. ปฏิบัติตามหน้าที่ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้อง				
13. ปฏิบัติงานด้วยตนเอง ไม่นำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน				
14. ปฏิบัติหน้าที่ของตนเต็มที่ เต็มความสามารถ				
15. ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างจริงใจ ไม่อคติ ไม่ลำเอียง				

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
คุณธรรมที่ 4 มีวินัย				
16. ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติหรือข้อตกลงของห้องเรียน				
17. ปฏิบัติตามระเบียบของสถานศึกษา				
18. ปฏิบัติตามแบบแผน ขนบ ธรรมเนียม ประเพณี ของสถานศึกษา				
19. ปฏิบัติตามแบบแผนของสังคม				
20. ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม				
คุณธรรมที่ 5 สุภาพ				
21. มีกิริยา มารยาทดี				
22. มีความอ่อนน้อม ถ่อมตน				
23. มีสัมมาคารวะ วาจาไพเราะ				
24. ไม่ก้าวร้าว ไม่วางอำนาจ ข่มผู้อื่น				
25. ปฏิบัติตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย				
คุณธรรมที่ 6 สะอาด				
26. รักษาความสะอาดของร่างกาย				
27. รักษาเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายให้สะอาด				
28. รักษาสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยให้ถูกสุขลักษณะ				
29. รักษาสิ่งของเครื่องใช้ของตนเองและส่วนรวมให้สะอาด				
30. เป็นผู้ที่ยิ้มแย้มแจ่มใส				
คุณธรรมที่ 7 สามัคคี				
31. รับฟังความคิดเห็น เหตุผลของผู้อื่น				
32. ปฏิบัติตนในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี				
33. ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น เพื่อปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ				
34. ไม่ทะเลาะวิวาท ไม่เอาัดเอาเปรียบผู้อื่น				
35. ยอมรับในความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิด และความเชื่อของผู้อื่น				

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
คุณธรรมที่ 8 มีน้ำใจ				
36. บริจาคทรัพย์สิน สิ่งของให้ผู้ที่เดือดร้อนหรือขาดแคลน				
37. เมื่อมีโอกาส ช่วยเหลือด้วยแรงกาย เพื่อพัฒนาวิทยาลัย ชุมชน หรือสังคม				
38. ช่วยแนะนำความรู้ ความคิด ที่เป็นประโยชน์ เพื่อผู้ที่ไม่รู้ เมื่อมีโอกาส				
39. ปลอบใจ ให้กำลังใจ ผู้ที่มีความเดือดร้อน				
40. ยินดีในความสุข ความสำเร็จ และเห็นใจในความทุกข์ของผู้อื่น				

รายการประเมินและเกณฑ์การให้คะแนน แบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐาน

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
1. ตั้งใจเรียน ตั้งใจทำงาน	ตั้งใจเรียน และตั้งใจทำงานเป็นประจำ	ตั้งใจเรียน และตั้งใจทำงานบ่อยครั้ง	ตั้งใจเรียน หรือ ตั้งใจทำงานเป็นบางครั้ง	ตั้งใจเรียน หรือตั้งใจทำงานน้อยครั้ง
2. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่ จนงานสำเร็จ	ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ด้วยความเอาใจใส่ จนงานสำเร็จเป็นประจำ	ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ด้วยความเอาใจใส่ จนงานสำเร็จบ่อยครั้ง	ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ด้วยความเอาใจใส่ จนงานสำเร็จเป็นบางครั้ง	น้อยครั้งที่ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่ จนงานสำเร็จ
3. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ ไม่ทอดยเมื่อพบปัญหา	ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ ไม่ทอดยเมื่อพบปัญหาเป็นประจำ	ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ ไม่ทอดยเมื่อพบปัญหาบ่อยครั้ง	ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ ไม่ทอดยเมื่อพบปัญหาเป็นบางครั้ง	น้อยครั้งที่ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ โดยไม่ทอดยเมื่อพบปัญหา
4. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายโดยเร็ว ส่งงานภายในเวลาที่กำหนด	ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายโดยเร็ว ส่งงานภายในเวลาที่กำหนดเป็นประจำ	ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายโดยเร็ว ส่งงานภายในเวลาที่กำหนดบ่อยครั้ง	ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานภายในเวลาที่กำหนดเป็นบางครั้ง	ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย และน้อยครั้งที่ส่งงานภายในเวลาที่กำหนด
5. ไม่เกียจคร้าน ไม่เบื่อนำยการทำงาน	ไม่เกียจคร้าน ไม่เบื่อนำยการทำงาน เป็นประจำ	ไม่เกียจคร้าน ไม่เบื่อนำยการทำงาน บ่อยครั้ง	เกียจคร้าน เบื่อนำยการทำงานเป็นบางครั้ง	เกียจคร้าน เบื่อนำยการทำงานบ่อยครั้ง
6. ใช้ชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย	ใช้ชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย เป็นประจำ	ใช้ชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย บ่อยครั้ง	ใช้ชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย เป็นบางครั้ง	น้อยครั้งที่ใช้ชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย
7. ใช้จ่ายเหมาะสมกับฐานะของตน ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ฟุ้งเฟ้อ	ใช้จ่ายเหมาะสมกับฐานะของตน ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ฟุ้งเฟ้อเป็นประจำ	ใช้จ่ายเหมาะสมกับฐานะของตน ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ฟุ้งเฟ้อบ่อยครั้ง	ใช้จ่ายไม่เหมาะสมกับฐานะของตน ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อเป็นบางครั้ง	ใช้จ่ายไม่เหมาะสมกับฐานะของตน ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อบ่อยครั้ง
8. เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของ ทรัพยากร เพื่อให้เกิดประโยชน์ อย่างคุ้มค่า	เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของ ทรัพยากร เพื่อให้เกิดประโยชน์ อย่างคุ้มค่าเป็นประจำ	เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของ ทรัพยากร เพื่อให้เกิดประโยชน์ อย่างคุ้มค่า บ่อยครั้ง	เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของ ทรัพยากร เพื่อให้เกิดประโยชน์ อย่างคุ้มค่า เป็นบางครั้ง	น้อยครั้งที่เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของ ทรัพยากร เพื่อให้เกิดประโยชน์ อย่างคุ้มค่า

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
9. ซ่อมแซม บุรณะ ทรัพย์สิน สิ่งของ เพื่อให้ใช้งานได้อย่าง คุ้มค่า	ซ่อมแซม บุรณะ ทรัพย์สิน สิ่งของ เพื่อให้ใช้งานได้อย่าง คุ้มค่า เป็นประจำ	ซ่อมแซม บุรณะ ทรัพย์สิน สิ่งของ เพื่อให้ใช้งานได้อย่าง คุ้มค่า บ่อยครั้ง	ซ่อมแซม บุรณะ ทรัพย์สิน สิ่งของ เพื่อให้ใช้งานได้อย่าง คุ้มค่า เป็นบางครั้ง	น้อยครั้งที่ จะ ซ่อมแซม บุรณะ ทรัพย์สิน สิ่งของ เพื่อให้ใช้งานได้อย่าง คุ้มค่า
10. ทำบัญชีรายรับ รายจ่ายของตนเอง	ทำบัญชีรายรับ รายจ่ายของตนเอง เป็นประจำ	ทำบัญชีรายรับ รายจ่ายของตนเอง บ่อยครั้ง	ทำบัญชีรายรับ รายจ่ายของตนเอง เป็นบางครั้ง	ทำบัญชีรายรับ รายจ่ายของตนเอง น้อยครั้งหรือไม่ได้ทำ
11. ปฏิบัติ ตรงไปตรงมา	ปฏิบัติตรงไปตรงมา เป็นประจำ	ปฏิบัติตรงไปตรงมา บ่อยครั้ง	ปฏิบัติไม่ ตรงไปตรงมา เป็น บางครั้ง	ปฏิบัติไม่ ตรงไปตรงมา บ่อยครั้ง
12. ปฏิบัติตามหน้าที่ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ ส่วนตนหรือพวกพ้อง	ปฏิบัติตามหน้าที่ ไม่ เห็นแก่ประโยชน์ ส่วนตน หรือ พวก พ้องเป็นประจำ	ปฏิบัติตามหน้าที่ ไม่ เห็นแก่ประโยชน์ ส่วนตน หรือ พวก พ้องบ่อยครั้ง	ปฏิบัติตามหน้าที่ ไม่ เห็นแก่ประโยชน์ ส่วนตน หรือ พวก พ้องเป็นบางครั้ง	ปฏิบัติตามหน้าที่ ไม่ เห็นแก่ประโยชน์ ส่วนตน หรือ พวก พ้องน้อยครั้ง
13. ปฏิบัติงานด้วย ตนเอง ไม่นำผลงาน ของผู้อื่นมาเป็นของ ตน	ปฏิบัติงานด้วยตนเอง ไม่นำผลงานของผู้อื่น มาเป็นของตน	ปฏิบัติงานด้วยตนเอง เป็นส่วนใหญ่ นำ ผลงานของผู้อื่นมา เป็นของตนบางครั้ง	ปฏิบัติงานด้วยตนเอง เป็นบางครั้ง นำ ผลงานของผู้อื่นมา เป็นของตนบ่อยครั้ง	ไม่ได้ปฏิบัติงานด้วย ตนเองนำผลงานของ ผู้อื่นมาเป็นของตน
14. ปฏิบัติหน้าที่ของ คนเต็มที่ เต็ม ความสามารถ	ปฏิบัติหน้าที่ของตน เต็มที่ เต็ม ความสามารถ เป็น ประจำ	ปฏิบัติหน้าที่ของตน เต็มที่ เต็ม ความสามารถ บ่อยครั้ง	ปฏิบัติหน้าที่ของตน เต็มที่ เต็ม ความสามารถ เป็น บางครั้ง	น้อยครั้งที่ปฏิบัติ หน้าที่ของตนเต็มที่ เต็มความสามารถ
15. ปฏิบัติต่อผู้อื่น อย่างจริงใจ ไม่อคติ ไม่ ลำเอียง	ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่าง จริงใจ ไม่อคติ ไม่ ลำเอียง เป็นประจำ	ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่าง จริงใจ ไม่อคติ ไม่ ลำเอียงบ่อยครั้ง	ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่าง จริงใจ ไม่อคติ ไม่ ลำเอียง เป็นบางครั้ง	น้อยครั้งที่ปฏิบัติต่อ ผู้อื่นอย่างจริงใจ โดย ไม่อคติไม่ลำเอียง
16. ปฏิบัติตามข้อ ปฏิบัติ หรือข้อตกลง ของห้องเรียน	ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติ หรือข้อตกลงของ ห้องเรียน เป็นประจำ	ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติ หรือข้อตกลงของ ห้องเรียน บ่อยครั้ง	ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติ หรือข้อตกลงของ ห้องเรียนเป็นบางครั้ง	น้อยครั้งที่ปฏิบัติตาม ข้อปฏิบัติ หรือ ข้อตกลงของ ห้องเรียน
17. ปฏิบัติตามระเบียบ ของสถานศึกษา	ปฏิบัติตามระเบียบ ของสถานศึกษาเป็น ประจำ	ปฏิบัติตามระเบียบ ของสถานศึกษา บ่อยครั้ง	ปฏิบัติตามระเบียบ ของสถานศึกษาเป็น บางครั้ง	น้อยครั้งที่ปฏิบัติตาม ระเบียบของสถาน ศึกษา

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
18. ปฏิบัติตามแบบแผน ขนบ ธรรมเนียม ประเพณี ของ สถานศึกษา	ปฏิบัติตามแบบแผน ขนบ ธรรมเนียม ประเพณี ของ สถานศึกษาเป็นประจำ	ปฏิบัติตามแบบแผน ขนบ ธรรมเนียม ประเพณี ของ สถานศึกษาบ่อยครั้ง	ปฏิบัติตามแบบแผน ขนบ ธรรมเนียม ประเพณี ของ สถานศึกษาเป็น บางครั้ง	น้อยครั้งที่ปฏิบัติตามแบบแผน ขนบ ธรรมเนียม ประเพณี ของ สถานศึกษา
19. ปฏิบัติตามแบบแผนของสังคม	ปฏิบัติตามแบบแผนของสังคมเป็นประจำ	ปฏิบัติตามแบบแผนของสังคมบ่อยครั้ง	ปฏิบัติตามแบบแผนของสังคมเป็น บางครั้ง	น้อยครั้งที่ปฏิบัติตามแบบแผนของสังคม
20. ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม	ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมเป็นประจำ	ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมบ่อยครั้ง	ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมเป็น บางครั้ง	ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมน้อยครั้ง
21. มีกิริยา มารยาทดี	มีกิริยา มารยาทดี เป็น ประจำ	มีกิริยา มารยาทดี บ่อยครั้ง	มีกิริยา มารยาทดี เป็น บางครั้ง	มีกิริยา มารยาทดี น้อยครั้ง
22. มีความอ่อนน้อม ถ่อมตน	มีความอ่อนน้อม ถ่อมตนเป็นประจำ	มีความอ่อนน้อม ถ่อมตนบ่อยครั้ง	มีความอ่อนน้อม ถ่อมตนเป็น บางครั้ง	มีความอ่อนน้อม ถ่อมตนน้อยครั้ง
23. มีสัมมาคารวะ วาจาไพเราะ	มีสัมมาคารวะ วาจาไพเราะเป็นประจำ	มีสัมมาคารวะ วาจาไพเราะบ่อยครั้ง	มีสัมมาคารวะ วาจาไพเราะเป็น บางครั้ง	มีสัมมาคารวะ วาจาไพเราะน้อยครั้ง
24. 24. ไม่ก้าวร้าว ไม่วางอำนาจ ข่มผู้อื่น	ไม่ก้าวร้าว ไม่วางอำนาจข่มผู้อื่นเป็นประจำ	ไม่ก้าวร้าวไม่วางอำนาจข่มผู้อื่นบ่อยครั้ง	ไม่ก้าวร้าว ไม่วางอำนาจข่มผู้อื่นเป็น บางครั้ง	น้อยครั้งที่ไม่ก้าวร้าว ไม่วางอำนาจข่มผู้อื่น
25. ปฏิบัติตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย	ปฏิบัติตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทยเป็นประจำ	ปฏิบัติตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทยบ่อยครั้ง	ปฏิบัติตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทยเป็น บางครั้ง	น้อยครั้งที่ปฏิบัติตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย
26. รักษาความสะอาดของร่างกาย	รักษาความสะอาดของร่างกายเป็นประจำ	รักษาความสะอาดของร่างกายบ่อยครั้ง	รักษาความสะอาดของร่างกายเป็น บางครั้ง	รักษาความสะอาดของร่างกายน้อยครั้ง
27. 27. รักษาเสื้อผ้า และเครื่องแต่งกายให้สะอาด	รักษาเสื้อผ้า และเครื่องแต่งกายให้สะอาดเป็นประจำ	รักษาเสื้อผ้า และเครื่องแต่งกายให้สะอาดบ่อยครั้ง	รักษาเสื้อผ้า และเครื่องแต่งกายให้สะอาดเป็น บางครั้ง	น้อยครั้งที่รักษาเสื้อผ้า และเครื่องแต่งกายให้สะอาด
28. รักษาสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยให้ถูกสุขลักษณะ	รักษาสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยให้ถูกสุขลักษณะเป็นประจำ	รักษาสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยให้ถูกสุขลักษณะบ่อยครั้ง	รักษาสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยให้ถูกสุขลักษณะเป็น บางครั้ง	น้อยครั้งที่รักษาสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยให้ถูกสุขลักษณะ

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
29. รักษาสิ่งของ เครื่องใช้ของตนเอง และส่วนรวมให้ สะอาด	รักษาสิ่งของเครื่องใช้ ของตนเองและ ส่วนรวมให้สะอาด เป็นประจำ	รักษาสิ่งของเครื่องใช้ ของตนเองและ ส่วนรวมให้สะอาด บ่อยครั้ง	รักษาสิ่งของเครื่องใช้ ของตนเองและ ส่วนรวมให้สะอาด เป็นบางครั้ง	รักษาสิ่งของเครื่องใช้ ของตนเองและ ส่วนรวมให้สะอาด น้อยครั้ง
30. เป็นผู้ที่ขี้มึนแหม่ม แหม่มใส	เป็นผู้ที่ขี้มึนแหม่มใส เป็นประจำ	เป็นผู้ที่ขี้มึนแหม่มใส บ่อยครั้ง	เป็นผู้ที่ขี้มึนแหม่มใส เป็นบางครั้ง	เป็นผู้ที่ขี้มึนแหม่มใส น้อยครั้ง
31. รับฟังความคิดเห็น เหตุผล ของผู้อื่น	รับฟังความคิดเห็น เหตุผล ของผู้อื่นเป็น ประจำ	รับฟังความคิดเห็น เหตุผล ของผู้อื่น บ่อยครั้ง	รับฟังความคิดเห็น เหตุผล ของผู้อื่นเป็น บางครั้ง	รับฟังความคิดเห็น เหตุผล ของผู้อื่นน้อย ครั้ง
32. ปฏิบัติตนในฐานะ ผู้นำและผู้ตามที่ดี	ปฏิบัติตนในฐานะ ผู้นำและผู้ตามที่ดี เป็นประจำ	ปฏิบัติตนในฐานะ ผู้นำและผู้ตามที่ดี บ่อยครั้ง	ปฏิบัติตนในฐานะ ผู้นำและผู้ตามที่ดีเป็น บางครั้ง	ปฏิบัติตนในฐานะ ผู้นำและผู้ตามที่ดี น้อยครั้ง
33. ให้ความช่วยเหลือ แก่ผู้อื่น เพื่อ ปฏิบัติงานที่ได้รับ มอบหมายให้สำเร็จ	ช่วยเหลือแก่ผู้อื่น เพื่อปฏิบัติ งานที่ ได้รับมอบหมายให้ สำเร็จเป็นประจำ	ช่วยเหลือแก่ผู้อื่น เพื่อปฏิบัติ งานที่ ได้รับมอบหมายให้ สำเร็จบ่อยครั้ง	ช่วยเหลือแก่ผู้อื่น เพื่อปฏิบัติ งานที่ ได้รับมอบหมายให้ สำเร็จเป็นบางครั้ง	ช่วยเหลือแก่ผู้อื่น เพื่อปฏิบัติ งานที่ ได้รับมอบหมายให้ สำเร็จ น้อยครั้ง
34. ไม่ทะเลาะวิวาท ไม่เอาเปรียบ ผู้อื่น	ไม่ทะเลาะวิวาท ไม่ เอาเปรียบผู้อื่น เป็นประจำ	ไม่ทะเลาะวิวาท ไม่ เอาเปรียบผู้อื่น บ่อยครั้ง	ไม่ทะเลาะวิวาท ไม่ เอาเปรียบผู้อื่น เป็นบางครั้ง	น้อยครั้งที่จะไม่ ทะเลาะวิวาท ไม่เอา เปรียบผู้อื่น
35. ยอมรับในความ แตกต่างหลากหลาย ทางวัฒนธรรม ความคิด และความเชื่อ ของผู้อื่น	ยอมรับในความ แตกต่างหลากหลาย ทางวัฒนธรรม ความคิด และความ เชื่อของผู้อื่นเป็น ประจำ	ยอมรับในความ แตกต่างหลากหลาย ทางวัฒนธรรม ความคิด และความ เชื่อของผู้อื่นบ่อยครั้ง	ยอมรับในความ แตกต่างหลากหลาย ทางวัฒนธรรม ความคิด และความ เชื่อของผู้อื่นเป็น บางครั้ง	น้อยครั้งที่ยอมรับ ความแตกต่าง หลากหลายทาง วัฒนธรรม ความคิด และความเชื่อของ ผู้อื่น
36. บริจาคทรัพย์สิน สิ่งของให้ผู้ที่เดือดร้อน หรือขาดแคลน	บริจาคทรัพย์สิน สิ่งของให้ผู้ที่ เดือดร้อน หรือขาด แคลนเป็นประจำ	บริจาคทรัพย์สิน สิ่งของให้ผู้ที่ เดือดร้อน หรือขาด แคลนบ่อยครั้ง	บริจาคทรัพย์สิน สิ่งของให้ผู้ที่ เดือดร้อน หรือขาด แคลนเป็นบางครั้ง	บริจาคทรัพย์สิน สิ่งของให้ผู้ที่ เดือดร้อน หรือขาด แคลนน้อยครั้ง
37. เมื่อมีโอกาส ช่วยเหลือด้วยแรงกาย เพื่อพัฒนาวิทยาลัย ชุมชน หรือสังคม	เมื่อมีโอกาส ช่วยเหลือด้วยแรงกาย เพื่อพัฒนาวิทยาลัย ชุมชน หรือสังคม เป็นประจำ	เมื่อมีโอกาส ช่วยเหลือด้วยแรงกาย เพื่อพัฒนาวิทยาลัย ชุมชน หรือสังคม บ่อยครั้ง	เมื่อมีโอกาส ช่วยเหลือด้วยแรงกาย เพื่อพัฒนาวิทยาลัย ชุมชน หรือสังคม เป็นบางครั้ง	เมื่อมีโอกาส ช่วยเหลือด้วยแรงกาย เพื่อพัฒนาวิทยาลัย ชุมชน หรือสังคม น้อยครั้ง

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
38. ช่วยแนะนำความรู้ ความคิด ที่เป็น ประโยชน์ เพื่อผู้ที่ไม่รู้ เมื่อมีโอกาส	แนะนำความรู้ ความคิด ที่เป็น ประโยชน์ เพื่อผู้อื่นที่ ไม่รู้ เมื่อมีโอกาสเป็น ประจำ	แนะนำความรู้ ความคิด ที่เป็น ประโยชน์ เพื่อผู้อื่นที่ ไม่รู้ เมื่อมีโอกาส บ่อยครั้ง	แนะนำความรู้ ความคิด ที่เป็น ประโยชน์ เพื่อผู้อื่นที่ ไม่รู้ เมื่อมีโอกาสเป็น บางครั้ง	แนะนำความรู้ ความคิด ที่เป็น ประโยชน์ เพื่อผู้อื่นที่ ไม่รู้ เมื่อมีโอกาสน้อย ครั้ง
39. ปลอดภัย ให้ กำลังใจ ผู้ที่มีความ เดือดร้อน	ปลอดภัย ให้กำลังใจ ผู้ที่มีความเดือดร้อน เป็นประจำ	ปลอดภัย ให้กำลังใจ ผู้ที่มีความเดือดร้อน บ่อยครั้ง	ปลอดภัย ให้กำลังใจ ผู้ที่มีความเดือดร้อน เป็นบางครั้ง	ปลอดภัย ให้กำลังใจ ผู้ที่มีความเดือดร้อน น้อยครั้ง
40. ยินดีในความสุข ความสำเร็จ และเห็น ใจ ในความทุกข์ของ ผู้อื่น	ยินดีในความสุข ความสำเร็จ และเห็น ใจ ในความทุกข์ของ ผู้อื่นเป็นประจำ	ยินดีในความสุข ความสำเร็จ และเห็น ใจ ในความทุกข์ของ ผู้อื่นบ่อยครั้ง	ยินดีในความสุข ความสำเร็จ และเห็น ใจ ในความทุกข์ของ ผู้อื่นเป็นบางครั้ง	ยินดีในความสุข ความสำเร็จ และเห็น ใจ ในความทุกข์ของ ผู้อื่นน้อยครั้ง

เครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน
ฉบับที่ 2 แบบประเมินคุณธรรมพื้นฐาน
(ฉบับนักเรียน)

คำชี้แจง

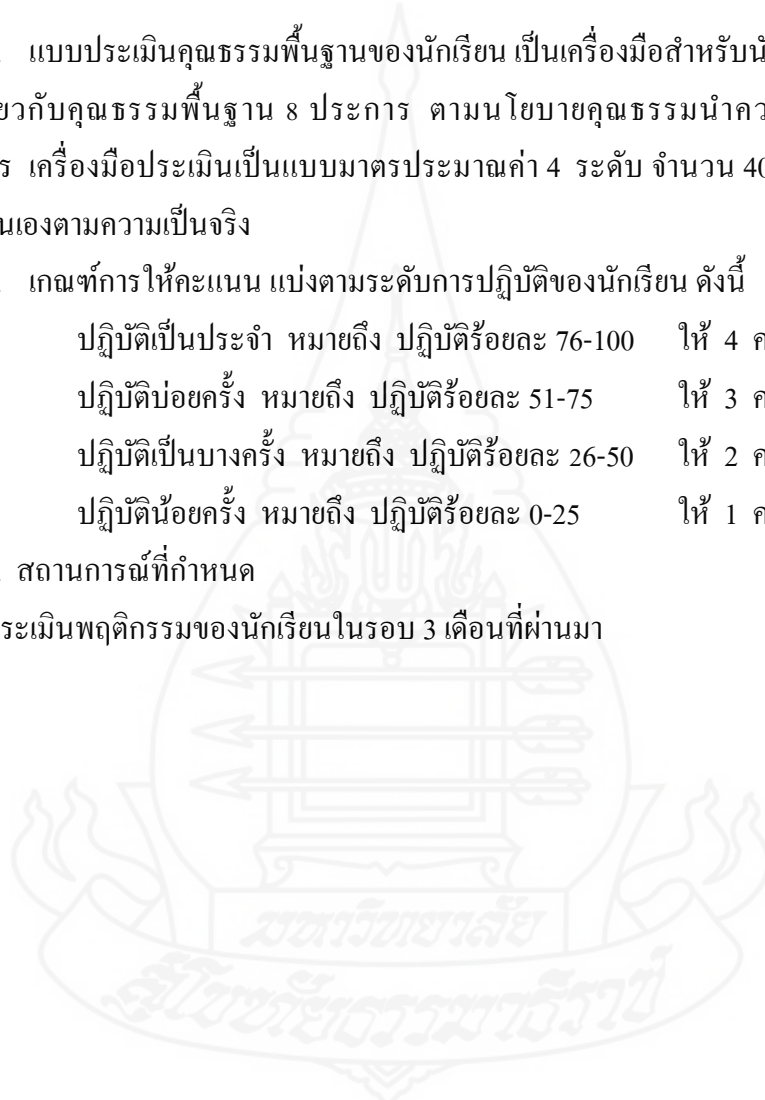
1. แบบประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน เป็นเครื่องมือสำหรับนักเรียนใช้ประเมินตนเองเกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ตามนโยบายคุณธรรมนำความรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ เครื่องมือประเมินเป็นแบบมาตราประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 40 ข้อ ขอให้นักเรียนประเมินตนเองตามความเป็นจริง

2. เกณฑ์การให้คะแนน แบ่งตามระดับการปฏิบัติของนักเรียน ดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ หมายถึง ปฏิบัติร้อยละ 76-100	ให้ 4 คะแนน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง หมายถึง ปฏิบัติร้อยละ 51-75	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง หมายถึง ปฏิบัติร้อยละ 26-50	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติน้อยครั้ง หมายถึง ปฏิบัติร้อยละ 0-25	ให้ 1 คะแนน

3. สถานการณ์ที่กำหนด

ประเมินพฤติกรรมของนักเรียนในรอบ 3 เดือนที่ผ่านมา

แบบประเมินคุณธรรมพื้นฐาน

(ฉบับนักเรียน)

ชื่อนักเรียน นาย/นางสาว

ชั้น วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

วันที่ เดือน พ.ศ.

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติที่ตรงกับการปฏิบัติของตนเองมากที่สุด

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
คุณธรรมที่ 1 ขยัน				
1. ตั้งใจเรียน ตั้งใจทำงาน				
2. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่ จนงานสำเร็จ				
3. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ ไม่ทอดทิ้งเมื่อพบปัญหา				
4. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายโดยเร็ว ส่งงานภายในเวลาที่กำหนด				
5. ไม่เกียจคร้าน ไม่เบื่อนายการงาน				
คุณธรรมที่ 2 ประหยัด				
6. ใช้ชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย				
7. ใช้จ่ายเหมาะสมกับฐานะของตน ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ฟุ้งเฟ้อ				
8. เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของ เวลา ทรัพยากร เพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า				
9. ซ่อมแซม บูรณะทรัพย์สิน สิ่งของ เพื่อให้ใช้งานได้อย่างคุ้มค่า				
10. ทำบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเอง				
คุณธรรมที่ 3 ซื่อสัตย์				
11. ปฏิบัติตรงไปตรงมา				
12. ปฏิบัติตามหน้าที่ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้อง				
13. ปฏิบัติงานด้วยตนเอง ไม่นำผลงานผู้อื่นมาเป็นของตน				
14. ปฏิบัติหน้าที่ของตนเต็มที่ เต็มความสามารถ				
15. ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างจริงใจ ไม่อคติ ไม่ลำเอียง				

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
คุณธรรมที่ 4 มีวินัย				
16. ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติหรือข้อตกลงของห้องเรียน				
17. ปฏิบัติตามระเบียบของสถานศึกษา				
18. ปฏิบัติตามแบบแผน ขนบ ธรรมเนียม ประเพณี ของสถานศึกษา				
19. ปฏิบัติตามแบบแผนของสังคม				
20. ปฏิบัติตามกฎหมายเกณฑ์ของสังคม				
คุณธรรมที่ 5 สุภาพ				
21. มีกิริยา มารยาทดี				
22. มีความอ่อนน้อม ถ่อมตน				
23. มีสัมมาคารวะ วาจาไพเราะ				
24. ไม่ก้าวร้าว ไม่วางอำนาจข่มผู้อื่น				
25. ปฏิบัติตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย				
คุณธรรมที่ 6 สะอาด				
26. รักษาร่างกายให้สะอาด				
27. รักษาเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายให้สะอาด				
28. รักษาสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยให้ถูกสุขลักษณะ				
29. รักษาสิ่งของเครื่องใช้ของตนเองและส่วนรวมให้สะอาด				
30. เป็นผู้ที่ยิ้มแย้มแจ่มใส				
คุณธรรมที่ 7 สามัคคี				
31. รับฟังความคิดเห็น เหตุผล ของผู้อื่น				
32. ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี				
33. ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น เพื่อปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ				
34. ไม่ทะเลาะวิวาท ไม่เอาัดเอาเปรียบผู้อื่น				
35. ยอมรับในความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิด และความเชื่อของผู้อื่น				

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
คุณธรรมที่ 8 มีน้ำใจ				
36. บริจาคทรัพย์สิน สิ่งของให้ผู้ที่เดือดร้อนหรือขาดแคลน				
37. เมื่อมีโอกาส ช่วยเหลือด้วยแรงกาย เพื่อพัฒนาวิทยาลัย ชุมชน หรือสังคม				
38. ช่วยแนะนำความรู้ความคิดที่เป็นประโยชน์ เพื่อผู้ที่ไม่รู้ เมื่อมีโอกาส				
39. ปลอบใจ ให้กำลังใจ ผู้ที่มีความเดือดร้อน				
40. ยินดีในความสุข ความสำเร็จ และเห็นใจในความทุกข์ของผู้อื่น				

ภาคผนวก จ

คู่มือการใช้เครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

**คู่มือการใช้เครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐาน
ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา**

.....

1. วัตถุประสงค์ของเครื่องมือ

เครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือประเมินนักเรียนในด้านคุณธรรม เพื่อให้ได้ข้อมูลคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน สำหรับใช้เป็นแนวทางของการพัฒนาและปลูกฝังสร้างเสริมคุณธรรมให้กับนักเรียนต่อไป

2. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกอบด้วยเครื่องมือจำนวน 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 แบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน สำหรับครูประเมินนักเรียน เป็นแบบมาตราประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 40 ข้อ ฉบับที่ 2 แบบประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน สำหรับให้นักเรียนประเมินตนเอง เป็นแบบมาตราประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 40 ข้อ

3. โครงสร้างของเครื่องมือ

เครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่พัฒนาในครั้งนี้ กำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ตามนโยบายคุณธรรมนำความรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่กำหนดคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการที่ควรเร่งรัดปลูกฝัง ประกอบด้วย ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ นำมาสร้างเป็นเครื่องมือประเมินคุณธรรมพื้นฐาน จำนวน 2 ฉบับ และกำหนดน้ำหนักคะแนน ดังนี้

เครื่องมือ	น้ำหนักคะแนน	รายละเอียด
ฉบับที่ 1 แบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐาน	80%	ครูสังเกตนักเรียน
ฉบับที่ 2 แบบประเมินคุณธรรมพื้นฐาน	20 %	นักเรียนประเมินตนเอง

4. คุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ มีรายละเอียด ดังนี้

4.1 เครื่องมือฉบับที่ 1 แบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และความเที่ยง

ความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ตรวจสอบโดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องตามหลักวิชาการ ความเป็นปรนัยของข้อคำถาม และความสอดคล้องของข้อคำถามกับตัวบ่งชี้ แล้วนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่าดัชนีความสอดคล้อง มีค่าเท่ากับ .60 ถึง 1.00

ความเที่ยง (reliability) ตรวจสอบโดยให้ครูผู้สอนจำนวน 2 คน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเดียวกันจำนวน 100 คน แล้วนำผลการสังเกตมาวิเคราะห์ค่าความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่าความเที่ยงเท่ากับ .95

4.2 ฉบับที่ 2 แบบประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา อำนาจจำแนก ความเที่ยง และความตรงเชิงโครงสร้าง

ความตรงเชิงเนื้อหา ตรวจสอบเช่นเดียวกับแบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐาน ดัชนีความสอดคล้องมีค่าเท่ากับ .60 ถึง 1.00

อำนาจจำแนก ตรวจสอบโดยวิธีวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item total correlation) ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .20-.62

ความตรงเชิงโครงสร้าง ตรวจสอบโดยใช้เทคนิคกลุ่มรู้ชัดและการทดสอบค่าที (t-test) ผลการทดสอบพบว่ามีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. วิธีการนำเครื่องมือไปใช้

ดำเนินการดังนี้

5.1 แบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน เป็นเครื่องมือแบบมาตราประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 40 ข้อ สำหรับครูใช้สังเกตพฤติกรรมด้านคุณธรรมของนักเรียน

5.2 แบบประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน เป็นเครื่องมือแบบมาตราประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 40 ข้อ สำหรับนักเรียนประเมินพฤติกรรมของตนเอง

5.3 ระยะเวลาที่ทำการประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ทำการประเมินภาคเรียนละ 1 ครั้ง หลังจากที่ได้มีเวลาทำความรู้จักนักเรียนมาแล้วเป็นระยะเวลา 3 เดือน

5.4 การให้คะแนนแต่ละฉบับ ดูจากเกณฑ์การให้คะแนน

6. เกณฑ์การให้คะแนน

กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ตามระดับพฤติกรรมที่ปฏิบัติ ดังนี้

ระดับปฏิบัติ	คะแนน	ระดับพฤติกรรมที่ปฏิบัติ
ปฏิบัติเป็นประจำ	4 คะแนน	ปฏิบัติร้อยละ 76-100
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	3 คะแนน	ปฏิบัติร้อยละ 51-75
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	2 คะแนน	ปฏิบัติร้อยละ 26-50
ปฏิบัติน้อยครั้ง	1 คะแนน	ปฏิบัติร้อยละ 0-25

7. การแปลผลคะแนน

เมื่อตรวจให้คะแนนจากเครื่องมือฉบับที่ 1 แบบสังเกตคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โดยครูเป็นผู้สังเกต และจากเครื่องมือฉบับที่ 2 แบบประเมินคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โดยนักเรียนประเมินตนเองแล้ว นำคะแนนที่ได้มาแปลผล โดยปรับคะแนนจากเครื่องมือฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2 เป็น 80% และ 20 % ตามลำดับ จากนั้นรวมคะแนนจากเครื่องมือทั้งสองฉบับเป็นคะแนนจากคะแนนเต็ม 100 % นำคะแนนที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายดังต่อไปนี้

ร้อยละ	ระดับคุณภาพ
81.51 – 100.00	ดีมาก
62.51 – 81.50	ดี
43.51 – 62.50	ปานกลาง
25.00 – 43.50	ควรปรับปรุง

ตัวอย่าง การแปลผลคะแนน

1. ตรวจให้คะแนนจากเครื่องมือแต่ละฉบับ ได้คะแนน ดังนี้

เครื่องมือ	คะแนนที่ได้	คะแนนเต็ม
ฉบับที่ 1	110	160
ฉบับที่ 2	110	160

2. นำคะแนนที่ได้มาปรับค่าน้ำหนักคะแนนตามที่กำหนดไว้

เครื่องมือ	คะแนนที่ได้	ปรับคะแนน
ฉบับที่ 1	110	$\frac{110}{160} \times 80 = 55$
ฉบับที่ 2	110	$\frac{110}{160} \times 20 = 13.75$

3. รวมคะแนนที่ได้ หลังจากปรับค่าน้ำหนักคะแนนแล้วเท่ากับ 68.75 นำไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย ได้ระดับคุณภาพเท่ากับ ระดับดี

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางรัชณี เกตุประทุม
วัน เดือน ปีเกิด	29 มิถุนายน 2499
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	วท.บ. (เกษตรศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ.2522
สถานที่ทำงาน	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี เลขที่ 1 หมู่ 5 ตำบลหนองหญ้า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี
ตำแหน่ง	ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

